

KOSTRA publisering 16. mars 2015 - Veiledning til bruker

1.	Om KOSTRA-publiseringen	2
1A.	Oppbygning av publiseringen	2
1B.	Enheter i publiseringen.....	3
1C.	Faglig innhold og hovedområder	4
1E.	Merknader til enkelte nøkkeltall	11
2.	Regnskapsbegreper brukt i publiseringen.....	11
2A.	Generelt	11
2B.	Regnskapsbegreper i nøkkeltall for prioriteringer.....	12
2C.	Regnskapsbegreper i nøkkeltall for produktivitet	13
2D.	Regnskapsbegreper brukt i finansielle nøkkeltall	15
2E.	Konsern	22
2F.	Detaljerte regnskapstall på nivå 3	31
2G.	Hovedoversikter - Økonomiske oversikter.....	34
2H.	Bruk av avskrivninger i KOSTRA	45
2I.	Endringer i definisjoner i regnskapsbegrep for regnskapsårene 2000 til 2014	46
3.	Gruppering av kommuner og fylkeskommuner.....	47
3A.	Kommunene	47
3B.	Fylkeskommunene	54
4.	Skjemaer i KOSTRA	55
5.	Innrapporterte skjemaer som ligger til grunn for publiseringen	55
6.	Data fra andre kilder (registre mv.)	55
7.	Bevilgnings- og balanseregnskapet. Inndelingen i funksjoner- og arter, kapitler og sektorer .	56
7A.	Funksjonsinndeling 2014, kommuner, KF og IKS.....	56
7B.	Gruppering av funksjoner i tjenesteområder i KOSTRA – Kommuner.....	58
7C.	Funksjonsinndeling 2014, fylkeskommuner, FKF og IKS.....	60
7D.	Gruppering av funksjoner i tjenesteområder i KOSTRA – Fylkeskommuner.	62
7E.	Artsinndeling regnskapsåret 2014 - kommuner og fylkeskommuner, KF/FKF og IKS	64
7F.	Kapittelinnndeling 2014 - kommuner og fylkeskommuner, KF/FKF og IKS	67
7G.	Sektorinnndeling 2014 - kommuner og fylkeskommuner, KF/FKF og IKS.....	68
8.	Henvendelser	68
9.	Teknisk brukerveiledning for presentasjonen på nivå 1 og 2	70
9A.	Valg av startkommune til KOSTRAs faktaark	71
9B.	Endring av tabellhodet	72
9C.	Informasjon om de enkelte nøkkeltall.....	73
9D.	Navigasjon mellom faktaark og nivåer.....	75
9E.	Fra Statistikkbanken.....	75
10.	Teknisk brukerveiledning for publiseringen på nivå 3	76
10A.	Utvelgelse av data.....	76
10B.	PC-Axis og PX-Map.....	77

1. Om KOSTRA-publiseringen

1A. Oppbygning av publiseringen

Publiseringen har fire deler:

- Nivå 1 - Utvalgte nøkkeltall
- Nivå 2 - Detaljerte nøkkeltall
- Nivå 3 - Grunnlagsdata og detaljerte data for egne sammenstillinger
- Nivå 4 - Kvalitetsindikatorer

Nivå 1 - Utvalgte nøkkeltall er beregnet for administrative og politiske ledere samt andre interesserte som trenger oversikt og hovedtall for kommunen. Nøkkeltallene på nivå 1 gis samlet på ett faktaark for hhv. kommuner og fylkeskommuner.

Nivå 2 - Detaljerte nøkkeltall gir grunnlag for å gå dypere inn i de enkelte områder. Her presenteres *alle* nøkkeltallene for området (inkl. de som ligger på nivå 1).

Nivå 3 - Grunnlagsdata og detaljerte data for egne sammenstillinger er beregnet på brukere som kan gjennomføre egne analyser. Den tekniske presentasjonen som benyttes på nivå 3 har en del annen funksjonalitet enn det finnes på nivå 1 og 2.

Nivå 3 omfatter:

- Alle tellere og nevner i nøkkeltallene. For flere områder presenteres det også et mer omfattende tallmateriale. Rekkefølgen i disse filene er som følger: 1) Økonomitall, 2) Aktivitetstall, 3) Personelltall og 4) Andre tall
- Detaljerte regnskapstall for alle funksjoner (jf. redegjørelse under "Regnskapsbegreper brukt i publiseringen")
- Hovedoversikter / Økonomiske oversikter (jf. redegjørelse under "Regnskapsbegreper brukt i publiseringen")

Data fra nivå 3 kan lastes ned i ulike formater for videre bearbeiding.

Nivå 4 – Kvalitetsindikatorene skal vise egenskaper og kjennetegn som tjenesten har som vedrører dens evne til å tilfredsstille (fastsatte) krav eller behov (som er antydning), og er fokusert på objektive målbare indikatorer. Indikatorene er vurdert til å beskrive enten resultat-, produkt-, prosess- eller strukturkvalitet, og kan grupperes etter denne inndelingen. Dette blir ytterligere belyst i k-knappen knyttet til indikatoren, i KOSTRA's ordinære publiseringsløsning.

Estimerte verdier for nasjonale tall

For årene 2008-2013 er lagt ut summer for landet på grunnlagstallene. Disse hentes ut ved å velge regionene "Landet" og "Landet uten Oslo". Variable som har fulltelling, dvs. hvor det er levert data fra alle kommuner/fylkeskommuner, summeres opp til sum for landet og landet uten Oslo. For data hvor det mangler rapportering fra kommuner/fylkeskommuner beregnes et anslag for verdien av dette frafallet, slik at en kommer frem til estimert verdi for hele landet og landet uten Oslo.

Gjennomsnittsberegninger

På bakgrunn av de estimerte summene på grunnlagsdataene er alle gjennomsnittene på nøkkeltallene erstattet av estimerte snitt, for årene 2008.. 2013. For de tidligere årgangene er snittberegningene basert på innrapporterte data. Snittberegninger vises for landet, landet uten Oslo, kommunegrupper og fylker. Det er benyttet veid gjennomsnitt for de fleste indikatorene, basert på innbyggertall i aktuell visningsgruppe (fylke/KOSTRA-gruppe/landsgjennomsnitt med mer). For indikatorer i absolutte tall er aritmetisk gjennomsnitt benyttet. For enkelte indikatorer (bl.a. ja/nei spørsmål) er det ikke angitt

gjennomsnitt. Landsgjennomsnitt vises både med og uten Oslo. Snittet uten Oslo vises fordi Osloregnskapet omfatter både kommunale og fylkeskommunale funksjoner, slik at tallene ikke alltid blir sammenliknbare. For enkelte økonomiske nøkkeltall slår dette så kraftig ut at gjennomsnitt inkludert Oslo er prikket.

Tidsserier

Tidsserier foreligger f.o.m. 1999 for de fleste områder, fra det året kommunen kom med i KOSTRA. Av tekniske årsaker kan tidsseriene være kortere for enkelte nøkkeltall, selv om det er rapportert data for tidligere år.

Alle detaljerte nøkktall, grunnlagsdata og kvalitetsindikatorer er også tilgjengelige i Statistikkbanken. Der det har vært endringer i kommuneinndeling/kommunenummer gjelder følgende ang. tidsserier:

- 1.1.2013 ble 1901 Harstad og 1915 Bjarkøy slått sammen til 1903 Harstad.
- 1.1.2012 ble 1723 Mosvik og 1729 Inderøy slått sammen til 1756 Inderøy.
- 1.1.2008 ble 1556 Frei og 1503 Kristiansund slått sammen til 1505 Kristiansund.
- For Ølen kommune: 2002-tall framkommer ved å velge "1159: Ølen (f.o.m. 2002)". Tall for tidligere år framkommer ved å velge "1214: Ølen (t.o.m. 2001)". (Ølen kommune er fra 2002 flyttet fra Hordaland til Rogaland fylke).
- For Re kommune: Tidsserier kan ikke gis for årene før 2002. Ved forsøk på å få opp tidsserie for Re (tidligere Våle og Ramnes kommuner) vil en for årene 1999-2001 vil en få opp tall for den gamle kommunen Våle. (Dette skyldes at den nye kommunen Re og den tidligere kommunen Våle har samme kommunenummer).
- For Bodø kommune: Bodø beholdt det gamle kommunenummeret også etter kommunen ble slått sammen med Skjerstad 1.1.2005. Tall for 2005 vil derfor være Bodø inkl. Skjerstad, mens tall for 2004 og tidligere vil være for Bodø ekskl. Skjerstad.
- For Skjerstad kommune: Tidsserier kan hentes fram for 2004 og bakover.
- 1.1.2006 ble 1159 Ølen og 1154 Vindafjord slått sammen til 1160 Vindafjord. 1569 Aure og 1572 Tustna ble slått sammen til 1576 Aure. Tall for tidligere år framkommer ved å velge de gamle kommunenumrene.

1B. Enheter i publiseringen

Publiseringen omfatter kommuner og fylkeskommuner, med publisering på alle nivåer. For Oslo presenteres i tillegg bydelstall på alle nivåer. Innholdet i bydelspubliseringen er noe mindre omfattende enn for den øvrige publiseringen. For videregående opplæring publiseres det også tall på skolenivå.

For årene 2004-2007 var det et forsøk med oppgavedifferensiering som ga kommunene anledning til å overta fylkeskommunale oppgaver. Kommunene Bergen og Trondheim overtok fylkeskommunale oppgaver som gjelder samferdsel, mens Bergen, Kristiansand og Stavanger overtok det fylkeskommunale ansvaret for kulturminner og Båtsfjord overtok ansvaret for videregående opplæring. Disse kommunene ligger derfor inne i faktaarket for fylkeskommunene med nøkkeltall for oppgaver som tidligere ble ivaretatt av fylkeskommunen. Tallene for Vest-Agder, Hordaland, Sør-Trøndelag og Finnmark fylkeskommuner vil omfatte resten av fylkeskommunal samferdsel, kulturminner eller videregående opplæring på området.

Kommunale og fylkeskommunale foretak, interkommunale samarbeider og interkommunale selskaper inngår i en konsernversjon av finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter, økonomiske oversikter samt i faktaark for tjenesteområdene barnehage, grunnskole, kultur, samferdsel, bolig og brann- og ulykkesvern for kommune og i videregående opplæring og tannhelse for fylkeskommune.

1C. Faglig innhold og hovedområder

Regnskaps- og tjenstedata settes i KOSTRA sammen til nøkkeltall som viser kommunenes:

- Prioriteringer - viser hvordan kommunens frie inntekter er fordelt til ulike formål
- Dekningsgrader - viser tjenestetilbudet i forhold til ulike målgrupper for tilbudet
- Produktivitet/enhetskostnader - viser kostnader/bruk av ressurser i forhold til tjenesteproduksjonen
- Utdypende tjenesteindikatorer - viser nøkkeltall som supplerer indikatorer presentert under prioritering, dekningsgrader og produktivitet/enhetskostnader, men som ikke kan plasseres under disse overskriftene

Prioriteringsindikatorene:

Prioriteringsindikatorene skal si noe om hvor mye av egne penger kommunen ”velger” å bruke til de enkelte tjenesteområdene. En tjeneste kan sies å være høyt prioritert når en kommune bruker en relativt stor andel av sine ressurser på en bestemt tjeneste. I vurderingen av forskjeller i prioritering mellom ulike kommuner er flere elementer som kan bidra til å forklare eventuelle forskjeller:

- Kommunen kan ha et relativt høyt utgiftsbehov knyttet til tjenesten. Dette blir delvis korrigert for ved å se på utgifter per person i målgruppen. Men hvis målgruppen er heterogen (ulike målgrupper har forskjellig behov) blir ikke dette fanget opp fullt ut i KOSTRA.
- Kommunen kan ha prioritert en tjeneste høyt på bekostning av andre tjenester. For å få informasjon om dette kan det være interessant å se på hvor stor andel av utgiftene som går til ulike tjenester, eventuelt korrigert for utgiftsbehov. Det siste kan delvis avhjelpes ved å se på kommuner innenfor samme KOSTRA-gruppe.
- Kommunen kan ha relativt høye inntekter.

Slike elementer bidrar til at forskjeller i utgifter per person i målgruppen ikke utelukkende kan tolkes som et resultat av prioriteringer på lokalt nivå.

Produktivitetsindikatorene:

Produktivitetsindikatorene skal si noe om hva det koster å produsere en enhet av tjenesten.

Produktiviteten kan sies å være høy dersom ressursbruken er lav i forhold til produksjonen.

Når produksjonen blir målt ved antall mottakere blir det imidlertid ikke tatt hensyn til variasjoner i kvaliteten på tjenestene som brukerne mottar. Det blir heller ikke tatt hensyn til variasjoner i brukernes behov eller pleietyngde. Det kan derfor være flere tolkninger av hvorfor en kommune har høye utgifter per mottaker.

- Produktiviteten er lav, dvs. at man får lite produksjon igjen i forhold til pengebruken
- Kvaliteten er høy, dvs. at brukerne mottar relativt gode tjenester
- Enhetskostnadene er høye, dvs. at det er relativt dyrt å produsere tjenester i den kommunen vi ser på, for eksempel pga. smådriftsulempen, lange reiseavstander eller et høyt lønnsnivå som skyldes mangel på arbeidskraft

Eksempel: Kostnadene per mottaker kan bli høye i kommuner som har brukere med relativt høy pleietyngde/behov. I dette tilfellet kan høye utgifter per mottaker ikke tolkes som et uttrykk for lav produktivitet

Dekningsgradsindikatorene:

En dekningsgrad måler andelen av målgruppen som er mottakere av en tjeneste. Dersom målgruppen er heterogen, kan den med fordel splittes opp slik at vi får separate dekningsgrader for ulike deler av målgruppen. Forskjeller i samlet dekningsgrad mellom kommuner kan derfor skyldes at målgruppen er forskjellig sammensatt, i tillegg til at kommunene har forskjellige inntekter og utgiftsbehov og gjør forskjellige prioriteringer.

Nøkkeltallene på nivå 2 omfatter følgende områder:

Kommuner	Fylkeskommuner
A. Finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter	A. Finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter
A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter	A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter
B. Behovsprofil	B. Behovsprofil
C. Barnehager	C. Videregående opplæring
C1. Konsern- Barnehager	C1. Konsern- Videregående opplæring
D. Grunnskoleopplæring	G. Tannhelsetjenesten
D1. Konsern- Grunnskoleopplæring	G1. Konsern - Tannhelsetjenesten
E. Kommunehelse	J. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø
E1. Konsern- Kommunehelse	J1. Konsern - Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø
F. Pleie- og omsorg	K. Kultur
F1. Konsern- Pleie- og omsorg	K1. Konsern- Kultur
G. Sosialtjeneste	L. Samferdsel
G1. Konsern- Sosialtjeneste	L1. Konsern- Samferdsel
G2. Introduksjonsstønad	M. Fylkeskommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft
H. Barnevern	M1. Konsern- Fylkeskommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft
H1. Konsern – Barnevern	Q. Informasjonsteknologi
I. Avfall og renovasjon	S. Sysselsetting
I. Avløp	S1. Konsern- Sysselsetting
I. Vann	U1. Konsern - Klima og energi
J01. Konsern. Plan, bygge-, kartsaker. Funksjon 301, 302, 303, 304 og 305.	1. Kjøp av tjenester
J02. Konsern. Kostnadsdekning	1.1 Konsern- Kjøp av tjenester
J03. Konsern. Universell utforming	2. Eiendomsforvaltning for utvalgte fylkeskommunale formålsbygg
J04. Konsern. Plansaksbehandling. Funksjon 301	2.1 Konsern- Eiendomsforvaltning for utvalgte fylkeskommunale formålsbygg
J05. Konsern. Innsigelser til planer	
J06. Konsern. Bygge-, delesak-, eierseksjonsbehandling. Funksjon 302	
J07. Konsern. Bygge- og delesaksbehandling. Funksjon 304	
J08. Konsern. Tilsyn med byggesaker	
J10. Konsern. Kart og oppmåling. Funksjon 303	
J11. Konsern. Miljøforvaltning. Funksjon 335,	

360, 365	
J12. Konsern. Rekreasjon i tettsted. Funksjon 335	
J13. Konsern. Natur- og friluftslivforvaltning. Funksjon 360	
J14. Konsern. Kulturminneforvaltning. Funksjon 365	
J. Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø	
J1. Konsern - Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø	
K. Kultur	
K1. Konsern- Kultur	
L. Kirke	
M. Samferdsel	
M1. Konsern – Samferdsel	
N. Bolig	
N1. Konsern – Bolig	
O. Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft	
O1. Konsern- Kommunal næringsforvaltning og konsesjonskraft	
P. Brann og ulykkesvern	
P1. Konsern – Brann- og ulykkesvern	
Q. Informasjonsteknologi	
R. Landbruk	
S. Sysselsetting	
S1. Konsern- Sysselsetting	
T. Eiendomsskatt i kommunene ¹	
U1. Konsern- Klima og energi	
Psykisk helsearbeid og rusarbeid	
1. Gebyrer/brukerbetalingar	
2. Kjøp av tjenester	
2.1. Konsern- Kjøp av tjenester	
4. Eiendomsforvaltning for utvalgte kommunale formålsbygg	
4.1 Konsern- Eiendomsforvaltning for utvalgte kommunale formålsbygg	

¹ Ligger kun under grunnlagsdata (nivå 3)

1D. Registertall for personell

Registertall for personell publiseres på følgende områder:

- **Pleie og omsorg, fra statistikkåret 2003**
- **Privat og offentlig tannhelsetjeneste, fra statistikkåret 2003**
- **Videregående opplæring, fra statistikkåret 2005**
- **Totalt antall sysselsatte og årsverk i kommune og kommunekonsern, fra statistikkåret 2006**
- **Totalt antall sysselsatte og årsverk i fylkeskommune og fylkeskonsern, fra statistikkåret 2006**
- **Grunnskole, fra statistikkåret 2010**
- **Skole- og helsestasjonstjeneste, fra statistikkåret 2010**

Datagrunnlag

Registertallene baserer seg i hovedsak på den rapporteringen fylkeskommunene/kommunene gjør til NAV Aa-register. Arbeidsgiverne skal løpende rapportere tilgang og avgang av personell fordelt på sine virksomheter/bedrifter. Inndelingen i virksomheter skal være i tråd med regelverket for Enhetsregisteret. Det brukes også data fra skattemyndighetenes lønns- og trekkoppgaveregister, fra PAI-registeret til KS og andre lønnsregistre. Dette brukes dels for å kontrollere om noen arbeidsforhold burde vært utmeldt og dels for å legge til arbeidsforhold som skulle vært innmeldt eller var så små at de falt under grensen for å bli innmeldt til arbeidstakerregisteret. Kvaliteten på tallene avhenger likevel av at kommunene/fylkeskommunene er riktig oppdelt i Enhetsregisteret og rapporterer riktig til Aa-registeret.

I den tidligere skjemarapporteringen for pleie- og omsorg og tannhelsetjenesten var det enten den fast ansatte eller vikaren som skulle være inkludert i rapporteringen. Registertallene omfatter i utgangspunktet alle sysselsatte og deres vanlige avtalte arbeidstid, også sysselsatte som er fraværende pga. sykdom mindre enn ett år eller er i foreldrepermisjon. I tillegg omfatter registertallene vikarer og deres avtalte arbeidstid.

Arbeidstid som rapporteres til Aa-registeret skal være forventet ukentlig arbeidstid, som for de fleste vil være avtalt arbeidstid. For timearbeidere som er ansatte uten avtalt arbeidstid er det en egen rutine for å registrere arbeidstid. Enkelte kommuner har valgt å la fast ansatte som tilfeldig arbeider ekstra vakter i samme virksomhet få definert dette som "timearbeiderjobb" på toppen av avtalt arbeidstid. Dette har ført til svært høy arbeidstid for en del ansatte i enkelte kommuner og da spesielt i pleie og omsorg.

Vi har derfor justert arbeidstiden i Aa-registeret ved:

- Ingen ansatte i helse- og sosialtjenester i kommunal sektor kan ha en heltidsstilling høyere enn 37,50 timer per uke.
- Ingen ansatte i helse- og sosialtjenester i kommunal sektor kan ha en biarbeidsstilling på mer enn 10 timer per uke når personen også har en heltidsstilling på 37,50 timer.

Omfang

I totaltallene inngår sysselsettingen i de virksomheter som inngår i regnskapene for kommuner og fylkeskommuner.

Avgrensningen av kommune - kommunekonsern og fylkeskommune - fylkeskonsern er at det som hører under kommune-/fylkeskassen inkluderes i det som er omtalt som kommune/fylkeskommune. I konserntall tas i tillegg med andel av interkommunale selskap (IKS) og andre kommunale/fylkeskommunale foretak (f.eks. KF og FKF) som leverer eget regnskap. Når det gjelder de interkommunale selskapene (IKS) har vi fordelt årsverkene etter eierandelen som er registrert i

Virksomhets- og foretaksregisteret. Vi har ikke fordelt sysselsatte personer, og har derfor ikke lagt inn informasjon om sysselsatte i konsern.

Sysselsettingsbegrep

- Sysselsatte; alle ansatte i kommuner/fylker, også de som bare har en bijobb her.
- Avtalte årsverk. Ansatte i referanseuken hvor den avtalte ukentlige arbeidstiden er omregnet til heltid. Størrelsen er av formidlingshensyn omtalt som årsverk, selv om den bare gjelder en uke og referanseuken ikke kan sies å være representativ for hele kalenderåret.
- Fravær målt i årsverk, dvs. legemeldt sykefravær og foreldrepermisjon. Fravær spesifiseres ikke for små utdanningsgrupper av hensyn til personvernet.
- Avtalte årsverk eksklusive lange fravær. Avtalte årsverk korrigert for tapte årsverk på grunn av legemeldt sykefravær og fødselspermisjon.

Kvaliteten på sysselsatte og avtalte årsverk for lærere

I personellstatistikken er "lærere" en yrkesbetegnelse, og det er etablert en gruppering som skiller lærere mht. om de har en pedagogisk utdanning eller ikke, samt utdanningsnivå.

Yrkesrapporteringen til Aa-registeret er ikke fullstendig og utdanning blir fortsatt brukt i klassifiseringen av en del personer i statistikken. Bedret yrkesrapportering vil kunne føre til flere lærere (uten pedagogisk utdanning) i statistikken framover. For å justere for et slikt brudd mellom 2005 og 2006 ble det lagt ut nye tall for 2005. Yrkeskoden i 2006 ble lagt tilbake til 2005 for personer som var ansatt i skoleverket begge år. Personer som kun var ansatt i 2005 og ikke hadde pedagogisk utdanning har vi ikke kunnet korrigere. Tidsserien for lærere med pedagogisk utdanning skal ikke være påvirket av forbedret yrkesrapportering.

Personellstatistikken i Fylkes-KOSTRA omfatter fylkeskommunale skoler klassifisert som undervisning i allmennfag og i tekniske og andre yrkesrettede fag på videregående skoles nivå. Spesialskoler/undervisning er ikke inkludert dersom skolen ikke er definert som en enhet på videregående skoles nivå.

Kvaliteten på avtalte årsverk i kommunene - spesielt pleie- og omsorg

Før 2003

I 2003 gikk man over fra å hente inn tall for pleie- og omsorg ved hjelp av skjema til å bruke tall fra ulike registre. Tall basert på registerdata gav et noe høyere nivåfall.

2002-2005

Det viste seg at registertallene i mange kommuner var beheftet med feil og det skjedde en opprydding i årene 2003-2005. I 2005 var det i tillegg tekniske problemer med meldingsgangen til Aa-registeret. Dette bidro til større usikkerhet rundt hva de reelle endringer var. SSB gjorde anslag for hva dette kunne ha å si for tallene på landsnivå.

2006

Et mindre antall kommuner ble ikke ferdig med oppryddingen i registeret i 2005, men gjennomførte den i 2006. Kommuner med store prosentvise endringstall vil kunne skyldes slike opprettinger. I 2006 leverte alle kommunene meldinger elektronisk til NAV Aa-registeret. En overgang fra papirbasert til elektronisk rapportering av Aa-registeret til NAV kan også ha gitt ikke-reelle endringer. Dette gjaldt f. eks Drammen.

Oslo kommune konkurranseutsatte hjemmetjenestene i flere av bydelene i 2006. Mens registertallene skal dekke private sykehjem, er det ikke fullstendig dekning av privat drevet hjemmetjeneste.

2007

Til publiseringen av foreløpige tall for sysselsatte i kommunesektoren i mars 2007 ble det gjort endringer i produksjonsopplegget for å forbedre kvaliteten på tidsserien. Det nye produksjonsopplegget ble også brukt til å gi nye tall for 2005 og 2006. Endringene som er gjort berører alle områdene under kommunene, men gir bare mindre utslag for andre områder enn pleie og omsorg.

Det er i hovedsak to elementer i produksjonsopplegget som er endret:

1. Referanseuken for statistikken er endret fra uken som inneholder 1. november til tredje uke i november.
2. Opplegget for korrigering av arbeidstid er forbedret.

Begge endringene ble gjort for å få mer sammenlignbare tall, spesielt for avtalte årsverk, fra år til år.

Det var særlig kommunenes rapportering av arbeidstid knyttet til timearbeidere/ekstravakter som har skapt problemer. Ved en referanseuke som dekker 1. november vil referanseuken ha et varierende innslag av dager fra to måneder. I kommunene som rapporterer til NAVs Aa-register (hovedkilden for statistikken) ved filuttrekk fra sitt lønns- og personalsystem vil det at referanseuken dekker dager i to måneder, bety en viss overestimering av arbeidstid for personer som er definert som timearbeidere. Det har vært en kraftig økning av kommuner som rapporterer på denne måten de senere år. Endringen til filuttrekk som rapporteringsmetode er generelt klart positiv for datakvaliteten, men for avtalte årsverk har den bidratt til å redusere kvaliteten noe på endringstall.

2008

Konkurransetsetting av tjenester gir en viss usikkerhet knyttet til tallene, blant annet for hjemmetjenester som har økt i omfang.

2009

Ved publiseringen av tall for 2009 tas den nye næringsstandarden i bruk. Overgangen kan man lese mer om her: <http://www.ssb.no/vis/omssb/1gangspubl/art-2009-02-27-01.html>.

Ved produksjon av tallene for 4. kvartal 2009 er utnyttelsen av grunnlagsregistrene forbedret. Dette gir en mer korrekt fordeling på næring for en mindre gruppe av lønnstakere i stat og kommune. For noen kommuner gir dette forskyvninger av sysselsatte mellom næringene offentlig administrasjon, undervisning og helse- og sosialtjenester som er store i forhold til de reelle endringer i næringene.

Endringer i populasjonen for pleie og omsorg

- Mange kommunale rehabiliteringsvirksomheter er i 2009 ikke lenger inkludert i pleie og omsorg, fordi de ikke utfører pleie og omsorgstjenester. Denne flyttingen medfører en nedgang på anslagsvis 550 avtalte årsverk i kommunal pleie og omsorg. Enhetene er overført til kommunehelsetjenesten.
- Ett privat foretak i Oslo som utfører tjenester både for statlig og kommunal sektor er fjernet fra pleie og omsorg og overført til spesialisthelsetjenesten. Dette foretaket hadde i 2008 noe under 200 avtalte årsverk.
- Foretakene ULOBA og Dialogue, som har arbeidsgiveransvar for brukerstyrte personlige assistenter på vegne av brukerne, er for første gang inkludert i pleie og omsorg, i privat sektor. Disse har ikke tidligere vært inkludert. Disse foretakene medfører en økning i privat pleie og omsorg

Andre endringer i pleie og omsorg

Personer med renholdsyrker som arbeider i institusjoner i pleie og omsorg er flyttet fra funksjon 253 "Pleie, omsorg, hjelp og re-/habilitering i institusjon" til funksjon 261 "Institusjonslokaler" i tråd med en endring i funksjonsinndelingen i KOSTRA fra 2008.

2010

- Foretaket AssisterMeg as er inkludert i pleie og omsorg, i privat sektor. Foretaket har i likhet med foretakene ULOBA BA og Dialogue BPA as, som ble inkludert ved forrige årgang, arbeidsgiveransvar for brukerstyrte personlige assistenter på vegne av brukerne, Disse foretakene medfører en økning i privat pleie og omsorg.
- Det publiseres årsverkstall med registerbasert personellstatistikk som kilde for områdene grunnskole og skole- og helsestasjonstjeneste for første gang juni 2010.

2011

Ingen endringer i produksjonsopplegget.

2012

- Oslo kommune ble ikke inkludert i mars 2013 på grunn av kvalitetsproblemer med dataene. Kommunen skiftet et IT-system og hadde problemer høsten 2012 med rapportering til NAVs Aa-register som er det viktigste grunnregisteret for sysselsettingsdataene. I tallene som publiseres i juni er Oslo tatt med selv om det fortsatt er problemer med kvaliteten. Det anslås at totaltallet for ansatte i Oslo kommune ligger fra 2500 til 3500 for lavt. I tillegg er det foretatt endringer i registreringen på de ulike virksomheter som også har gitt feil. Det varierer en del mellom KOSTRA-områdene hvor store feilene er. Grunnskole, videregående skole og barnevern synes særlig å ligge lavt, mens Administrasjon synes å ligge for høyt. Pleie og omsorg viser tilnærmet nullvekst siste år i Oslo, noe som tyder på at tallet ligger noe lavt siden landstallene for resten av landet viser en viss vekst. For nærmere informasjon se <http://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/komregsys>.
- Foretaket Melås AS er nå inkludert i pleie og omsorg, privat sektor. Foretaket tilbyr disse tjenestene til flere ulike kommuner, men de har i 2012 registrert alle sine ansatte i Leikanger kommune. Dette ville medføre en stor økning i privat pleie og omsorg i denne kommunen, og de ansatte i dette foretaket er derfor fordelt etter sin bostedskommune.

2013

- Oslo kommune ble ikke inkludert i publiseringen for statistikkåret 2012 på grunn av kvalitetsproblemer med rapportering til NAVs Aa-register, som er det viktigste grunnregisteret for sysselsettingsdataene. Oslos rapportering til Aa-registeret er nå ajour. Bortsett fra innenfor grunnskole/videregående skole, der det antakelig manglet ca. 300 årsverk, er det mindre endringer i tallene enn forventet, og Oslo er derfor inkludert på vanlig måte igjen.
- Foretaket Melås AS som tilbyr brukerstyrt personlig assistanse ble inkludert i pleie og omsorg, privat sektor i 2012. I 2012 registrerte foretaket alle sine ansatte i Leikanger kommune, og de ansatte ble derfor fordelt etter sin bostedskommune. I 2013 er de ansatte korrekt registrert i sin arbeidsstedskommune.

2014

Grunnet mangler i registreringen av ansatte er tannhelsetjenesten i Finnmark falt ut av sysselsettingstallene for fylke og fylkeskonsern til mars 2015. Dette påvirker totaltallene for Finnmark fylkeskommune og landstallet for fylkeskommunene. I 2013 var det registrert om lag 143 avtalte årsverk.

Foreløpige tall i mars

Tallgrunnlaget for den endelige statistikken i juni er bygget på flere registre. Informasjonen om lønnstakere er hentet fra arbeidstakerregisteret til NAV, lønns- og trekkoppgaverregisteret som er administrert av Skattedirektoratet, samt fastlegeregisteret fra NAV og lønnsregister over kommunalt ansatte (PAI).

Til publiseringen i mars er det bare registrene fra NAV som er tilgjengelige. Dei foreløpige tallene i mars er heller ikke revidert, og feil i datagrunnlaget kan forekomme. For enkelte kommuner og fylkeskommuner kan utslaget være betydelig.

1E. Merknader til enkelte nøkkeltall

Forsøk med rammefinansiering (2000-2003)

I årene 2000-2003 var 20 kommuner med i et forsøk med tildeling av 16 øremerkede tilskudd som rammetilskudd. Der de øremerkede tilskuddene i disse årene inngikk som inntekter i en indikator, vil indikatoren ikke være sammenlignbar mellom forsøkskommunene og resten av kommunene. Utslaget vil gjøre seg gjeldende på indikatorer med netto driftsutgifter på faktaarkene for grunnskole, barnehager og pleie og omsorg.

For barnehager og skolefritidsordninger (SFO) vil sammenligning av fordelingen mellom finansieringen fra stat og kommune for disse årene være umulig pga. forsøket. Indikatorer for finansiering har ikke vært publisert pga. varierende inntektsføring av statstilskudd til egne og ikke-kommunale barnehager. Den nye ordningen med føring av skjønnsmidler til kommunale barnehager på art 810 forsterker problemet, fordi statstilskudd som skal videreformidles til private barnehager da ikke lenger kan skilles ut.

Kommunene som var med på forsøket

0135 Råde, 0215 Frogn, 0239 Hurdal, 0418 Nord-Odal, 0501 Lillehammer, 0542 Nord-Aurdal, 0633 Nore og Uvdal, 0704 Tønsberg, 1018 Søgne, 1103 Stavanger, 1127 Randaberg, 1211 Etne, 1524 Norddal, 1543 Nesset, 1636 Meldal, 1638 Orkdal, 1725 Namdalseid, 1859 Flakstad, 1942 Nordreisa og 2012 Alta.

2. Regnskapsbegreper brukt i publiseringen

2A. Generelt

Regnskapstall inngår i indikatorene på nivå 1 og 2 (finansielle nøkkeltall og nøkkeltall for sektorene) og som grunnlagsdata på nivå 3. På nivå 3 presenteres i tillegg hovedoversikter/økonomiske oversikter og detaljerte regnskapstall.

Et standard sett av regnskapsbegreper (sammenstillinger av regnskapstall) benyttes. Redegjørelse for disse, samt nøyaktige formler, er gitt under.

Regnskapstall rapporteres til SSB i 1000 kr. Beregningen må derfor ganges med 1000 når nøkkeltall skal angis i kroner.

Regnskap og balanse rapporteres til KOSTRA fra kommuner, fylkeskommuner og kommunale og fylkeskommunale særbedrifter, som foretak (KF/FKF) og interkommunale selskaper (IKS). Det publiseres faktaark med tall for kommunekassa og fylkeskassa og for kommunale og fylkeskommunale konsern. I konserntallene er kommunekasse og fylkeskassetallene koblet sammen med tall for foretakene og de interkommunale selskapene (se mer om dette i kap. 2E).

Vi anbefaler at faktaarkene med konserntall benyttes da disse gir et mer helhetlig bilde av den kommunale/fylkeskommunale ressursbruken og tjenesteproduksjonen. Faktaarkene med tall for kommunekassa/fylkeskassa er mest aktuelle til bruk for kommunene og fylkeskommunene internt.

Håndtering av konserninterne transaksjoner.

I kontoplanen finnes det egne "poster" for interne transaksjoner mellom kommunekassa/fylkeskassa og særbedriftene samt lånefond. I konsernarkene nettes for interne kjøp/salg og overføringer mellom kommunekassa/fylkeskassa og særbedriftene og det samme med renter/avdrag/lån, samt fordringer og gjeld slik at konserntallene ikke er "blåst opp" av interne transaksjoner, men viser konsernets eksterntregnskap og balanse. Fra og med publiseringen 17. mars 2014 omfattes også lånefond i konserntall for balansen for årene fra og med 2012.

I kommunekassetallene/fylkeskassetallene inngår de konserninterne transaksjonene som en del av kommunekassa/fylkeskassas utgifter/inntekter, eiendeler/gjeld.

I konserntallene er hovedregelen at konserninterne transaksjoner inngår fra kommunekassa/fylkeskassa, mens korrigeringene gjøres i særbedriftenes regnskap. Konserninterne transaksjoner for fordringer og gjeld i balansen håndteres litt ulikt i de forskjellige begrepene. For mer informasjon henvises til de tekniske definisjonene i kapitlene nedenfor.

De tekniske definisjonene er forklart under hvert regnskapsbegrep.

2B. Regnskapsbegreper i nøkkeltall for prioriteringer

Prioriteringsindikatorene skal si noe om hvor mye av egne penger kommunen "velger" å bruke til de enkelte tjenesteområdene. En tjeneste kan sies å være høyt prioritert når en kommune bruker en relativt stor andel av sine ressurser på en bestemt tjeneste. I vurderingen av forskjeller i prioritering mellom ulike kommuner er det flere elementer som kan bidra til å forklare eventuelle forskjeller:

- Kommunen kan ha et relativt høyt utgiftsbehov knyttet til tjenesten. Dette blir delvis korrigert for ved å se på utgifter per person i målgruppen. Men hvis målgruppen er heterogen (ulike målgrupper har forskjellig behov) blir ikke dette fanget opp fullt ut i KOSTRA.
- Kommunen kan ha prioritert en tjeneste høyt på bekostning av andre tjenester. For å få informasjon om dette kan det være interessant å se på hvor stor andel av utgiftene som går til ulike tjenester, eventuelt korrigert for utgiftsbehov. Det siste kan delvis avhjelpes ved å se på kommuner innenfor samme KOSTRA-gruppe.
- Kommunen kan ha relativt høye inntekter.

Slike elementer bidrar til at forskjeller i utgifter per person i målgruppen ikke utelukkende kan tolkes som et resultat av prioriteringer på lokalt nivå.

Netto driftsutgifter totalt og på funksjon/tjenesteområde

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som blant annet inneholder øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter, er trukket fra. De resterende utgiftene må dekkes av de frie inntektene som skatteinntekter og rammeoverføringer fra staten.

Netto driftsutgifter totalt = kontoklasse 1, alle tjenestefunksjoner (100..790), artene [(010..480) +590 - ((600..895)]

Netto driftsutgifter på tjenesteområde/funksjon = kontoklasse 1, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [(010..480) +590 - ((600..895)]

I nøkkeltallene er netto driftsutgifter pr. innbygger i målgruppa for den aktuelle tjenesten eller i prosent av samlede netto driftsutgifter gjennomgående benyttet for å vise kommunenes prioriteringer.

MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 innebar en reduksjon i nivået på netto driftsutgifter i forhold til 2003, alt annet likt. Reduksjonen er knyttet til at art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet inngår på inntektssiden.

I perioden 2004-2013 ble MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet (art 728) regnskapsført i driftsregnskapet. For at netto driftsutgifter skulle beholde sin verdi som prioriteringsmål ble denne MVA-kompensasjonen trukket fra begrepet. Fra og med 2014, føres MVA-kompensasjon påløpt investeringsregnskapet på art 729 i investeringsregnskapet, og art 728 utgår. Denne endringen påvirker ikke verdien på variabelen.

I FylkesKOSTRA – videregående opplæring:

Økonomisk belastning ved å drive videregående opplæring

"Økonomisk belastning ved å drive videregående opplæring" tar utgangspunkt i utgiftsbegrepet netto driftsutgifter, men justerer utgiftsomfanget for gjesteelevsoppgjøret (og vil ha effekt for indikatorene for utgifter til elever i skole totalt, for fagopplæring og for funksjon 520 hvor gjesteelevsoppgjøret føres). Det justerte begrepet innebærer at utgifter og inntekter knyttet til gjesteelever og -lærlinger ikke inngår i definisjonen. Med dette oppnås et utgiftsbegrep som bare er knyttet til utgifter til elevene i fylkeskommunens skoler (egne elever og gjesteelever fra andre fylker).

Økonomisk belastning = kontoklasse 1, tjenestefunksjoner for utdanning i fylkeskommunen (510..590), artene [(010..290) + 300 + (350..480) + 590 – artene (600..895)].

Nøkkeltall for økonomisk belastning er opprettet for å gi fylkeskommunene nøkkeltall hvor netto driftsutgifter er direkte relatert til brukergruppen, elever i fylkeskommunen. Av samme grunn er indikatorene angitt som kostnader per elev på linje med korrigerte brutto driftsutgifter, slik at indikatorene viser fylkeskommunens enhetskostnader for elever i fylkeskommunens skoler.

Brutto investeringsutgifter totalt og på funksjon/tjenesteområde

Brutto investeringsutgifter viser investeringsutgifter korrigert for fordelte utgifter og internsalg.

Brutto investeringsutgifter totalt = kontoklasse 0, alle tjenestefunksjoner (100..790), artene [(010..501) - 690,790].

Brutto investeringsutgifter på tjenesteområde/funksjon = kontoklasse 0, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [(010..501) - 690,790].

For å vise prioritering av nybygging, større utviklingstiltak og andre investeringer brukes brutto investeringsutgifter pr. innbygger.

2C. Regnskapsbegreper i nøkkeltall for produktivitet

Produktivitetsindikatorene skal si noe om hva det koster å produsere en enhet av tjenesten.

Produktiviteten kan sies å være høy dersom ressursbruken er lav i forhold til produksjonen.

Når produksjonen blir målt ved antall mottakere blir det imidlertid ikke tatt hensyn til variasjoner i kvaliteten på tjenestene som brukerne mottar. Det blir heller ikke tatt hensyn til variasjoner i brukernes behov eller pleietyngde. Det kan derfor være flere tolkninger av hvorfor en kommune har høye utgifter per mottaker:

- Produktiviteten er lav, dvs. at man får lite produksjon igjen i forhold til pengebruken

- Kvaliteten er høy, dvs. at brukerne mottar relativt gode tjenester
- Enhetskostnadene er høye, dvs. at det er relativt dyrt å produsere tjenester i den kommunen vi ser på, for eksempel pga. smådriftsulemper, lange reiseavstander eller et høyt lønnsnivå som skyldes mangel på arbeidskraft

Eksempel: Kostnadene per mottaker kan bli høye i kommuner som har brukere med relativt høy pleietyngde/behov. I dette tilfellet kan høye utgifter per mottaker ikke tolkes som et uttrykk for lav produktivitet.

Korrigerte brutto driftsutgifter totalt

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved kommunens *egen* tjenesteproduksjon pluss MVA-utgift og avskrivninger minus dobbeltføringer i de kommunale regnskaper som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Dette gjelder artene 690 Fordelte utgifter og 790 Internsalg. Det korrigeres for art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

NB! Det er ikke justert for art 710 Sykelønnsrefusjon ved beregningen av totale korrigerte brutto driftsutgifter som brukes i de finansielle nøkkeltallene.

Korrigerte brutto driftsutgifter totalt = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [((010..290)+ 429,590)- (690,729,790)].

Korrigerte brutto driftsutgifter på funksjon/tjenesteområde

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved kommunens *egen* tjenesteproduksjon pluss MVA-utgift og avskrivninger, minus dobbeltføringer i de kommunale regnskaper som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Dette gjelder artene 690 Fordelte utgifter og 790 Internsalg. Art 710 Sykelønnsrefusjon er også trukket fra selv om sistnevnte er en ekstern refusjon fra staten. Det korrigeres for art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

Korrigerte brutto driftsutgifter= kontoklasse 1, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene[(010..290) + 429 +590 - (690,710,729,790)].

For å vise kommunenes produktivitet/enhetskostnader for den aktuelle tjenesten er det i nøkkeltallene gjennomgående benyttet korrigerte brutto driftsutgifter pr. kommunal bruker eller produsert enhet.

MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 innebar en reduksjon i nivået på korrigerte brutto driftsutgifter i forhold til 2003, alt annet likt. Reduksjonen er knyttet til at det korrigeres for art 729 MVA - kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

I FylkesKOSTRA – videregående opplæring:

Korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved fylkeskommunens egen tjenesteproduksjon pluss avskrivninger minus dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. I dette begrepet er det også inkludert utgifter fra kjøp av tjenester fra egne foretak og IKS. Begrepet er innført for bedre å reflektere kostnadene ved fylkeskommunenes faktiske egenproduksjon, også om den foregår i eget fylkeskommunalt foretak eller interkommunalt selskap.

Indikatorene viser korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp av tjenester fra egne foretak og IKS for utdanning i fylkeskommunen samlet, for enkeltfunksjoner og for enkelte samleposter innenfor videregående opplæring. For å beregne enhetskostnader anvendes elevtall i videregående opplæring i fylkeskommunale skoler.

Korrigerte brutto driftsutgifter inkludert kjøp fra egne foretak og IKS = kontoklasse 1, funksjonsområdene for utdanning i fylkeskommunen (510..590), artene [(010..290) + 375,380,429,590 – (690,710,729,790)].

Denne indikatoren brukes kun i faktaarket for fylkeskommunen. I konsernarket benyttes ordinær definisjon av Korrigerte brutto driftsutgifter, hvor regnskap fra FKF/IKS inkluderes i begrepet og gir riktig fordeling av utgiftene på art.

Brutto driftsutgifter totalt og på funksjon/tjenesteområde

Brutto driftsutgifter viser de samlede driftsutgiftene inkludert avskrivninger korrigert for dobbeltføringer som blant annet fordelte utgifter og interne overføringer.

Brutto driftsutgifter brukes på to måter:

- 1) Som totale brutto driftsutgifter for kommunen/fylkeskommunen
- 2) I stedet for korrigerte brutto driftsutgifter på de enkelte tjenesteområdene.

Definisjonene på de to bruksområdene er forskjellige:

Def. 1) Brutto driftsutgifter totalt = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(010..480) + 590 -690,790].

For brutto driftsutgifter totalt medførte ikke MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 noen endring i tallene.

Def.2) Brutto driftsutgifter på tjenesteområde/funksjon = kontoklasse 1, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [(010..480) +590 -(690,710,729,790)].

MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 innebar en reduksjon i nivået på brutto driftsutgifter på tjenesteområde/funksjon i forhold til 2003, alt annet likt. Reduksjonen er knyttet til at det korrigeres for art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

Summen av brutto driftsutgifter på tjenesteområder, def.. 2, skal ikke stemme overens med totale brutto driftsutgifter, def. 1. Dette fordi artene 710, Sykelønnsrefusjon og 729 MVA-kompensasjon trekkes fra på tjenesteområdene, men ikke i totale brutto driftsutgifter. Finansfunksjonene i 800-serien (for fylkeskommune og kommune) inngår ikke i noen av de definerte tjenesteområdene, men i totale brutto driftsutgifter.

Brutto driftsutgifter pr. kommunal bruker eller produsert enhet benyttes for flere nøkkeltallsområder i stedet for korrigerte brutto driftsutgifter for å vise produktivitet/enhetskostnader. Dette gjøres på områder der kommunene i stor grad kjøper tjenester i stedet for selv å produsere dem. Brutto driftsutgifter pr. innbygger i målgruppa for den aktuelle tjenesten benyttes for områder der vi mangler statistikk for tjenesteproduksjonen.

Lønnsutgifter

Lønnsutgifter omfatter lønn og sosiale utgifter korrigert for sykelønnsrefusjon.

Lønnsutgifter= kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(010..099) – 710].

Lønnsutgifter er innført som nøkkeltall for de fleste områdene og vil indikere arbeidsproduktiviteten målt ved lønnsutgiftene pr. bruker eller pr. enhet for den aktuelle tjenesten (alternativt pr. innbygger der det mangler statistikk for tjenesteproduksjonen).

2D. Regnskapsbegreper brukt i finansielle nøkkeltall

Akkumulert regnskapsmessig resultat

Akkumulert regnskapsmessig resultat viser differansen mellom regnskapsmessig merforbruk og regnskapsmessig mindreforbruk i driftsregnskapet.

Regnskapsmessig merforbruk = kontoklasse 2, kapittel 5900, sektor (000..999)
Regnskapsmessig mindreforbruk = kontoklasse 2, kapittel 5950, sektor (000..999)

Akkumulert resultat i investeringsregnskapet

Akkumulert resultat i investeringsregnskapet viser differansen mellom udekket og udisponert resultat.

Udekket i investeringsregnskapet = kontoklasse 2, kapittel 5970, sektor (000..999)
Udisponert i investeringsregnskapet = kontoklasse 2, kapittel 5960, sektor (000..999)

Andre driftsinntekter

Som andre driftsinntekter regnes refusjon fra staten, inkl. sykelønnsrefusjoner, samt refusjoner og overføringer fra fylkeskommuner, kommuner og andre (private), i tillegg til andre direkte og indirekte skatter.

Definisjon 2001..2013:

Andre driftsinntekter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(700..780) + (830..850) + (874,875,877,880,895)], minus kontoklasse 1, funksjon 800, artene 874,875,877, minus kontoklasse 1, funksjon 320, art 890.

Variabelen har hatt feil definisjon for årene 2007..2013 ved at art 875 Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer var uteglemt fra beregningen. Feilen er rettet for alle årene til publiseringen 16.03.2015.

Definisjon fra og med 2014:

Fra og med regnskapsåret 2014 har begrepet endret definisjon ved at inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg er tatt ut i egen variabel (funksjon 321 kommune og funksjon 711 fylkeskommune):

Andre driftsinntekter = kontoklasse 1, funksjonene (100..320,325..710,715..899), artene [(700..780) + (830..850) + (874,875,877,880,895)], minus kontoklasse 1, funksjon 800, artene (874,875,877).

Fra og med regnskapsåret 2014 føres MVA-kompensasjon for investeringer i investeringsregnskapet og ikke i driftsregnskapet, slik det ble i perioden 2004..2013. Dette medfører en økning i variabelverdien mellom 2003 og 2004, og så en reduksjon i variabelverdien mellom 2013 og 2014, alt annet likt.

Andre statlige tilskudd til driftsformål

Andre statlige tilskudd til driftsformål = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), art 810.

Arbeidskapital ex. premieavvik

Arbeidskapital ex. premieavvik defineres som differansen mellom omløpsmidler ex. premieavvik og kortsiktig gjeld ex. premieavvik, og er et uttrykk for (fylkes)kommunens likviditet. Med likviditet menes evne til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Premieavviket er tatt ut av definisjonen for å kunne gi et bedre uttrykk for likviditeten.

Omløpsmidler = kontoklasse 2, kapittel (10..18), sektor (000..999)

Kortsiktig gjeld = kontoklasse 2, kapittel (31..34), sektor (000..999)

Data er hentet fra balanseregnskapet.

Brutto driftsinntekter totalt og på funksjon/tjenesteområde

Brutto driftsinntekter omfatter kommunens samlede driftsinntekter, og omfatter således alt av statlige overføringer som f.eks. rammetilskudd og andre driftstilskudd og overføringer, alle driftsinntekter fra

innbyggerne og næringslivet, som f.eks. skatteinntekter og salgs- og leieinntekter, og alle driftsinntekter fra andre kommuner og fylkeskommuner.

Begrepet er korrigert for dobbeltføringer som fordelte utgifter og interne overføringer, da disse blåser opp regnskapet. Finansinntekter, som f.eks. renteinntekter og utbytte fra selskaper omfattes ikke av definisjonen.

Brutto driftsinntekter totalt = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(600..895)-690,790)].

Brutto driftsinntekter på tjenesteområde/funksjon = kontoklasse 1, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [(600..895)-690,790)].

For brutto driftsinntekter på **tjenesteområde/funksjon** innebar MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 en økning i nivået i forhold til 2003, alt annet likt. Fra og med regnskapsåret 2014 utgår MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet fra beregningen. Dette gir en reduksjon i variabelverdien mellom 2013 og 2014, alt annet likt.

For brutto driftsinntekter **totalt** medfører MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 ingen endring, da MVA-kompensasjonen motsvares av en tilsvarende reduksjon i rammetilskuddet. Men endringen fra og med regnskapsåret 2014 der MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet utgår fra beregningen, gir en reduksjon i variabelverdien mellom 2013 og 2014, alt annet likt.

Brutto driftsresultat

Avskrivninger, som er et uttrykk for verdiforringelsen på kommunale anleggsmidler, føres i driftsregnskapet, men blir eliminert før regnskapsmessig resultat fastsettes. I brutto driftsresultat gis imidlertid avskrivningene resultateffekt, og kan følgelig brukes for sammenligning med det resultatorienterte regnskapssystem, som primært brukes i privat næringsliv.

Brutto driftsresultat = brutto driftsinntekter - brutto driftsutgifter

Brutto driftsinntekter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(600..895)-690,790].

Brutto driftsutgifter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(010..480)+590-690,790].

Fra og med regnskapsåret 2014 utgår MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet fra beregningen av Brutto driftsinntekter. Dette gir et brudd i tidsserien og medfører at variabelverdien vil bli lavere

Brutto driftsutgifter totalt

Se under kap. 2C

Brutto investeringsutgifter totalt

Se under kap. 2B

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet.

Disposisjonsfond = kontoklasse 2, kapittel 56, alle sektorer (000..999).

Derivater(OM)

Derivater(OM) viser verdien av (fylkes)kommunens derivater som er omløpsmidler.

Derivater (OM) er kontoklasse 2, kapittel 15, alle sektorer.

Derivater (KG)

Derivater (KG) viser verdien av (fylkes)kommunens derivater som er kortsiktig gjeld.

Derivater (KG) er kontoklasse 2, kapittel 34, alle sektorer.

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt er en kommunal skatt eller avgift som kan legges på ulike former for eiendom, fastsatt etter reglene i Lov om eigedomsskatt til kommunane, av 1975.06.06, nr 29. Hvorvidt det skal skrives ut eiendomsskatt eller ikke og omfanget av utskrivningen, bestemmes av kommunestyret i den enkelte kommune.

Eiendomsskatt "annen eiendom" = kontoklasse 1, funksjon 800, art 874

Eiendomsskatt "boliger og fritidseiendommer" = kontoklasse 1, funksjon 800, art 875

Fra og med 2009 har art 874 endret navn fra "Eiendomsskatt verk og bruk" til "Eiendomsskatt annen eiendom". Innholdet er også endret ved at arten nå omfatter næringsbygg og annen fast eiendom i tillegg til verk og bruk.

Fra og med 2009 har art 875 endret navn fra "Eiendomsskatt annen fast eiendom" til "Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer". Innholdet i arten er endret ved at næringseiendommer og annen fast eiendom er flyttet til art 874 "Eiendomsskatt annen eiendom". Art 875 skal nå kun inneholde eiendomsskatten fra boliger og fritidseiendommer.

Endringene fører til et tidsseriebrudd for disse indikatorene mellom 2008 og 2009. Tidsseriebruddet gjelder ikke for eiendomsskatt totalt.

Finansieringskilder for investeringene

Sammenstillingen viser hvilke kilder som kan ligge til grunn for finansieringen av regnskapsårets investeringer (brutto investeringsutgifter) og hvilket investeringsnivå finansieringskildene til sammen muliggjør.

De aktuelle finansieringskildene er:

- Overføringer fra driftsregnskapet. Viser hvor stor andel av regnskapsårets investeringer som kan finansieres ved hjelp av overføringer fra driftsregnskapet.

Overføring fra driftsregnskapet = kontoklasse 0, alle funksjoner (100..899), art 970

- Tilskudd, refusjoner og salg av fast eiendom mv. som er ført i investeringsregnskapet. Kan benyttes til investeringer eller reinvesteringer. Primæralsalgsinntektene er salg av anleggsmidler og fast eiendom. *Tilskudd, refusjoner og salg av fast eiendom mv.* = Kontoklasse 0, alle funksjoner (100..899), artene ((600..905)- 690,790) minus kontoklasse 0, funksjonene (800..899), artene (010..501) + (690,790).

MVA-kompensasjonen påløpt i investeringsregnskapet inngår i beregningen av Tilskudd, refusjoner og salg av fast eiendom mv.f.o.m. 2014. Det vil gi høyere variabelverdi enn tidligere, alt annet likt.

- Diverse intern finansiering. Omfatter avsetninger til og bruk av forskjellige investeringsfond samt årets og tidligere års udekket/udisponert "resultat" i investeringsregnskapet

Diverse intern finansiering = kontoklassene 0, alle funksjoner, artene [(930..960, 980) - (530..560, 580)].

- Bruk av lån (netto). Viser kommunens bruk av lån, inkl. mottatte avdrag på utlån og salg av aksjer og andeler, fratrullet avdragsutgifter, utlån og kjøp av aksjer og andeler.

Bruk av lån (netto) = kontoklasse 0, alle funksjoner (100..899), artene [(910..929)-(510,511,520, 521,529)].

Frie inntekter

Med frie inntekter menes inntekter som kommunene kan disponere uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) og rammetilskudd fra staten defineres som frie inntekter.

Skatt på inntekt og formue = kontoklasse 1, funksjoner 800, artene 870, 877.

Statlige rammetilskudd = kontoklasse 1, funksjon 840, art 800.

NB! Skatt på inntekt og formue har endret definisjon siden 2001. Naturressursskatt er definert inn i begrepet, da det er å anse som en del av skatteinntektene.

Inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg

Variabelen viser (fylkes)kommunens inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg.

Inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg = kontoklasse 1, funksjon 321 (kommuneregnskapet) og 711 (fylkeskommuneregnskapet), artene (600..670,700..780,800..895)

Inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg forekommer kun i (fylkes)kommuneregnskapet. Variabelen er derfor lik for (fylkes)kommune og (fylkes)kommunekonsern.

Korrigerte brutto driftsutgifter på tjenesteområde/funksjon

Se under kap. 2C

Korrigerte brutto driftsutgifter totalt

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved kommunens *egen* tjenesteproduksjon pluss MVA-utgift og avskrivninger minus dobbeltføringer i de kommunale regnskaper som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv. Dette gjelder artene 690 Fordelte utgifter og 790 Internsalg. Det korrigeres for art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet. MVA-utgift og MVA-kompensasjon inkluderes i begrepet for å vise den delen av MVA-utgiften som ikke er kompensasjonsberettiget (netto MVA-utgift).

Korrigerte brutto driftsutgifter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(010..290) + 429 + 590 - (690,729,790)].

MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 innebar en reduksjon i nivået på korrigerte brutto driftsutgifter i forhold til 2003, alt annet likt. Reduksjonen er knyttet til at det korrigeres for art 729 MVA - kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

Korrigerte brutto driftsutgifter totalt vises i kroner per innbygger.

Langsiktig gjeld

Begrepet viser langsiktig gjeldsbelastning i forhold til ordinære renter og avdrag på lån finansiert av driftsinntektene. Lån beregnet for videreformidling til andre instanser/innbyggere, såkalte formidlingsutlån, inngår også. Pensjonsforpliktelser inngår fra og med regnskapsåret 2002. Langsiktige lån har normalt lengre løpetid enn ett år.

Langsiktig gjeld = kontoklasse 2, kapittel (40..49), sektor (000..999)

Data er hentet fra balanseregnskapet.

NB! For 2002 er langsiktig gjeld sterkt påvirket av bokføringen av pensjonsforpliktelser. For dette regnskapsåret lar disse seg ikke spesifiseres, da de regnskapsmessig føres sammen med annen type langsiktig gjeld. Dette gjør at langsiktig gjeld for 2002, vanskelig lar seg sammenligne med tidligere

årganger (brudd i tidsserien). Fra og med 2003 er pensjonsforpliktelser spesifisert i eget kapittel i balansen.

Netto avdrag

Begrepet viser avdragsutgiftene knyttet til tilbakebetalingen av eksterne lån minus mottatte avdrag på utlån. Begrepet tar kun hensyn til transaksjonene i driftsregnskapet.

Netto avdrag = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene (920-510)

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat beregnes ut fra brutto driftsresultat, men tar i tillegg hensyn til resultatet av eksterne finansieringstransaksjoner, dvs. netto renter og netto tap/gevinst på finansielle instrumenter, netto avdrag samt kommunale utlån, utbytter og eieruttak. I tillegg er det korrigert for avskrivninger slik at disse ikke gir resultateffekt. Et positivt netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk.

Netto driftsresultat = brutto driftsresultat + resultat eksterne finansieringstransaksjoner + motpost avskrivninger

Brutto driftsresultat = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(600..895)-690,790) - (((010..480)+590)-690,790].

Resultat eksterne finansieringstransaksjoner = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(900,901,905,909,920,921) - (500,501,509,510,511,520,521)].

Motpost avskrivninger = kontoklasse 1, funksjon 860, art 990.

Fra og med regnskapsåret 2014 utgår MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet fra beregningen av brutto driftsresultat. Dette gir et brudd i tidsserien og medfører at variabelverdien vil bli lavere, både for brutto- og netto driftsresultat.

Netto finans

Begrepet omfatter netto renter og netto tap/gevinst på finansielle instrumenter som er klassifisert som omløpsmidler. Begrepet erstatter det tidligere begrepet netto renter, hvor netto tap/gevinst på finansielle instrumenter inngikk som en integrert del.

Netto finans = netto renter + netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)

Netto renter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene ((900..905) - (500,501)).

Netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler) = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene (909-509).

Netto finans og avdrag

Netto finans og avdrag viser driftsinntekter som er bundet opp til tilbakebetaling av lån. Rente- og avdragsbelastningen vil avhenge av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andelen fremmedkapital, nedbetalingstiden o.l. Dette regnskapsbegrepet tar bare hensyn til transaksjoner i driftsregnskapet.

Netto finans og avdrag = netto renter + netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler) + netto avdrag.

Netto renter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene ((900..905) - (500,501)).

Netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler) = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene (909-509).

Netto avdrag = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene ((920,921) - (510,511)).

Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld fratrasket totale utlån og ubrukte lånemidler.

I langsiktig gjeld i denne sammenhengen inngår ikke pensjonsforpliktelser. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån.

Langsiktig gjeld eks. pensjonsforpliktelser = kontoklasse 2, kapittel (41..49), alle sektorer.

Totale utlån = kontoklasse 2, kapittel (22,23), alle sektorer.

Ubrukte lånemidler = kontoklasse 2, kapittel (9100,9110) alle sektorer.

Data er hentet fra balanseregnskapet.

Netto renter

Netto renter viser rentebelastningen på eksterne lån. Begrepet tar kun hensyn til rentene som føres i driftsregnskapet. Tap/gevinst på finansielle instrumenter er f.o.m regnskapsåret 2009 skilt ut fra renteutgifter/-inntekter.

Netto renter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene ((900,901,905) – (500,501))

Netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)

Begrepet viser netto tap/gevinst på finansielle instrumenter som er klassifisert som omløpsmidler. Både urealisert kurstap/verdireduksjon og kursgevinst/verdistigning, samt realiserte tap/gevinster ved salg omfattes. Tap/gevinst på finansielle instrumenter er f.o.m regnskapsåret 2009 skilt ut fra renteutgifter/-inntekter.

Netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler) = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene (909-509).

Overskudd før lån og avsetninger

Overskudd før lån og avsetninger er brutto driftsresultat inkl. motpost avskrivninger fratrasket netto finans og netto investeringsutgifter. Overskudd før lån og avsetninger viser dermed kommunens samlede inntekter fratrasket samlede utgifter, ekskl. låne- og avdragsutgifter. Sammensetningen av inntektene og utgiftene fra både drifts- og investeringsregnskapet, kan vise om det over tid vil bli en økning i nettogjelden i balanseregnskapet.

Overskudd før lån og avsetninger = brutto driftsresultat + motpost avskrivninger - netto finans - netto investeringsutgifter

Brutto driftsresultat = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [((600..895)-690,790) - ((010..480)+590)-690,790].

Motpost avskrivninger = kontoklasse 1, funksjon 860, art 990.

Netto finans = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(900,901,905,909)-(500,501,509)].

Netto investeringsutgifter er Brutto investeringsutgifter = kontoklasse 0, alle tjenestefunksjoner (100..790), artene [(010..501)-690,790]] minus Tilskudd, refusjoner, salgsinntekter m.v.= kontoklasse 0, alle funksjoner (100..899), artene [(600..905)-(690,790)] – kontoklasse 0, funksjonene (800..899), artene [(010..501)+(690,790)].

Fra og med regnskapsåret 2014 endres regnskapsreglene slik at momskompensasjon for investeringer føres i investeringsregnskapet mot tidligere i driftsregnskapet. Isolert sett skal ikke denne endringen føre til noen endring i variabelverdien.

Salgs- og leieinntekter

Begrepet omfatter salgs- og leieinntekter, herunder gebyrer.

Definisjon 2001..2013:

Salgs- og leieinntekter = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene (600..670).

Definisjon fra og med 2014:

Begrepet har endret definisjon fra og med regnskapsåret 2014 ved at inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg er tatt ut i egen variabel (funksjon 321 kommune og funksjon 711 fylkeskommune):

Salgs- og leieinntekter = kontoklasse 1, funksjonene (100..320,325..710,715..899), artene (600..670).

Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt)

Begrepet omfatter skatt på alminnelig inntekt og formue fra personlige skattytere og naturressursskatt. Naturressursskatt er skatt fra kraftforetak til den (fylkes)kommunen der de er etablert. Den skal betales av de fleste kraftforetak, og regnes som en del av (fylkes)kommunens skatteinntekter. Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) inngår sammen med statlige rammeoverføringer i begrepet "frie inntekter".

Skatt på inntekt og formue = kontoklasse 1, funksjon 800, artene 870,877.

NB! Skatt på inntekt og formue har endret definisjon siden 2001. Naturressursskatt er definert inn i begrepet da det er å anse som en del av skatteinntektene.

Statlige rammeoverføringer

Statlig rammetilskudd er tilskudd til finansiering av driftsoppgaver. Tilskuddet kan disponeres fritt innenfor gjeldende lover og forskrifter. Statlige rammeoverføringer inngår sammen med skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) i begrepet "frie inntekter".

Statlige rammeoverføringer = kontoklasse 1, funksjon 840, art 800.

2E. Konsern

Om konsern

Formålet med publiseringen i KOSTRA er å vise ressursbruk og tjenesteproduksjon uavhengig av hvordan denne er organisert i den enkelte (fylkes)kommune. I tillegg til å produsere tjenesten selv kan (fylkes)kommunen velge å organisere hele eller deler av tjenesteproduksjonen innen de enkelte sektorene/tjenesteområdene i egne organisatoriske enheter (særbedrifter). Disse særbedriftene fører egne regnskap og dette innebærer at tallene i KOSTRA i de opprinnelige faktaarkene ikke inkluderer ressursbruken/tjenesteproduksjonen i særbedriftene. For å imøtekomme den økende graden av utskilling av tjenesteproduksjonen i egne enheter er det derfor nødvendig å etablere faktaark for konsern for alle tjenesteområdene i KOSTRA-publiseringen.

Konsern i KOSTRA omfatter de organisatoriske enhetene som juridisk sett er definert innenfor (fylkes)kommunen som juridisk person, dvs. (fylkes)kommuneregnskapet og (fylkes)kommunale foretak (KF/FKF). Fra og med regnskapsåret 2012 omfattes også lånefondsbalansene. Og i tillegg disse som ikke er en del av (fylkes)kommunen; Inter(fylkes)kommunale selskap (IKS) samt Inter(fylkes)kommunale samarbeid etter Kommune-lovens § 27, som fører særregnskap.

Særregnskapene rapporteres enkeltvis til SSB og konsolideringen til konsern foretas av SSB. Mellom (fylke)kommunen og KF/FKF er eierforholdet alltid en-til-en, mens IKS eies av flere kommuner/fylkeskommuner sammen. Den enkelte (fylkes)kommunes eierandel i IKS fordeles i hht. registrerte eierandeler i Foretaksregistret i Brønnøysund. § 27-enhetene behandles likt som (fylkes)kommunale foretak. (Fylkes)kommunal virksomhet organisert som aksjeselskaper og stiftelser inngår ikke i konsernbegrepet. Effektivering av konsernfaktaark for de enkelte tjenesteområdene skjer etter hvert.

Ved utgangen av 2014 var det registret 256 Interkommunale selskap med vel 2000 eierforbindelser. Antall kommunale og fylkeskommunale foretak var 227, og dessuten 32 kjente Interkommunale

samarbeid. Kommunene Oslo, Drammen og Bergen og Sør-Trøndelag fylkeskommune har organisert finansforvaltningen i lånefond.

Regnskapsbegreper brukt i konsern

Alle regnskapsbegrepene (knyttet til drifts- og investeringsregnskapet) som benyttes i konsern er korrigert for transaksjoner mellom egen (fylkes)kommune og særbedrift(er), slik at regnskapet ikke blåses opp. Dette gjelder regnskapsbegreper som inneholder utgifts- og inntektsartene 375, 380, 475, 480, 775, 780, 880 og/eller 895. Fra og med regnskapsåret 2012 korrigeres det også for konserninterne renter, avdrag og lån. Dette gjelder regnskapsbegrep som omfatter utgifts- og inntektsartene 501, 511, 521 og 901, 911, 921.

Fra og med regnskapsåret 2012 rapporteres også på egne kapitler for konserninterne fordringer og gjeld i balansen, på kapitlene 2.14/5.14, 2.23/5.23, 2.33/5.33 og 2.47/5.47 samt 2.9110/5.9110 og tilsvarende kapitler i lånefond. Fra og med publiseringen 17. mars 2014 omfattes også transaksjoner mot lånefond i konsernbalansen. De enkelte begrepene er definert forskjellig avhengig av hva de skal vise. For mer informasjon henvises til de tekniske definisjonene nedenfor.

Akkumulert regnskapsmessig resultat, konsern

Akkumulert regnskapsmessig resultat viser differansen mellom regnskapsmessig merforbruk og regnskapsmessig mindreforbruk i driftsregnskapet.

Akkumulert regnskapsmessig resultat = regnskapsmessig merforbruk - regnskapsmessig mindreforbruk

Regnskapsmessig merforbruk, konsern = kontoklasse 2 og 5, kapittel 5900, alle sektorer (00..99)

Regnskapsmessig mindreforbruk, konsern = kontoklasse 2 og 5, kapittel 5950, alle sektorer (00..99)

Akkumulert resultat i investeringsregnskapet, konsern

Akkumulert resultat i investeringsregnskapet viser differansen mellom udekket og udisponert resultat.

Akkumulert resultat i investeringsregnskapet = udekket i investeringsregnskapet - udisponert i investeringsregnskapet.

Udekket i investeringsregnskapet, konsern = kontoklasse 2 og 5, kapittel 5970, alle sektorer (00..99)

Udisponert i investeringsregnskapet, konsern = kontoklasse 2 og 5, kapittel 5960, alle sektorer (00..99)

Andre driftsinntekter, konsern

Som andre driftsinntekter regnes refusjon fra staten, inkl. sykelønnsrefusjoner, samt refusjoner og overføringer fra fylkeskommuner, kommuner og andre (private), i tillegg til andre direkte og indirekte skatter.

Definisjon 2001..2013:

Andre driftsinntekter, konsern = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [((700..780) + ((830..850) + (874..895)))] og kontoklasse 3, alle funksjoner (100..899), artene [((700..770) + ((830..850) + (874,875,877, 890) + (375,380,475,480))] minus kontoklasse 1 og 3, funksjon 800, artene 874,875, 877, minus kontoklasse 1 og 3, funksjon 320, art 890.

Variabelen har hatt feil definisjon for årene 2007-2013 ved at art 875 Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer var uteglemt fra beregningen. Feilen er rettet for alle årene til publiseringen 16.03.2015.

Definisjon fra og med 2014:

Andre driftsinntekter, konsern = kontoklasse 1, funksjonene (100..320,325..710,715..899), artene [((700..780) + ((830..850) + (874..895)))] og kontoklasse 3, funksjonene (100..320,325..710,715..899),

artene $[(700..770) + ((830..850) + (874,875,877, 890) + (375,380,475,480))]$ minus kontoklasse 1 og 3, funksjon 800, artene 874,875, 877.

Variabelen har endret definisjon fra og med 2014 ved at inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg (funksjon 321 kommuner og funksjon 711 fylkeskommuner) er skilt ut i egen variabel.

Fra og med regnskapsåret 2014 føres MVA-kompensasjon for investeringer i investeringsregnskapet og ikke i driftsregnskapet, slik det ble i perioden 2004..2013. Dette medfører en økning i variabelverdien mellom 2003 og 2004, og så en reduksjon i variabelverdien mellom 2013 og 2014, alt annet likt.

Andre statlige tilskudd til driftsformål, konsern

Andre statlige tilskudd til driftsformål, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), art 810.

Arbeidskapital ekskl. premieavvik, konsern

Arbeidskapital ex. premieavvik defineres som differansen mellom omløpsmidler ex. premieavvik og kortsiktig gjeld ex. premieavvik, og er et uttrykk for (fylkes)kommunekonsernets likviditet. Med likviditet menes evne til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Premieavviket er tatt ut av definisjonen for å kunne gi et bedre uttrykk for likviditeten.

Omløpsmidler ex. premieavvik, konsern er kontoklasse 2, kapittel (10..18), alle sektorer + kontoklasse 5, kapittel (10,11,12,13,15,17,18) alle sektorer + kapitlene (10,13,18), alle sektorer i lånefond.

Kortsiktig gjeld ex. premieavvik, konsern er kontoklasse 2, kapittel (31,32,34), alle sektorer + kontoklasse 5, kapitlene (31,32,34), alle sektorer + kapittel 32, alle sektorer i lånefond.

NB! Definisjonen ble endret til publiseringen 17. mars 2014 for årene 2012 og fremover, på grunn av at lånefondsbalansene inngår fra og med denne publiseringen.

Brutto driftsinntekter totalt og på tjenesteområde/funksjon, konsern

Brutto driftsinntekter omfatter konsernets samlede driftsinntekter, og omfatter således alt av statlige overføringer som f.eks. rammetilskudd og andre driftstilskudd og overføringer, alle driftsinntekter fra innbyggerne og næringslivet, som f.eks. skatteinntekter og salgs- og leieinntekter, og alle driftsinntekter fra andre kommuner, fylkeskommuner og særbedrifter. Begrepet er korrigert for dobbeltføringer som fordelte utgifter og interne overføringer, da disse blåser opp regnskapet. Finansinntekter, som f.eks. renteinntekter og utbytte fra selskaper omfattes ikke av definisjonen.

Brutto driftsinntekter totalt, konsern = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene $[(600..895) - (690,790)]$ og kontoklasse 3, alle funksjoner (100..899), artene $[(600..895) - (775,780,880,895,690,790) - (375,380,475,480)]$.

Brutto driftsinntekter på tjenesteområde/funksjon, konsern = kontoklasse 1, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene $[(600..895) - (690,790)]$ og kontoklasse 3, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene $[(600..895) - (775,780,880,895,690,790) - (375,380,475,480)]$.

For brutto driftsinntekter på **tjenesteområde/funksjon** innebar MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 en økning i nivået i forhold til 2003, alt annet likt. Fra og med regnskapsåret 2014 utgår MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet fra beregningen. Dette gir en reduksjon i variabelverdien mellom 2013 og 2014, alt annet likt.

For brutto driftsinntekter **totalt** medfører MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 ingen endring, da MVA-kompensasjonen motsvares av en tilsvarende reduksjon i rammetilskuddet. Men endringen fra og med regnskapsåret 2014 der MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet utgår fra beregningen, gir en reduksjon i variabelverdien mellom 2013 og 2014, alt annet likt.

Brutto driftsresultat, konsern

Avskrivninger, som er et uttrykk for verdiforringelsen på kommunale anleggsmidler, føres i driftsregnskapet, men blir eliminert før regnskapsmessig resultat fastsettes. I brutto driftsresultat gis imidlertid avskrivningene resultateffekt, og kan følgelig brukes for sammenligning med det resultatorienterte regnskapssystem, som primært brukes i privat næringsliv.

Brutto driftsresultat, konsern = brutto driftsinntekter - brutto driftsutgifter.

Brutto driftsinntekter, konsern = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [(600..895)- 690,790]] og kontoklasse 3, alle funksjoner (100..899), artene [(600..895) – (775,780,880,895,690,790) - (375,380,475,480)].

Brutto driftsutgifter, konsern = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [((010..480) + 590 - (690,790)], og kontoklasse 3, alle funksjoner (100..899), artene [(010..480)- (375,380,475,480) + 590 – (690,790, 775,780, 880,895)].

Fra og med regnskapsåret 2014 utgår MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet fra beregningen av Brutto driftsinntekter. Dette gir et brudd i tidsserien og medfører at variabelverdien vil bli lavere

Brutto investeringsutgifter, konsern

Brutto investeringsutgifter viser investeringsutgifter korrigert for fordelte utgifter og internsalg.

Brutto investeringsutgifter totalt, konsern = kontoklasse 0, funksjonene (100..790), artene [(010..501) - (690,790)], og kontoklasse 4, funksjonene (100..790), artene [((010..500) - (375,380,475,480)) - (690, 790,775,780,880,895,901)].

Brutto investeringsutgifter fordelt på tjenesteområde, konsern = kontoklasse 0, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [(010..501) - (690,790)] og kontoklasse 4, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [((010..500) - (375,380,475,480)) - (690,790,775,780, 880, 895,901)].

Brutto driftsutgifter, konsern

Brutto driftsutgifter viser de samlede driftsutgiftene inkludert avskrivninger korrigert for dobbeltføringer som skyldes viderefordeling av utgifter/internkjøp mv.

Brutto driftsutgifter brukes på to måter:

- 1) Som totale brutto driftsutgifter for kommunen/fylkeskommunen.
- 2) Som brutto driftsutgifter fordelt på de enkelte tjenesteområdene.

Definisjonene på de to bruksområdene er forskjellige:

Def. 1) Brutto driftsutgifter totalt, konsern = kontoklasse 1, alle funksjoner (100..899), artene [((010..480)+ 590- (690,790)], og kontoklasse 3, alle funksjoner (100..899), artene [((010..480)- (375,380,475,480)+ 590 – (690,790,775,780,880,895)].

For brutto driftsutgifter totalt medførte ikke MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 noen endring i tallene.

Def.2) Brutto driftsutgifter på tjenesteområde/funksjon, konsern = kontoklasse 1, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [((010..480)+ 590- (690,710,729,790)] og kontoklasse 3, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [((010..480)- (375,380,475,480)+ 590 - (690,710,729,790,775,780,880,895)].

MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 innebar en reduksjon i nivået på brutto driftsutgifter på tjenesteområde/funksjon i forhold til 2003, alt annet likt. Reduksjonen er knyttet til at det korrigeres for art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

Summen av brutto driftsutgifter på tjenesteområder, def. 2, skal ikke stemme overens med totale brutto driftsutgifter, def. 1. Dette fordi artene 710 (sykelønnsrefusjon) og 729 (MVA-kompensasjon driftsregnskapet) trekkes fra på tjenesteområdene, men ikke i totale brutto driftsutgifter. Finansfunksjonene i 800-serien (for fylkeskommune og kommune) inngår ikke i noen av de definerte tjenesteområdene, men inngår i totale brutto driftsutgifter.

Derivater(OM), konsern

Derivater(OM), konsern viser verdien av (fylkes)kommunekonsernets derivater som er omløpsmidler.

Derivater (OM), konsern er kontoklasse 2 og 5, kapittel 15, alle sektorer.

Derivater (KG), konsern

Derivater (KG), konsern viser verdien av (fylkes)kommunekonsernets derivater som er kortsiktig gjeld.

Derivater (KG), konsern er kontoklasse 2 og 5, kapittel 34, alle sektorer.

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet.

Disposisjonsfond, konsern = kontoklasse 2 og 5, kapittel 56, alle sektorer (00..99).

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt forekommer kun i kommuneregnskapet. Konsernberegningen er derfor den samme som den ordinære kommuneberegningen.

Eiendomsskatt "annen eiendom" = kontoklasse 1, funksjon 800, art 874

Eiendomsskatt "boliger og fritidseiendommer" = kontoklasse 1, funksjon 800, art 875

Finansieringskilder for investeringene, konsern

Sammenstillingen viser hvilke kilder som kan ligge til grunn for finansieringen av regnskapsårets investeringer (brutto investeringsutgifter) og hvilket investeringsnivå finansieringskildene til sammen muliggjør.

De aktuelle finansieringskildene er:

- Overføringer fra driftsregnskapet. Viser hvor stor andel av regnskapsårets investeringer som kan finansieres ved hjelp av overføringer fra driftsregnskapet.

Overføring fra driftsregnskapet, konsern = kontoklasse 0 og 4, alle funksjoner (100..899), art 970

- Tilskudd, refusjoner og salg av fast eiendom mv. som er ført i investeringsregnskapet. Kan benyttes til investeringer eller reinvesteringer. Primærsalgsinntektene er salg av anleggsmidler og fast eiendom.

Tilskudd, refusjoner og salg av fast eiendom mv., konsern = kontoklasse 0, alle funksjonene, artene [(600..905) – (690,790)] + kontoklasse 4, alle funksjonene, artene [(600..670,700..770, 800..877,890,

900..905) – (375,380,475,480,501)] - kontoklasse 0, funksjonene (800..899), artene [(010..501) + (690,790)] - kontoklasse 4, funksjonene (800..899), artene [(010..370, 400..470, 490..500, 775, 780, 880, 895,901) + (690,790)]

MVA-kompensasjonen påløpt i investeringsregnskapet inngår i beregningen av Tilskudd, refusjoner og salg av fast eiendom mv.f.o.m. 2014. Det vil gi høyere variabelverdi enn tidligere, alt annet likt.

NB! Feil i programmeringen er korrigert til publiseringen 15.06.2010. Korrigeringen gjelder for alle årene tilbake til 2001.

- Diverse intern finansiering. Omfatter avsetninger til og bruk av forskjellige investeringsfond samt årets og tidligere års udekket/udisponert "resultat" i investeringsregnskapet
Diverse intern finansiering, konsern = kontoklassene 0 og 4, alle funksjoner, artene [(930..960, 980)+(530..560, 580)].

- Bruk av lån (netto). Viser kommunens bruk av lån, inkl. mottatte avdrag på utlån og salg av aksjer og andeler, fratrukket avdragsutgifter, utlån og kjøp av aksjer og andeler.
Bruk av lån (netto), konsern = kontoklasse 0 og 4, alle funksjoner, artene [(910,911,920,921,929) - (510,511,520,521,529)].

Frie inntekter

Med frie inntekter menes inntekter som kommunene kan disponere uten andre bindinger enn gjeldende lover og forskrifter. Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) og rammetilskudd fra staten defineres som frie inntekter. "Frie inntekter" forekommer kun i kommuneregnskapet. Konsernberegningen er derfor den samme som den ordinære kommuneberegningen.

Skatt på inntekt og formue = kontoklasse 1, funksjoner 800, artene 870,877.

Statlige rammetilskudd = kontoklasse 1, funksjon 840, art 800.

Korrigerte brutto driftsutgifter totalt, konsern

Korrigerte brutto driftsutgifter omfatter driftsutgiftene ved kommunens *egen* tjenesteproduksjon pluss MVA-utgift og avskrivninger minus dobbeltføringer i de kommunale regnskaper som skyldes viderefordeling av utgifter/internekjøp mv. Dette gjelder artene 690 Fordelte utgifter og 790 Internsalg. Det korrigeres for art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet.

NB! Det er ikke justert for art 710 Sykelønnsrefusjon ved beregningen av kommunens samlede driftsutgifter som brukes i de finansielle nøkkeltallene.

Korrigerte brutto driftsutgifter totalt, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [(010..290)+ 429,590- (690,729,790)].

Langsiktig gjeld, konsern

Begrepet viser langsiktig gjeldsbelastning. Pensjonsforpliktelser inngår. Lån beregnet for videreformidling til andre instanser/innbyggere, såkalte formidlingsutlån, inngår også.

Langsiktig gjeld, konsern = kontoklasse 2, kapittel (40..45), alle sektorer (000..999) + kontoklasse 5, kapittel (40..46), alle sektorer (000..999) + kapittel (41,43,45), alle sektorer (000..999) i lånefond.

NB! Definisjonen ble endret til publiseringen 17. mars 2014 for årene 2012 og fremover, på grunn av at lånefondsbalansene inngår fra og med denne publiseringen.

NB! For årene frem til og med 2011 kan (fylkes)kommuner hvor (fylkes)kommunale foretak (KF/FKF) og interkommunale selskaper (IKS) ha langsiktig gjeld til egen (fylkes)kommune komme ut med for høye tall, da det ikke er korrigert for gjeld mellom (fylkes)kommune og foretak/selskap.

Langsiktig gjeld skal inneholde pensjonsforpliktelser. Føring av pensjoner var ikke konsistent for alle kommuner i 2003. Dette medfører at tall for langsiktig gjeld ikke er direkte sammenlignbare for alle kommuner for dette året.

Lønnsutgifter, konsern

Lønnsutgifter omfatter lønn og sosiale utgifter korrigert for sykelønnsrefusjon.

Lønnsutgifter totalt, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [(010..099) – 710]

Lønnsutgifter fordelt på tjenesteområde, konsern = kontoklasse 1 og 3, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene [(010..099) – 710]

Netto avdrag, konsern

Begrepet viser avdragsutgiftene knyttet til tilbakebetalingen av eksterne lån minus mottatte avdrag på utlån. Begrepet tar kun hensyn til transaksjoner i driftsregnskapet.

Netto avdrag, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [(920,921)-(510,511)]

Netto driftsresultat, konsern

Netto driftsresultat beregnes ut fra brutto driftsresultat, men tar i tillegg hensyn til resultatet av eksterne finansieringstransaksjoner, dvs. netto renter og netto tap/gevinst på finansielle instrumenter, netto avdrag samt kommunale utlån, utbytter og eieruttak. I tillegg er det korrigert for avskrivninger slik at disse ikke gir resultateffekt. Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk.

Netto driftsresultat, konsern = brutto driftsresultat + resultat eksterne finansieringstransaksjoner + motpost avskrivninger

Brutto driftsresultat, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [((600..895)- 690,790) - (((010..480) + 590) - 690,790)].

Resultat eksterne finansieringstransaksjoner, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [(900,901,905,909,920,921) - (500,501,509,510,511,520,521)].

Motpost avskrivninger, konsern = kontoklasse 1 og 3, funksjon 860, art 990

Fra og med regnskapsåret 2014 utgår MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet fra beregningen av Brutto driftsinntekter. Dette gir et brudd i tidsserien og medfører at variabelverdien vil bli lavere, både for brutto- og netto driftsresultat.

Netto driftsutgifter, konsern

Netto driftsutgifter viser driftsutgiftene inkludert avskrivninger etter at driftsinntektene, som bl.a. inneholder øremerkede tilskudd fra staten og andre direkte inntekter, er trukket fra. De resterende utgiftene må dekkes av de frie inntektene som skatteinntekter, rammeoverføringer fra staten mv.

Netto driftsutgifter totalt, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle tjenestefunksjoner (100..790), artene (010..480) + 590 - (600..895).

Netto driftsutgifter fordelt på tjenesteområde, konsern = kontoklasse 1 og 3, funksjonene som gjelder det enkelte tjenesteområdet, artene (010..480) + 590 - (600..895).

MVA-kompensasjonsordningen som ble innført i 2004 innebar en reduksjon i nivået på netto driftsutgifter i forhold til 2003, alt annet likt. Reduksjonen er knyttet til at art 729 MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet inngår på inntektssiden.

I perioden 2004..2013 ble MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet (art 728) regnskapsført i driftsregnskapet. For at netto driftsutgifter skulle beholde sin verdi som prioriteringsmål ble denne MVA-kompensasjonen trukket fra begrepet. Fra og med 2014, føres MVA-kompensasjon påløpt

investeringsregnskapet på art 729 i investeringsregnskapet, og art 728 utgår. Denne endringen påvirker ikke verdien på variabelen.

Netto finans, konsern

Begrepet omfatter netto renter og netto tap/gevinst på finansielle instrumenter som er klassifisert som omløpsmidler. Begrepet erstatter det tidligere begrepet netto renter, hvor netto tap/gevinst på finansielle instrumenter inngikk som en integrert del.

Netto finans, konsern = netto renter + netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)

Netto renter, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene ((900..905)-(500,501)).

Netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler), konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene (909-509).

Netto finans og avdrag, konsern

Netto finans og avdrag viser driftsinntekter som er bundet opp til tilbakebetaling av lån. Rente- og avdragsbelastningen vil avhenge av valgt finansieringsstrategi, f.eks. andelen fremmedkapital, nedbetalingstiden o.l. Dette regnskapsbegrepet tar bare hensyn til transaksjoner i driftsregnskapet.

Netto finans og avdrag, konsern = Netto renter + tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler) + netto avdrag

Netto finans, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [(900,901,905,909)-(500,501,509)].

Netto avdrag, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [(920,921) – (510,511)].

Netto lånegjeld, konsern

Netto lånegjeld er definert som langsiktig gjeld fratrukket totale utlån og ubrukte lånemidler.

I langsiktig gjeld i denne sammenhengen inngår ikke pensjonsforpliktelser. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån.

Langsiktig gjeld eks. pensjonsforpliktelser, konsern = kontoklasse 2, kapittel (41..45), alle sektorer (000..999) + kontoklasse 5, kapittel (41..46), alle sektorer (000..999) + kapittel (41,43,45), alle sektorer (000..999) i lånefond.

Totale utlån, konsern = kontoklasse 2, kapittel 22, alle sektorer (000..999) + kontoklasse 5, kapittel 22, alle sektorer (000..999) + kapittel 22, alle sektorer (000..999) i lånefond.

Ubrukte lånemidler, konsern = kontoklasse 2 og 5, kapittel (9100, 9110), alle sektorer (000..999).

NB! Definisjonen ble endret til publiseringen 17. mars 2014 for årene 2012 og fremover, på grunn av at lånefondsbalansene inngår fra og med denne publiseringen.

Netto renter, konsern

Netto renter viser rentebelastningen på eksterne lån. Begrepet tar kun hensyn til rentene som føres i driftsregnskapet. Tap/gevinst på finansielle instrumenter er f.o.m regnskapsåret 2009 skilt ut fra renteutgifter/-inntekter.

Netto renter, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene [(900,901,905) – (500,501)].

Netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler, konsern)

Begrepet viser netto tap/gevinst på finansielle instrumenter som er klassifisert som omløpsmidler. Både urealisert kurstap/verdireduksjon og kursgevinst/verdistigning samt realiserte tap/gevinster ved salg omfattes. Tap/gevinst på finansielle instrumenter er f.o.m regnskapsåret 2009 skilt ut fra renteutgifter/-inntekter.

Netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler), konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene (909-509).

Overskudd før lån og avsetninger, konsern

Overskudd før lån og avsetninger er brutto driftsresultat inkl. motpost avskrivninger fratrasket netto finans og netto investeringsutgifter. Overskudd og avsetninger viser dermed kommunens samlede inntekter fratrasket samlede utgifter, ekskl. låne- og avdragsutgifter. Sammensetningen av inntektene og utgiftene fra både drifts- og investeringsregnskapet, kan vise om det over tid vil bli en økning i nettogjelden i balanseregnskapet.

Overskudd før lån og avsetninger, konsern = brutto driftsresultat + motpost avskrivninger - netto finans - netto investeringsutgifter

Brutto driftsresultat, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene $[(600..895) - (690,790) - (((010..480) + 590) - 690,790)]$.

Motpost avskrivninger, konsern = kontoklasse 1 og 3, funksjon 860, art 990.

Netto finans, konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene $[(900,901,905,909) - (500,501,509)]$.

Netto investeringsutgifter, konsern er Brutto investeringsutgifter, konsern = kontoklasse 0, alle tjenestefunksjonene (100..790), artene $[(010..501) - (690,790)]$ og kontoklasse 4, alle tjenestefunksjonene (100..790), artene $[(010..500) - ((690,790,775,780,880,895) - (375,380,475,480))]$ minus *Tilskudd, refusjoner og salg av fast eiendom mv., konsern* = kontoklasse 0, alle funksjonene, artene $[(600..905) - (690,790)] +$ kontoklasse 4, alle funksjonene, artene $[(600..670,700..770, 800..877,890, 900..905) - (375,380,475,480,501)] -$ kontoklasse 0, funksjonene (800..899), artene $[(010..501) + (690,790)] -$ kontoklasse 4, funksjonene (800..899), artene $[(010..370, 400..470, 490..500, 775, 780, 880, 895,901) + (690,790)]$

Fra og med regnskapsåret 2014 endres regnskapsreglene slik at momskompensasjon for investeringer føres i investeringsregnskapet mot tidligere i driftsregnskapet. Isolert sett skal ikke denne endringen føre til noen endring i variabelverdien.

Salgs- og leieinntekter, konsern

Begrepet omfatter salgs- og leieinntekter, herunder gebyrer.

Definisjon 2001..2013:

Salgs- og leieinntekter konsern = kontoklasse 1 og 3, alle funksjoner (100..899), artene (600..670)

Definisjon fra og med 2014:

Begrepet har endret definisjon fra og med regnskapsåret 2014 ved at inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg er tatt ut i egen variabel (funksjon 321 kommune og funksjon 711 fylkeskommune):

Salgs- og leieinntekter, konsern = kontoklasse 1 og 3, funksjonene (100..320,325..710,715..899), artene (600..670)

Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt)

Begrepet omfatter skatt på alminnelig inntekt og formue fra personlige skattytere og naturressursskatt. Naturressursskatt er skatt fra kraftforetak til den (fylkes)kommunen der de er etablert. Den skal betales av de fleste kraftforetak, og regnes som en del av (fylkes)kommunens skatteinntekter. Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatten) inngår sammen med statlige rammeoverføringer i begrepet "frie inntekter". Skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatt) forekommer kun i kommuneregnskapet. Konsernberegningen er derfor den samme som den ordinære (fylkes)kommuneberegningen.

Skatt på inntekt og formue = kontoklasse 1, funksjon 800, artene 870,877.

Statlige rammeoverføringer

Statlig rammetilskudd er tilskudd til finansiering av driftsoppgaver. Tilskuddet kan disponeres fritt innenfor gjeldende lover og forskrifter. Statlige rammeoverføringer inngår sammen med skatt på inntekt og formue (inkludert naturressursskatten) i begrepet "frie inntekter". Statlige rammeoverføringer forekommer kun i kommuneregnskapet. Konsernberegningen er derfor den samme som den ordinære (fylkes)kommuneberegningen.

Statlige rammeoverføringer = kontoklasse 1, funksjon 840, art 800.

2F. Detaljerte regnskapstall på nivå 3

For hver av tjenestefunksjonene i driftsregnskapet presenteres følgende regnskapstall **for kommunekassa/fylkeskassa**:

Brutto driftsutgifter	Kontoklasse 1. Artene (010..480) + 590 – artene (690, 710, 729, 790)
Lønnsutgifter	Kontoklasse 1. Artene (010..099)-710
- herav sykelønnsrefusjon	kontoklasse 1. Art 710
- herav pensjonsinnskudd og trekkpliktige forsikringsordninger	kontoklasse 1. Art 090
- herav arbeidsgiveravgift	kontoklasse 1. Art 099
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	Kontoklasse 1. Artene (100..290)
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	Kontoklasse 1. Artene (300..380)
- herav kjøp av tjenester fra andre (private)	Kontoklasse 1. Art 370
- herav kjøp av tjenester fra IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker	Kontoklasse 1. Art 375
- herav kjøp av tjenester fra foretak og bedrifter i egen (fylkes)kommune som fører særregnskap	Kontoklasse 1. Art 380
Overføringer	Kontoklasse 1. Artene (400, 430..480)
Mva - utgift driftsregnskapet	Kontoklasse 1. Art 429
Avskrivninger	Kontoklasse 1. Art 590
Korreksjon fordelte utgifter og internsalg	Kontoklasse 1. Artene 690 og 790
Finansieringsutgifter og finansieringstransaksjoner (ekskl. avskrivninger)	Kontoklasse 1. Artene (500..580)

Korrigerte brutto driftsutgifter	Kontoklasse 1. Artene (010..290) + 429, 590 - artene (690, 710, 729, 790)
Brutto driftsinntekter	Kontoklasse 1. Artene (600..895) - artene 690,790
Brukerbetaling for kommunale tjenester	Kontoklasse 1. Artene 600 + 619
Andre salgs- og leieinntekter	Kontoklasse 1. Artene (620..670)
Overføringer med krav til motytelse	Kontoklasse 1. Artene (700, 710, 730..780)
Mva - kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet (for årene 2004-2013)	Kontoklasse 1. Art 728
Mva - kompensasjon påløpt i driftsregnskapet	Kontoklasse 1. Art 729
Overføringer uten krav til motytelse	Kontoklasse 1. Artene (800..877, 890)
Finansinntekter og finanstransaksjoner (ekskl. motpost avskrivninger)	Kontoklasse 1. Artene (900..980)
Netto driftsutgifter (for årene 2004-2013)	Kontoklasse 1. Artene (010..480) +590 - artene [(600..895) - 728]
Netto driftsutgifter (fra og med 2014)	Kontoklasse 1. Artene (010..480) +590 - artene (600..895)

NB! Brutto driftsutgifter (BDU) minus brutto driftsinntekter (BDI) skal ikke være lik netto driftsutgifter (NDU). På funksjonsnivå skyldes dette at BDU korrigeres for artene 710 Sykelønnsrefusjon og 729 Kompensasjon mva påløpt i driftsregnskapet. Tilsvarende korrigeringer gjøres ikke i BDI. NDU korrigerer for art 728 Kompensasjon mva påløpt i investeringsregnskapet. Korrigeringene er spesifisert i tabellene ”Detaljerte regnskapstall driftsregnskapet, funksjonsfordelt” for kommunekassa/fylkeskassa og kommunekonsernet/fylkeskonsernet.

For hver av tjenestefunksjonene i driftsregnskapet presenteres følgende regnskapstall **for kommunekonsernet/fylkeskonsernet:**

Brutto driftsutgifter	Kontoklasse 1. Artene (010..480) + 590 - artene (690, 710, 729, 790) + Kontoklasse 3. Artene (010..370, 400..470) + 590 – artene (690, 710, 729, 790, 775, 780, 880, 895)
Lønnsutgifter	Kontoklasse 1 og 3. Artene (010..099) -710
- herav sykelønnsrefusjon	kontoklasse 1 og 3. Art 710
- herav pensjonsinnskudd og trekkpliktige forsikringsordninger	kontoklasse 1 og 3. Art 090
- herav arbeidsgiveravgift	kontoklasse 1 og 3. Art 099
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	Kontoklasse 1 og 3. Artene (100..290)
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	Kontoklasse 1 og 3. Artene (300..370)
- herav kjøp av tjenester fra andre (private)	Kontoklasse 1 og 3. Art 370
- herav kjøp av tjenester fra IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker	Ikke aktuell for konsernet
- herav kjøp av tjenester fra foretak og bedrifter i egen (fylkes)kommune som fører særregnskap	Ikke aktuell for konsernet
Overføringer	Kontoklasse 1 og 3. Artene (400, 430..470)

Mva - utgift driftsregnskapet	Kontoklasse 1 og 3. Art 429
Avskrivninger	Kontoklasse 1 og 3. Art 590
Korreksjon fordelte utgifter og internsalg	Kontoklasse 1 og 3. Artene 690 og 790
Finansieringsutgifter og finansieringstransaksjoner (ekskl. avskrivninger)	Kontoklasse 1 og 3. Artene (500..580)
Korrigerte brutto driftsutgifter	Kontoklasse 1 og 3. Artene (010..290) + 429, 590 - artene (690, 710, 729, 790)
Brutto driftsinntekter	Kontoklasse 1. Artene (600..895) - artene (690,790). Kontoklasse 3. Artene (600..670, 700..770, 800..877, 890) - artene (375, 380, 475, 480)
Brukerbetaling for kommunale tjenester	Kontoklasse 1 og 3. Artene 600 + 619
Andre salgs- og leieinntekter	Kontoklasse 1 og 3. Artene (620..670)
Overføringer med krav til motytelse	Kontoklasse 1 og 3. Artene (700, 710, 730..780)
Mva - kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet (for årene 2004-2013)	Kontoklasse 1 og 3. Art 728
Mva - kompensasjon påløpt i driftsregnskapet	Kontoklasse 1 og 3. Art 729
Overføringer uten krav til motytelse	Kontoklasse 1 og 3. Artene (800..877, 890)
Finansinntekter og finanstransaksjoner (ekskl. motpost avskrivninger)	Kontoklasse 1 og 3. Artene (900..980)
Netto driftsutgifter (for årene 2004-2013)	Kontoklasse 1 og 3. Artene (010..480) +590 - artene [(600..895) - 728]
Netto driftsutgifter (fra og med 2014)	Kontoklasse 1 og 3. Artene (010..480) +590 - artene (600..895)

Endringer fra 2001 til 2014

Det er gjort følgende endringer f.o.m. 2001:

- Sykelønnsrefusjon er tatt ut av "Korreksjon fordelte utgifter og internsalg", og presenteres som eget regnskapstall.
- "Andre salgs- og leieinntekter" erstatter "Salgsinntekter", hvor definisjonen også omfattet "Brukerbetaling for kommunale tjenester".

Disse dataene for 2001 er beregnet på bakgrunn av definisjonene i 2002, slik at 2001-tallene er direkte sammenlignbare med 2002-tallene.

For å kunne vise fullstendige tidsserier omfatter tabellene også utgåtte funksjoner (fra og med 2001-inndelingen).

Det er gjort følgende spesifiseringer f.o.m 2003:

- - herav Arbeidsgiveravgift vises som eget regnskapstall under Lønnsutgifter
- - herav kjøp av tjenester fra andre (private) vises som eget regnskapstall under Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon
- - herav kjøp av tjenester fra IKS der (fylkes)kommunen selv er deltaker vises som eget regnskapstall under Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon
- - herav kjøp av tjenester fra foretak og bedrifter i egen (fylkes)kommune vises som eget regnskapstall under Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon

Det er gjort følgende endringer f.o.m. 2004:

MVA-utgift (art 429) er tatt ut av "Overføringer", og presenteres som eget regnskapstall.

MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet (art 728), og MVA-kompensasjon påløpt i driftsregnskapet (art 729), er tatt ut av "Overføringer med krav til motytelse", og presenteres som egne regnskapstall.

2G. Hovedoversikter - Økonomiske oversikter

De økonomiske oversiktene/Hovedoversiktene for hhv. drift, investering og balanse på nivå 3 er utarbeidet i hht. oppsettet i de tidligere vedleggene 3, 4 og 5 i Forskrift til kommuneloven av 15. desember 2000 om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner.

F.o.m 2012:

Fra og med publiseringen 17. mars 2014 omfattes lånefondsbalansene fra kommunene Oslo, Drammen og Bergen og fylkeskommunene Vest-Agder og Sør-Trøndelag i Økonomisk oversikt balanse, for årene fra og med 2012. På grunn av dette er definisjonen av de enkelte variablene endret. For mer informasjon henvises til de tekniske definisjonene nedenfor.

F.o.m 2006:

Hovedoversikter / Økonomiske oversikter på nivå 3 publiseres i to versjoner:

- Hovedoversikter basert på regnskaps- og balansetall innrapportert som filuttrekk fra (fylkes)kommunen, hhv. skjema 0A/0B for kommunen og 0C/0D for fylkeskommunen.
- Økonomiske oversikter der (fylkes)kommunens regnskaps- og balansetall er koblet sammen med innrapporterte særregnskaper. Tall hentes fra innrapporterte filuttrekk, for kommunen kobles skjema 0A/0B sammen med skjema 0I/0J, og for fylkeskommunen kobles tall fra skjema 0C/0D sammen med 0K/0L. Overføringsposter mellom (fylkes)kommunen og særregnskapene nettes.

Egen rapportering av økonomiske oversikter (30-skjemaene) opphørte fra og med regnskapsåret 2006, og tall til de obligatoriske oversiktene og oppsettene iht. rapporteringsforskriften hentes deretter fra innrapporterte filuttrekk (se beskrivelse ovenfor). For å markere endringen i hvor data hentes fra, kalles disse faktaarkene for Hovedoversikter f.o.m. regnskapsåret 2006.

Kommunale og fylkeskommunale foretak har rapportert egne regnskap gjennom KOSTRA i hele perioden fra 2001, mens interkommunale selskaper har rapportert siden 2003. Rapporteringsprosenten for særbedriftene er bedret i forhold til tidligere rapportering, og kvaliteten på de konsoliderte konsernregnskapene har også blitt bedre.

For å sette fokus på eventuelle feilføringer av konserninterne transaksjoner mellom kommunen/fylkeskommunen og særbedriftene, publiseres det i de økonomiske oversiktene (på konsern) variabler som viser hvor mye konsernregnskapet "blåses opp" pga. feilføringer. Variablene vises nederst i alle de økonomiske oversiktene for hhv. driftsregnskapet, investeringsregnskapet og balansen.

Variablene omfatter eliminering av kjøp/salg/overføringer mellom kommunen/fylkeskommunen og kommunale foretak (KF)/fylkeskommunale foretak (FKF) og eliminering mellom kommunen/fylkeskommune og interkommunale selskap (IKS). I tillegg vises eliminering av renter/avdrag/lån mellom de samme aktørene.

Dersom disse variablene viser verdien 0, er alt riktig ført i de berørte regnskapene/balansene. Dersom verdiene avviker fra 0, skyldes det enten feilføringer eller at ikke alle regnskapene/balansene er levert.

2001 - 2005:

Økonomiske oversikter på nivå 3 publiseres i to versjoner:

- En versjon basert på innrapporterte økonomiske oversikter fra kommunen, skjema 30A og 30B (30C og 30D for fylke).
- En konsernversjon der kommunens regnskapstall er koblet sammen med innrapporterte særregnskaper. For å kunne nette ut overføringsposter mellom kommunen og særregnskapene er tallene for kommunen hentet fra skjema 0A og 0B (0C og 0D for fylke).

For å sette fokus på eventuelle feilføringer av kjøp/salg og overføringer mellom kommunen og særbedriftene, publiserer vi på konsern åtte nøkkeltall som viser hvor mye konsernregnskapet "blåses opp" pga. feilføringer. Fire for eliminerings mellom kommunen og kommunale foretak (KF) og fire for eliminerings mellom kommunen og interkommunale selskap (IKS). ("Eliminering av kommunens kjøp fra egne KF (380,780)", "Eliminering av kommunens overføringer til egne KF (480,880)", "Eliminering av KF kjøp fra egen kommune (380, 780)" og "Eliminering av KF overføringer til egen kommune (480,880)", "Eliminering av kommunens kjøp fra egne IKS (375, 775)", "Eliminering av kommunens overføringer til egne IKS (475, 895)", "Eliminering av IKS kjøp fra egen kommune (375, 775)" og "Eliminering av IKS overføringer til egen kommune (475, 895)", samt tilsvarende for fylkeskommunene). Dersom disse indikatorene viser 0, er alt i orden med regnskapet. Dersom indikatorene avviker fra 0, er det mismatch mellom føringene i de enkelte regnskapene, eller ikke alle regnskapene er levert.

Vi gjør oppmerksom på at tallene i de to versjonene kan avvike selv for kommuner uten særbedrifter, da konsernversjonen kalkulerer tall ut i fra skjema 0A og 0B (0C og 0D for fylke), mens den første versjonen henter tall direkte fra skjema 30A og 30B (30C og 30D for fylke). Dette gjelder t.o.m. regnskapsåret 2005.

Definisjon av obligatoriske oversikter og oppstillinger:

Økonomisk oversikt – Drift (kommunekonsern og fylkeskonsern)

	KOSTRA-art		L1
Brukerbetalinger	600		L2
Andre salgs- og leieinntekter	SUM (620:670)		L3
Overføringer med krav til motytelse	SUM(700:770)		L4
Rammetilskudd	800		L5
Andre statlige overføringer	810		L6
Andre overføringer	SUM (830:850, 890)		L7
Skatt på inntekt og formue	870		L8
Eiendomsskatt	874+875		L9
Andre direkte og indirekte skatter	877		L10
<i>Sum driftsinntekter</i>	A	SUM(L2:L10)	L11
Lønnsutgifter	SUM (010:089;160:165)		L12
Sosiale utgifter	SUM (090:099)		L13
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	SUM (100:285) - SUM(160:165)		L14
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM (300:370)		L15
Overføringer	SUM (400:470,490)		L16
Avskrivninger	590		L17

Fordelte utgifter	(neg)690+(290-790)		L18
Sum driftsutgifter	B	SUM(L12:L18)	L19
Sum eliminerings av konserninterne kjøp/salg/overføringer	C SUM (kontoklasse og art): ((1.380-3.780)+(1.480-3.880)+(3.380-1.780)+(3.480-1.880)+ (1.375-3.775)+(1.475-3.895)+(3.480-1.880)+(3.375-1.775)+(3.475-1.895))		L 20
Brutto driftsresultat	D=A-B-C	(L11-L19-L20)	L21
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	SUM(900,905)		L22
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	909		L23
Mottatte avdrag på utlån	920		L24
Sum eksterne finansinntekter	E	SUM(L22:L24)	L25
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	500		L26
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	509		L27
Avdragsutgifter	510		L28
Utlån	520		L29
Sum eksterne finansutgifter	F	SUM(L26:L29)	L30
Sum eliminerings av konserninterne renter/avdrag/lån	G SUM (kontoklasse og art): ((1,501-3,901) + (1,511-3,921)+ (1,521-3, 911) + (3,501-1, 901) + (3,511-1,921) + (3,521-1, 911))		L31
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	H=E-F-G	(L25-L30-L31)	L32
Motpost avskrivninger	990 (i)		L33
Netto driftsresultat	J= D+H+i	(L21+L32+L33)	L34
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	930		L35
Bruk av disposisjonsfond	940		L36
Bruk av bundne driftsfond	950		L37
Bruk av likviditetsreserve	960		L38
Sum bruk av avsetninger	K	SUM(L35:L38)	L39
Overført til investeringsregnskapet	570		L40
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	530		L41

Avsetninger til disposisjonsfond	540		L42
Avsetninger til bundne driftsfond	550		L43
Avsetninger til likviditetsreserven	560		L44
Sum avsetninger	L	SUM (L40:L44)	L45
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	M=J+K-L	(L34+L39-L45)	L46
TRANSAKSJONSOVERSIKT ELIMINERINGSARTER:			
ELIMINERING AV KONSERNINTERNE TRANSAKSJONER KJØP/SALG/OVERFØRINGER:	Kontoklasse og art:		
Eliminering av (fylkes)kommunens kjøp fra egne KF	(1.380- 3.780)		L47
Eliminering av (fylkes)kommunens kjøp fra egne IKS	(1.375- 3.775)		L48
Eliminering av (fylkes)kommunens overføringer til egne KF	(1.480- 3.880)		L49
Eliminering av (fylkes)kommunens overføringer til egne IKS	(1.475-3.895)		L50
Eliminering av KF kjøp fra egen (fylkes)kommune	(3.380-1.780)		L51
Eliminering av IKS kjøp fra egen (fylkes)kommune	(3.375-1.775)		L52
Eliminering av KF overføringer til egen (fylkes)kommune	(3.480-1.880)		L53
Eliminering av IKS overføringer til egen (fylkes)kommune	(3.475-1.895)		L54
ELIMINERING AV KONSERNINTERNE TRANSAKSJONER RENTER/AVDRAG/LÅN:	Kontoklasse og art:		
Eliminering av (fylkes)kommunens renteutgifter fra egne KF/FKF og IKS	(1.501-3.901)		L55
Eliminering av (fylkes)kommunens avdragsutgifter fra egne KF/FKF og IKS	(1.511-3.921)		L56
Eliminering av (fylkes)kommunens utlån til egne KF/FKF og IKS	(1.521-3.911)		L57
Eliminering av KF/FKF og IKS renteutgifter fra egen (fylkes)kommune	(3.501-1.901)		L58
Eliminering av KF/FKF og IKS avdragsutgifter til egen (fylkes)kommune	(3.511-1.921)		L59
Eliminering av KF/FKF og IKS utlån til egen (fylkes)kommune	(3.521-1.911)		L60

Hovedoversikt – Drift (kommunekassa og fylkeskassa)

	KOSTRA-art		L1

Brukerbetalinger	600		L2
Andre salgs- og leieinntekter	SUM (620:660)		L3
Overføringer med krav til motytelse	SUM(700:780)		L4
Rammetilskudd	800		L5
Andre statlige overføringer	810		L6
Andre overføringer	SUM (830:850; 880:895)		L7
Skatt på inntekt og formue	870		L8
Eiendomsskatt	874+875		L9
Andre direkte og indirekte skatter	877		L10
<i>Sum driftsinntekter</i>	A	SUM(L2:L10)	L12
Lønnsutgifter	SUM (010:089;160:165)		L13
Sosiale utgifter	SUM (090:099)		L14
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	SUM (100:285) - SUM(160:165)		L15
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM (300:380)		L16
Overføringer	SUM (400:490)		L17
Avskrivninger	590		L18
Fordelte utgifter	(neg)690+(290-790)		L19
<i>Sum driftsutgifter</i>	B	SUM(L13:L19)	L20
<i>Brutto driftsresultat</i>	C=A-B	(L12 - L20)	L21
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	900+901+905		L22
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	909		L23
Mottatte avdrag på utlån	920+921		L24
<i>Sum eksterne finansinntekter</i>	D	SUM(L22:L24)	L25
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	500+501		L26
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	509		L27
Avdragsutgifter	510+511		L28
Utlån	520+521		L29
<i>Sum eksterne finansutgifter</i>	E	SUM(L26:L29)	L30
<i>Resultat eksterne finansieringstransaksjoner</i>	F=D-E	(L28 - L30)	L31
Motpost avskrivninger	990 (g)		L32
<i>Netto driftsresultat</i>	H	(L21+L31+L32)	L33
Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk	930		L34

Bruk av disposisjonsfond	940		L35
Bruk av bundne driftsfond	950		L36
Bruk av likviditetsreserve	960		L37
Sum bruk av avsetninger	I	SUM(L34:L37)	L38
Overført til investeringsregnskapet	570		L39
Dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk	530		L40
Avsetninger til disposisjonsfond	540		L41
Avsetninger til bundne driftsfond	550		L42
Avsetninger til likviditetsreserven	560		L43
Sum avsetninger	J	SUM (L39:L43)	L44
Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk	K=H+I-J	(L33+L38-L44)	L45

Økonomisk oversikt – Investering (kommunekonsern og fylkeskonsern)

	KOSTRA - art		L1
Salg av driftsmidler og fast eiendom	SUM (660:670)		L2
Andre salgsinntekter	SUM (600:650)		L3
Overføringer med krav til motytelse	SUM (700:770)		L4
Kompensasjon for merverdiavgift	729		L5
Statlige overføringer	(800+810)		L6
Andre overføringer	SUM (830:870,890)		L7
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	(900+905)		L8
Sum inntekter	A	SUM(L2:L8)	L9
Lønnsutgifter	SUM (010:089) + SUM (160:165)		L10
Sosiale utgifter	SUM (090:099)		L11
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	SUM (100:285) - SUM(160:165)		L12
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM (300:370)		L13
Overføringer	SUM (400:470,490)		L14
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	500		L15
Fordelte utgifter	(690+(290-790))		L16
Sum utgifter	B	SUM(L10:L16)	L17
Sum eliminering av konserninterne kjøp/salg/overføringer	C SUM kontoklasse og art: ((0.380-4.780) +		L18

	(0.480-4. 880) + (4.380-0.780) + (4.480-0.880) + (0.375-4.775) + (0.475-4.895) + (4.375-0.775) + (4.475-0.895))		
Avdrag på lån	510		L19
Utlån	520		L20
Kjøp av aksjer og andeler	529		L21
Dekning av tidligere års udekket	530		L22
Avsatt til ubundne investeringsfond	548		L23
Avsatt til bundne investeringsfond	550		L24
Avsetninger til likviditetsreserven	560		L25
<i>Sum finansieringstransaksjoner</i>	D	SUM (L19:L25)	L26
<i>Finansieringsbehov</i>	E=(B+D-A+C)	(L17+L26-L9+L18)	L27
Bruk av lån	910		L28
Salg av aksjer og andeler	929		L29
Mottatte avdrag på utlån	920		L30
Overføringer fra driftsregnskapet	970		L31
Bruk av tidligere års udisponert	930		L32
Bruk av disposisjonsfond	940		L33
Bruk av bundne driftsfond	950		L34
Bruk av ubundne investeringsfond	948		L35
Bruk av bundne investeringsfond	956		L36
Bruk av likviditetsreserve	960		L37
<i>Sum finansiering</i>	F	SUM(L28:L37)	L38
<i>Udekket/udisponert</i>	G = E - F	(L27-L38)	L39
TRANSAKSJONSOVERSIKT ELIMINERINGSARTER			
ELIMINERING AV KONSERNINTERNE TRANSAKSJONER KJØP/SALG/OVERFØRINGER:	Kontoklasse og art:		
Eliminering av (fylkes)kommunens kjøp fra egne KF/FKF	(0.380-4.780)		L40
Eliminering av (fylkes)kommunes kjøp fra egne IKS	(0.375-4.775)		L41
Eliminering av (fylkes)kommunens overføringer til egne KF/FKF	(0.480-4.880)		L42
Eliminering av (fylkes)kommunens overføringer til egne IKS	(0.475-4.895)		L43
Eliminering av KF/FKF kjøp fra egen (fylkes)kommune	(4.380-0.780)		L44

Eliminering av IKS kjøp fra egen (fylkes)kommune	(4.375-0.775)		L45
Eliminering av KF/FKF overføringer til egen (fylkes)kommune	(4.480-0.880)		L46
Eliminering av IKS overføringer til egen (fylkes)kommune	(4.475-0.895)		L47
ELIMINERING AV KONSERNINTERNE TRANSAKSJONER RENTER/AVDRAG/LÅN:	Kontoklasse og art:		
Eliminering av (fylkes)kommunens renteutgifter fra egne KF/FKF og IKS	(0.501-4.901)		L48
Eliminering av (fylkes)kommunens avdragsutgifter fra egne KF/FKF og IKS	(0.511-4.921)		L49
Eliminering av (fylkes)kommunens utlån til egne KF/FKF og IKS	(0.521-4.911)		L50
Eliminering av KF/FKF og IKS renteutgifter fra egen (fylkes)kommune	(4.501-0.901)		L51
Eliminering av KF/FKF og IKS avdragsutgifter til egen (fylkes)kommune	(4.511-0.921)		L52
Eliminering av KF/FKF og IKS utlån til egen (fylkes)kommune	(4.521-0.911)		L53

Hovedoversikt - Investering (kommunekassa og fylkeskassa)

	KOSTRA - art		L1
Salg av driftsmidler og fast eiendom	SUM (660:670)		L2
Andre salgsinntekter	SUM (600:650)		L3
Overføringer med krav til motytelse	SUM (700:780)		L4
MVA-kompensasjon investeringsregnskapet	729		L5
Statlige overføringer	SUM (800:810)		L6
Andre overføringer	SUM (830:895)		L7
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	SUM (900:905)		L8
Sum inntekter	A	SUM(L2:L8)	L9
Lønnsutgifter	SUM (010:089) + SUM (160:165)		L10
Sosiale utgifter	SUM (090:099)		L11
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	SUM (100:285) - SUM(160:165)		L12
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	SUM (300:380)		L13
Overføringer	SUM (400:490)		L1
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	500+501		L15
Fordelte utgifter	(690+(290-790))		L16
Sum utgifter	B	SUM(L10:L16)	L17

Avdragsutgifter	510+511		L18
Utlån	520+521		L19
Kjøp av aksjer og andeler	529		L20
Dekning av tidligere års udekket	530		L21
Avsetninger til ubundne investeringsfond	548		L22
Avsetninger til bundne fond	550		L23
Avsetninger til likviditetsreserven	560		L24
Sum finansieringstransaksjoner	C	SUM(L18:L24)	L25
Finansieringsbehov	D=B+C-A	(L17+L25-L9)	L26
Bruk av lån	910+911		L27
Mottatte avdrag på utlån	920+921		L28
Salg av aksjer og andeler	929		L29
Bruk av tidligere års udisponert	930		L30
Overføringer fra driftsregnskapet	970		L31
Bruk av disposisjonsfond	940		L32
Bruk av bundne driftsfond	950		L33
Bruk av ubundne investeringsfond	948		L34
Bruk av bundne investeringsfond	956		L35
Bruk av likviditetsreserve	960		L36
Sum finansiering	E	SUM(L27:L36)	L37
Udekket/udisponert	F = D-E	(L26-L37)	L38

Økonomisk oversikt – Balanse (kommunekonsern og fylkeskonsern)

	EIENDELER	KAPITLER
(A)	Sum Anleggsmidler	(2.20,2.21,2.22,2.24,2.27) +(5.20,5.21,5.22,5.24,5.27,5.28) + kapitlene 21 og 22 i lånefond
	Faste eiendommer og anlegg	2.27 og 5.27
	Utstyr, maskiner og transportmidler	2.24 og 5.24
	Utlån	2.22 og 5.22 + kapittel 22 i lånefond
	Konserninterne langsiktige fordringer	2.23 og 5.23 + kapittel 23 i lånefond
	Aksjer og andeler	2.21 og 5.21 + kapittel 21 i lånefond
	Pensjonsmidler	2.20 og 5.20
	Immaterielle eiendeler	5.28
(B)	Sum Omløpsmidler	(2.10,2.11,2.12,2.13,2.15,2.18,2.19) +(5.10,5.11,5.12,5.13,5.15, 5.17,5.18,5.19) + kapitlene (10,13,18) i lånefond
	Kortsiktige fordringer	2.13 og 5.13 + kapittel 13 i lånefond
	Konserninterne kortsiktige fordringer	2.14 og 5.14 + kapittel 14 i lånefond

	Premieavvik	2.19 og 5.19
	Aksjer og andeler	2.18 og 5.18 + kapittel 18 i lånefond
	Sertifikater	2.12 og 5.12
	Obligasjoner	2.11 og 5.11
	Derivater	2.15 og 5.15
	Kasse, postgiro og bankinnskudd	2.10 og 5.10 + kapittel 10 i lånefond
	Varer	5.17
(C)	SUM EIENDELER (A+B)	(2.10,2.11,2.12,2.13,2.15,2.18,2.19,2.22,2.24,2.27) + (5.10,5.11,5.12,5.13,5.15,5.17,5.18,5.19,5.20,5.21,5.22,5.24,5.27,5.28) + kapitlene (10,13,18,21,22) i lånefond
	EGENKAPITAL	
(D)	Sum Egenkapital	(2.51,2.53,2.55,2.56,2.580,2.581,2.5900,2.5950,2.5960,2.5970,2.5990) + (5.51,5.53,5.55,5.56,5.580,5.581,5.5900,5.5950,5.5960,5.5970,5.5990) + kapittel 5990 i lånefond
	Disposisjonsfond	2.56 og 5.56
	Bundne driftsfond	2.51 og 5.51
	Ubundne investeringsfond	2.53 og 5.53
	Bundne investeringsfond	2.55 og 5.55
	Regnskapsmessig mindreforbruk	2.5950 og 5.5950
	Regnskapsmessig merforbruk	2.5900 og 5.5900
	Udisponert i investeringsregnskapet	2.5960 og 5.5960
	Udekket i investeringsregnskapet	2.5970 og 5.5970
	Kapitalkonto	2.5990 og 5.5990 + kapittel 5990 i lånefond
	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	2.581 og 5.581
	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	2.580 og 5.580
	Likviditetsreserve (utgått)	2.5980 og 5.5980
	GJELD	
(E)	Sum Langsiktig gjeld	(2.40..2.45) + (5.40..5.46) + kapitlene (41,43,45) i lånefond
	Pensjonsforpliktelse	2.40 og 5.40
	Ihendehaverobligasjonslån	2.41 og 5.41 + kapittel 41 i lånefond
	Sertifikatlån	2.43 og 5.43 + kapittel 43 i lånefond
	Andre lån	2.45 og 5.45 + kapittel 45 i lånefond
	Konsernintern langsiktig gjeld	2.47 og 5.47 + kapittel 47 i lånefond
	Avsetning for forpliktelser	5.46
(F)	Sum Kortsiktig gjeld	(2.31,2.32,2.34,2.39) + (5.31,5.32,5.34,5.35,5.36,5.37,5.38,5.39) + kapitlene (31,32,34,35,36,37,38,39) i lånefond
	Kassekredittlån	2.31 og 5.31
	Annen kortsiktig gjeld	2.32 og 5.32 + kapittel 32 i lånefond

	Konsernintern kortsiktig gjeld	2.33 og 5.33 + kapittel 33 i lånefond
	Derivater	2.34 og 5.34
	Premieavvik	2.39 og 5.39
(G)	SUM EGENKAPITAL OG GJELD (D+E+F)	(2.31,2.32,2.34,2.39,2.40..2.45,2.51..2.5... + (5.31,5.32,5.34,5.39,5.40..5.46,5.51... + kapitlene (32,41,45,5990) i lånefond
	MEMORIAKONTI	
	Memoriakonto	Kap. 2.9 og 5.9
	Ubrukte lånemidler	2.9100 og 5.9100
	Ubrukte konserninterne lånemidler	2.9110 og 5.9110
	Andre memoriakonti	2.9200 og 5.9200
	Motkonto for memoriakontiene	2.9999 og 5.9999
	ELIMINERING AV KONSERNINTERNE TRANSAKSJONER MELLOM (FYLKES)KOMMUNEKASSA OG SÆRBEDRIFTENE	
	Eliminering av (fylkes)kommunens konserninterne kortsiktige fordringer på egne KF/FKF og IKS	2.14 + 5.33
	Eliminering av (fylkes)kommunens konserninterne langsiktige fordringer på egne KF/FKF og IKS	2.23 + 5.47
	Eliminering av (fylkes)kommunens annen konserninterne kortsiktige gjeld til egne KF/FKF og IKS	2.33 + 5.14
	Eliminering av (fylkes)kommunens annen konserninterne langsiktige gjeld til egne KF/FKF og IKS	2.14 + 5.23

NB! Til publiseringen 17. mars 2014 er lånefondsbalansene for kommunene Oslo og Bergen samt fylkeskommunene Vest-Agder og Sør-Trøndelag innlemmet i konserndefinisjonen for 2012 og fremover.

Hovedoversikt – Balanse (kommunekassa og fylkeskassa)

	EIENDELER	
(A)	Sum Anleggsmidler	Kap. 2.2
	Faste eiendommer og anlegg	2.27
	Utstyr, maskiner og transportmidler	2.24
	Utlån	2.22
	Konserninterne langsiktige fordringer	2.23
	Aksjer og andeler	2.21
	Pensjonsmidler	2.20
(B)	Sum Omløpsmidler	Kap. 2.1
	Kortsiktige fordringer	2.13
	Konserninterne kortsiktige fordringer	2.14 og 5.14
	Premieavvik	2.19 og 5.19
	Aksjer og andeler	2.18 og 5.18
	Sertifikater	2.12 og 5.12
	Obligasjoner	2.11 og 5.11
	Derivater	2.15

	Kasse, postgiro og bankinnskudd	2.10 og 5.10
(C)	SUM EIENDELER (A+B)	
	EGENKAPITAL	
(D)	Sum Egenkapital	Kap. 2.5
	Disposisjonsfond	2.56
	Bundne driftsfond	2.51
	Ubundne investeringsfond	2.53
	Bundne investeringsfond	2.55
	Regnskapsmessig mindreforbruk	2.5950
	Regnskapsmessig merforbruk	2.5900
	Udisponert i investeringsregnskapet	2.5960
	Udekket i investeringsregnskapet	2.5970
	Kapitalkonto	2.5990
	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	2.581
	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	2.580
	Likviditetsreserve (utgått)	2.5980
	GJELD	
(E)	Sum Langsiktig gjeld	Kap. 2.4
	Pensjonsforpliktelse	2.40
	Ihendehaverobligasjonslån	2.41
	Sertifikatlån	2.43
	Andre lån	2.45
	Konsernintern langsiktig gjeld	2.47
(F)	Sum Kortsiktig gjeld	Kap. 2.3
	Kassekredittlån	2.31
	Annen kortsiktig gjeld	2.32
	Konsernintern kortsiktig gjeld	2.33
	Derivater	2.34
	Premieavvik	2.39
(G)	SUM EGENKAPITAL OG GJELD (D+E+F)	
	MEMORIAKONTI	
	Memoriakonto	Kap. 2.9
	Ubrukte lånemidler	2.9100
	Ubrukte konserninterne lånemidler	2.9110
	Andre memoriakonti	2.9200
	Motkonto for memoriakontiene	2.9999

2H. Bruk av avskrivninger i KOSTRA

Bruk av avskrivninger har først og fremst som siktemål å synliggjøre kostnadene ved bruk av anleggsmidler i kommunal tjenesteproduksjon. Håndtering av anleggsmidler representerer i praksis den viktigste forskjellen mellom det finansielt orienterte regnskapssystemet brukt i kommunene, og det resultatorienterte regnskapssystemet benyttet i privat sektor. Gjennom innføring av avskrivninger i KOSTRA gis det en mer enhetlig framstilling av verdien av anleggsmidler som forbrukes i den kommunale tjenesteproduksjon, og dette gjør det videre mulig å få fram et mest mulig reelt bilde av de samlede kostnadene på de ulike tjenesteområdene.

I KOSTRA belastes avskrivninger den enkelte funksjonen. Avskrivningene har en motpost (funksjon 860, art 990), slik at de ikke får resultatvirkning for det totale regnskapet.

2I. Endringer i definisjoner i regnskapsbegrep for regnskapsårene 2000 til 2014

2013 – 2014

Endringer som er foretatt til 16.03.2015

I perioden 2004-2013 ble MVA-kompensasjon påløpt i investeringsregnskapet (art 728) regnskapsført i driftsregnskapet. Fra og med 2014 føres MVA-kompensasjon påløpt investeringsregnskapet på art 729 i investeringsregnskapet, og art 728 utgår. Der endringen i regnskapsføringen av MVA-kompensasjonen har innvirkning på tallene i 2014 i forhold til perioden 2004-2013, er dette forklart under de enkelte regnskapsbegrepene.

-

2011 – 2012/2013

Endringer som er foretatt til 17.03.2014

- Lånefond inngår i konsernbalansene fra og med regnskapsåret 2012. På grunn av dette er en del av balansebegrepene omdefinert til publiseringen 17. mars 2014 med virkning for årene fra og med 2012. For nærmere forklaring, se kap. 2E og 2G.

2010 – 2011

Endringer som er foretatt til 15.06.2012

- Konesjonskraftinntekter er fjernet fra publiseringen i faktaarkene for Finansielle nøkkeltall. Definisjonen slik den var omfattet ikke alle inntektene, og det er ikke lenger mulig å definere disse ut fra kommuneregnskapet.
- Langsiktig gjeld, konsern. Feil i programmeringen er korrigert. Endringen er gjort gjeldende f.o.m regnskapsåret 2003. For nærmere forklaring, se kap. 2E.

2009 - 2010

Det er ikke gjort noen liknende endringer i definisjoner fra 2009 til 2010.

2008 – 2009

Definisjoner som er endret til publiseringen 15.06.2010

- Tilskudd, refusjoner, salgsinntekter mv. Feil i programmeringen er korrigert.
- Overskudd før lån og avsetninger. Definisjonen er endret ved at delbegrepet Netto investeringsutgifter nå også omfatter utgifter ført på 800-funksjonene.

Begge endringene er gjort gjeldende f.o.m. regnskapsåret 2001. For nærmere forklaring, se kap. 2D.

2007 - 2008

Det er ikke gjort noen liknende endringer i definisjoner fra 2007 til 2008.

2006 - 2007

Det er ikke gjort noen liknende endringer i definisjoner fra 2006 til 2007.

2005 - 2006:

Definisjon som er endret:

- Netto lånegjeld er omdefinert til ikke lenger å omfatte pensjonsforpliktelser. Tall etter ny definisjon er gjort gjeldende f.o.m. 2003

Andre endringer:

- Hovedoversikter for hhv. drift, investering og balanse for kommune og fylkeskommune erstatter Økonomiske oversikter. Tall til hovedoversikter hentes f.o.m. 2006 fra innrapporterte filuttrekk (0A/0B for kommune og 0C/0D for fylkeskommune). Egen rapportering av skjema 30A..30D har opphørt. For konsern heter faktaarkene fortsatt Økonomiske oversikter. For nærmere forklaring, se kap. 2G.

2004 - 2005:

Det er ikke gjort noen liknende endringer i definisjoner fra 2004 til 2005.

2003 - 2004:

Det er fra og med regnskapsåret 2004 innført en generell kompensasjonsordning for merverdiavgift for kommuner og fylkeskommuner. Denne ordningen påvirker regnskapsbegreper som omfatter driftsutgifter og driftsinntekter, og kan føre til brudd i tidsserien fra 2003 til 2004. Det relative størrelsesforholdet mellom driftsutgifter og driftsinntekter på de ulike funksjonene/tjenesteområdene kan endre seg som følge av forskjellig omfang på MVA-kompensasjonsberettigede utgifter/inntekter på de ulike tjenesteområdene.

Der MVA-kompensasjonsordningen har innvirkning på tallene i forhold til 2003, er dette forklart under de enkelte regnskapsbegrepene.

2002 - 2003:

Det er ikke gjort noen liknende endringer i definisjoner fra 2002 til 2003.

2001 - 2002:

Definisjonene som er endret:

- Skatteinntekter er omdefinert til også å omfatte naturressursskatt
- Andre driftsinntekter er omdefinert til ikke lenger å inkludere eiendomsskatt og konsesjonskraftinntekter, da disse presenteres spesielt
- Detaljerte regnskapstall, driftsregnskapet (se pkt 2E). Disse dataene for 2001 er beregnet på bakgrunn av definisjonene i 2002, slik at 2001-tallene er direkte sammenlignbare med 2002-tallene.

2000 - 2001:

Dataene for 2000 er beregnet på bakgrunn av definisjoner i 2001, slik at 2000-tallene er direkte sammenlignbare med 2001-tallene.

Definisjonene som er endret:

- Lønn er korrigert for sykelønnsrefusjon
- Rente- og avdragsbelastning har endret fortegn i tråd med årets hovedoversikt
- Netto driftsresultat, Rente- og avdragsbelastning og Intern finansiering: Bruk av og avsetning til gjeldsavdragsfond er ikke tatt med

3. Gruppering av kommuner og fylkeskommuner

3A. Kommunene

Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser

Dataene for 2014 i KOSTRA er oppdatert med ny kommunegruppering. Grupperingen er laget på grunnlag av innbyggertall og kommuneregnskaper for 2013.

Statistisk sentralbyrå har oppdatert grupperingen av kommunene for 2014. Dataene for 2001-2013 vil fram til neste publisering være gruppert på grunnlag av innbyggertall og kommuneregnskaper for

2008. Beskrivelsen av forrige gruppering av Langørgen og Aaberge (2011) kan benyttes for å gå innsikt i selve tanken bak grupperingen.² Kommunene er her gruppert langs tre ulike dimensjoner.

1. Folkemengde, hvor vi skiller mellom små, mellomstore og store kommuner. Små kommuner har færre enn 5000 innbyggere, mellomstore har fra 5000 til 19999 innbyggere, mens store kommuner har 20000 eller flere innbyggere
2. Bundne kostnader per innbygger, som er et mål på kommunenes kostnader for å innfri minstestandarder og lovpålagte oppgaver, og disse kostnadene varierer med demografiske, sosiale og geografiske forhold. For bundne kostnader per innbygger har vi valgt å bruke kvartilgrenser for å foreta en gruppering av kommunene. Kommuner med lave bundne kostnader omfatter de 25% laveste kommunene rangert etter bundne kostnader per innbygger. Kommuner med høye bundne kostnader omfatter de 25% høyeste kommunene rangert etter bundne kostnader per innbygger. De øvrige 50% av kommunene har middels bundne kostnader
3. Frie disponible inntekter per innbygger, som er et mål på hvor mye inntekter kommunene har til disposisjon etter at de bundne kostnadene er dekket, og gir en antydning av kommunenes økonomiske handlefrihet. For frie disponible inntekter per innbygger har vi valgt å bruke kvartilgrenser for å foreta en gruppering av kommunene. Kommuner med lave frie disponible inntekter omfatter de 25% laveste kommunene rangert etter frie disponible inntekter per innbygger. Kommuner med høye frie disponible inntekter omfatter de 25% høyeste kommunene rangert etter frie disponible inntekter per innbygger. De øvrige 50% av kommunene har middels frie disponible inntekter

Den oppdaterte klassifiseringen vil bli beskrevet i en egen publikasjon. Den forrige ble foretatt på grunnlag av data for 2008. Den ble i korthet beskrevet slik: «Det er flere av de 29 kategoriene som ikke omfatter noen kommuner. Det er f.eks. ingen av de store kommunene som har høye bundne kostnader per innbygger. Enkelte av kategoriene omfatter bare noen få kommuner. Det viser seg derfor at klassifiseringen kan forenkles ved å utelate tomme kategorier og ved å overføre noen kommuner i de minste gruppene til nabokategorier. Vi står da igjen med en klassifisering som omfatter 16 kategorier. Denne forenklete inndelingen er vist i tabellen nedenfor. I 2008 er det én kategori (foruten Oslo) som bare omfatter 1 kommune. Dette gjelder for gruppe 9. For at denne kommunen skal inngå i en sammenligningsgruppe har vi valgt å flytte Fauske fra gruppe 9 til gruppe 12. Gruppe 9 blir dermed en tom kategori basert på data for 2008.

For 2008 er én liten kommune (Hareid) med lave bundne kostnader overført til nabokategorien med middels bundne kostnader (gruppe 1). Videre er to mellomstore kommuner (Søndre Land og Vestnes) med høye bundne kostnader overført til nabokategorien med middels bundne kostnader (gruppe 10).

Torsken har ikke levert kommuneregnskap i 2008, og vi har derfor ikke data for frie disponible inntekter i den kommunen. Vi har antatt at Torsken ikke har endret kategori mht. frie disponible inntekter fra 1998 til 2008, slik at Torsken havner i gruppe 6.»

Tabellen viser antall kommuner fordelt på grupper i de tidligere grupperingene for 2003 og 2008 samt den nye grupperingen for 2013.

Endringer i kommuneinndelingen fra 2001 til 2013

Fra 1.1.2002

- 1159 Ølen ble i 2002 en del av Rogaland fylke, og fikk nytt kommunenummer (Ølen var i 2001 del av Hordaland fylke og hadde kommunenummer 1214).

---

² Langørgen, A. og R. Aaberge (2011): Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser 2008. Rapporter 2011/08, Statistisk sentralbyrå.

- En ny kommune, 0716 Re, er etablert ved sammenslåing av kommunene 0716 Våle og 0718 Ramnes. 0716 Re inngår i kommunegruppe 11.
- 0701 Borre har skiftet navn til 0701 Horten.

Fra 1.1.2005

- 1842 Skjerstad er slått sammen med 1804 Bodø. Den nye kommunen har beholdt Bodøs gamle kommunenummer og -navn.

Fra 1.1.2006

- 1159 Ølen og 1154 Vindafjord slått sammen til 1160 Vindafjord. Den nye kommunen inngår i gruppe 11.
- 1569 Aure og 1572 Tustna ble slått sammen til 1576 Aure. Den nye kommunen inngår i kommunegruppe 3.

Fra 1.1.2008

- 1556 Frei og 1503 Kristiansund ble slått sammen til 1505 Kristiansund. Den nye kommunen inngår i kommunegruppe 13.

Fra 1.1.2012

- 1723 Mosvik og 1729 Inderøy ble slått sammen til 1756 Inderøy. Den nye kommunen inngår i kommunegruppe 11.

Fra 1.1.2013

- 1901 Harstad og 1915 Bjarkøy ble slått sammen til 1903 Harstad. Den nye kommunen inngår i kommunegruppe 13.

Gruppe	Navn	Antall 2003	Antall 2008	Antall 2013
Gr. 1	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	28	25	21
Gr. 2	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	68	62	60
Gr. 3	Små kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	32	37	35
Gr. 4	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	0	7	15
Gr. 5	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	46	39	40
Gr. 6	Små kommuner med høye bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	59	54	47
Gr. 7	Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	34	32	31

Gr.8	Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	32	27	23
Gr.9	Mellomstore kommuner med lave bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	0	0	0
Gr.10	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, lave frie disponible inntekter	20	31	21
Gr.11	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, middels frie disponible inntekter	48	43	53
Gr.12	Mellomstore kommuner med middels bundne kostnader per innbygger, høye frie disponible inntekter	14	12	19
Gr.13	Store kommuner utenom de fire største byene	39	45	49
Gr.14	Bergen, Trondheim og Stavanger	3	3	3
Gr.15	Oslo kommune	1	1	1
Gr.16	De ti kommunene med høyest frie disponible inntekter per innbygger	10	10	10
	I alt	434	429	428

Kommunene fordelt på kommunegrupper

Excelfil for egen sortering finner du [her](#)

Gruppe 1					
0119	Marker	0811	Siljan	1441	Selje
0137	Våler	0822	Sauherad	1514	Sande
0138	Hobøl	0912	Vegårshei	1523	Ørskog
0622	Krødsherad	0937	Evje og Hornnes	1529	Skodje
0631	Flesberg	1111	Sokndal	1551	Eide
0723	Tjøme	1211	Etne	1664	Selbu
0728	Lardal	1428	Askvoll	1717	Frosta
Gruppe 2					
0127	Skiptvet	0817	Drangedal	1525	Stranda
0239	Hurdal	0828	Seljord	1543	Neset
0423	Grue	0829	Kviteseid	1557	Gjemnes
0426	Våler	0911	Gjerstad	1560	Tingvoll

0429	Åmot	0928	Birkenes	1567	Rindal
0430	Stor-Elvdal	1029	Lindesnes	1612	Hemne
0438	Alvdal	1112	Lund	1627	Bjugn
0439	Folldal	1114	Bjerkreim	1630	Åfjord
0511	Dovre	1141	Finnøy	1635	Rennebu
0515	Vågå	1142	Rennesøy	1636	Meldal
0519	Sør-Fron	1223	Tysnes	1644	Holtålen
0520	Ringebu	1231	Ullensvang	1724	Verran
0540	Sør-Aurdal	1241	Fusa	1744	Overhalla
0543	Vestre Slidre	1264	Austerheim	1818	Herøy
0544	Øystre Slidre	1419	Leikanger	1822	Leirfjord
0616	Nes	1429	Fjaler	1840	Saltal
0617	Gol	1430	Gaular	1854	Ballangen
0618	Hemsedal	1431	Jølster	1868	Øksnes
0621	Sigdal	1433	Naustdal	1913	Skånland
0714	Hof	1511	Vanylven	1925	Sørreisa
Gruppe 3					
0111	Hvaler	1244	Austevoll	1832	Hemnes
0432	Rendalen	1251	Vaksdal	1848	Steigen
0513	Sjåk	1259	Øygarden	1922	Bardu
0514	Lom	1416	Høyanger	1941	Skjervøy
0619	Ål	1417	Vik	1942	Nordreisa
0620	Hol	1576	Aure	2002	Vardø
0833	Tokke	1617	Hitra	2011	Kautokeino
0834	Vinje	1620	Frøya	2019	Nordkapp
1133	Hjelmeland	1711	Meråker	2020	Porsanger
1135	Sauda	1736	Snåsa	2021	Karasjok
1222	Fitjar	1750	Vikna	2028	Båtsfjord
1242	Samnanger	1812	Sømna		
Gruppe 4					
0121	Rømskog	1413	Hyllestad	1748	Fosnes
1021	Marnardal	1444	Hornindal	1816	Vevelstad
1027	Audnedal	1545	Midsund	1834	Lurøy
1144	Kvitsøy	1622	Agdenes	1857	Værøy
1151	Utsira	1718	Leksvik	1928	Torsken
Gruppe 5					
0118	Aremark	1418	Balestrand	1827	Dønna
0436	Tolga	1526	Stordal	1835	Træna
0441	Os	1546	Sandøy	1836	Rødøy
0512	Lesja	1571	Halsa	1851	Lødingen
0615	Flå	1613	Snillfjord	1852	Tjeldsund
0827	Hjartdal	1632	Roan	1859	Flakstad

0830	Nissedal	1633	Osen	1867	Bø
0935	Iveland	1725	Namdalseid	1874	Moskenes
1034	Hægebostad	1738	Lierne	1919	Gratangen
1145	Bokn	1743	Høylandet	1926	Dyrøy
1234	Granvin	1749	Flatanger	1927	Tranøy
1265	Fedje	1755	Leka	1929	Berg
1411	Gulen	1811	Bindal		
1412	Solund	1825	Grane		
Gruppe 6					
0434	Engerdal	1573	Smøla	1917	Ibestad
0541	Etne	1665	Tydal	1920	Lavangen
0545	Vang	1739	Røyrvik	1936	Karlsøy
0632	Rollag	1740	Namsskogan	1938	Lyngen
0633	Nore og Uvdal	1742	Grong	1939	Storfjord
0831	Fyresdal	1815	Vega	1940	Kåfjord
0929	Åmli	1826	Hattfjelldal	1943	Kvænangen
0938	Bygland	1828	Nesna	2014	Loppa
0940	Valle	1838	Gildeskål	2015	Hasvik
1026	Åseral	1839	Beiarn	2017	Kvalsund
1227	Jondal	1845	Sørfold	2018	Måsøy
1233	Ulvik	1849	Hamarøy	2022	Lebesby
1266	Masfjorden	1850	Tysfjord	2023	Gamvik
1422	Lærdal	1853	Evenes	2024	Berlevåg
1438	Bremanger	1856	Røst	2025	Tana
1524	Norddal	1911	Kvæfjord		
Gruppe 7					
0135	Råde	0236	Nes	0720	Stokke
0136	Rygge	0238	Nannestad	1018	Søgne
0211	Vestby	0415	Løten	1119	Hå
0214	Ås	0419	Sør-Odal	1120	Klepp
0216	Nesodden	0529	Vestre Toten	1528	Sykkylven
0221	Aurskog-Høland	0532	Jevnaker	1531	Sula
0226	Sørum	0533	Lunner	1638	Orkdal
0227	Fet	0624	Øvre Eiker	1653	Melhus
0228	Rælingen	0628	Hurum	1657	Skaun
0229	Enebakk	0702	Holmestrand		
0234	Gjerdrum	0711	Svelvik		
Gruppe 8					
0124	Askim	1121	Time	1420	Sogndal
0215	Frogn	1122	Gjesdal	1432	Førde
0402	Kongsvinger	1127	Randaberg	1515	Herøy

0612	Hole	1130	Strand	1621	Ørland
0716	Re	1221	Stord	1663	Malvik
0814	Bamble	1243	Os	1719	Levanger
1002	Mandal	1245	Sund	1721	Verdal
1014	Vennesla	1256	Meland		
Gruppe 10					
0122	Trøgstad	0623	Modum	1260	Radøy
0125	Eidsberg	0713	Sande	1449	Stryn
0417	Stange	0719	Andebu	1517	Hareid
0418	Nord-Odal	0914	Tvedestrand	1520	Ørsta
0528	Østre Toten	1017	Songdalen	1534	Haram
0534	Gran	1101	Eigersund	1548	Fræna
0536	Søndre Land	1253	Osterøy	1648	Midtre Gauldal
Gruppe 11					
0123	Spydeberg	1004	Flekkefjord	1566	Surnadal
0128	Rakkestad	1032	Lyngdal	1624	Rissa
0420	Eidskog	1160	Vindafjord	1634	Oppdal
0425	Åsnes	1216	Sveio	1640	Røros
0428	Trysil	1219	Bømlo	1662	Klæbu
0517	Sel	1224	Kvinnherad	1703	Namsos
0521	Øyer	1235	Voss	1751	Nærøy
0522	Gausdal	1238	Kvam	1756	Inderøy
0538	Nordre Land	1401	Flora	1805	Narvik
0542	Nord-Aurdal	1439	Vågsøy	1813	Brønnøy
0807	Notodden	1443	Eid	1860	Vestvågøy
0815	Kragerø	1445	Gloppen	1865	Vågan
0819	Nome	1516	Ulstein	1866	Hadsel
0821	Bø	1519	Volda	1870	Sortland
0901	Risør	1532	Giske	1871	Andøy
0919	Froland	1535	Vestnes	1924	Målselv
0926	Lillesand	1539	Rauma	1933	Balsfjord
1003	Farsund	1554	Averøy		
Gruppe 12					
0437	Tynset	1424	Årdal	1931	Lenvik
0516	Nord-Fron	1426	Luster	2003	Vadsø
0826	Tinn	1563	Sunndal	2004	Hammerfest
1037	Kvinesdal	1820	Alstahaug	2012	Alta
1146	Tysvær	1824	Vefsn	2030	Sør-Varanger
1228	Odda	1837	Meløy		
1263	Lindås	1841	Fauske		
Gruppe 13					
0101	Halden	0502	Gjøvik	1102	Sandnes

0104	Moss	0602	Drammen	1106	Haugesund
0105	Sarpsborg	0604	Kongsberg	1124	Sola
0106	Fredrikstad	0605	Ringerike	1149	Karmøy
0213	Ski	0625	Nedre Eiker	1246	Fjell
0217	Oppegård	0626	Lier	1247	Askøy
0219	Bærum	0627	Røyken	1502	Molde
0220	Asker	0701	Horten	1504	Ålesund
0230	Lørenskog	0704	Tønsberg	1505	Kristiansund
0231	Skedsmo	0706	Sandefjord	1702	Steinkjer
0233	Nittedal	0709	Larvik	1714	Stjørdal
0235	Ullensaker	0722	Nøtterøy	1804	Bodø
0237	Eidsvoll	0805	Porsgrunn	1833	Rana
0403	Hamar	0806	Skien	1902	Tromsø
0412	Ringsaker	0904	Grimstad	1903	Harstad
0427	Elverum	0906	Arendal		
0501	Lillehammer	1001	Kristiansand		
Gruppe 14					
1103	Stavanger	1201	Bergen	1601	Trondheim
Gruppe 15					
0301	Oslo				
Gruppe 16					
0941	Bykle	1232	Eidfjord	1923	Salangen
1046	Sirdal	1252	Modalen	2027	Nesseby
1129	Forsand	1421	Aurland		
1134	Suldal	1547	Aukra		

3B. Fylkeskommunene

For presentasjonsformål er fylkeskommunene inndelt i fem grupper. Grupperingen er identisk med inndelingen av fylkeskommunene i helseregioner bortsett fra at det er opprettet en egen gruppe for Oslo kommune. Denne gruppen er tatt med for å vise data for fylkeskommunale oppgaver lagt til Oslo kommune.

Gruppe	Navn	Fylkeskommuner som inngår
Gruppe 1	Øst-Norge	Østfold, Akershus, Hedmark og Oppland
Gruppe 2	Sør-Norge	Aust-Agder, Vest-Agder, Buskerud, Vestfold og Telemark
Gruppe 3	Vest-Norge	Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane
Gruppe 4	Midt Norge	Møre og Romsdal, Sør- og Nord- Trøndelag
Gruppe 5	Nord-Norge	Nordland, Troms og Finnmark

For å vise data for fylkeskommunale oppgaver lagt til Oslo kommune, legges denne kommunen til i egen gruppe.

Gruppe 6	Oslo	Oslo kommune

4. Skjemaer i KOSTRA

De fleste skjemaene som er brukt i datainnsamlingen til denne publiseringen foreligger i PDF-format under overskrifta *Utskriftsvennlige versjoner av skjemaene – kommune/fylker* ved å følg lenke via <http://www.ssb.no/innrapportering/offentlig-sektor/kostra-innrapportering>

5. Innrapporterte skjemaer som ligger til grunn for publiseringen

Som hjelp i den enkelte kommunes kvalitetssikring av egne tall har vi lagt ut tabeller som viser antall skjemaer som ligger til grunn for publiseringen for hver kommune. Dette er særlig relevant der nøkkeltallene er basert på institusjons- eller individdata. Ufullstendig rapportering vil der medføre feil i nøkkeltallene.

Vi gjør oppmerksom på at enkelte skjemaer kun skal rapporteres av de kommuner som har aktivitet på området.

6. Data fra andre kilder (registre mv.)

Data som ikke rapporteres via KOSTRA-mottaket som elektroniske skjema eller filuttrekk:

NAV: Enslige forsørgere, uførepensjonister

GSI: Elever, lærere, timer, grunnskoleopplæring for voksne, kommunale kulturskoler

Vannverksregisteret (Vreg) drevet av Folkehelseinstituttet:

Vannleveranse, ledningsnett, tilknyttede innbyggere osv.

Matrikkelen:

Fritidsboliger, eiendommer, målebrev, godkjent bruksareal

Direktoratet for naturforvaltning:

Registreringer av biologisk mangfold

Riksantikvaren:

Fredete kulturminner i fylkene

Norsk kulturråd:

Folkebibliotek, utlån av bøker og andre medier, bokbestand osv.

Film & Kino:

Kinobesøk, kinosaler osv.

Kirkerådets medlemsregister

Antall medlemmer i Dnk

Vegdirektoratet

Veier (kommunale veier, Europa- og riksveier, fylkesveier, private veier, motorveier)

Egenskaper ved veiene (fast dekke, hastighet, aksellast, vegbredde)

Tunneler

Uderganger

Bruer

Husbanken

Opplysninger om antall boliger bygd eller endret/rehabilitert med støtte fra Husbankens ulike stønads- og finansieringsordninger, samt utbetalt beløp til slike stønader.

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Branner, utrykninger, tilsyn av bygninger, piper osv.

VIGO Fylkeskommunenes administrative register for videregående opplæring:

Elever og lærlinger i videregående opplæring
 Studenter i fylkeskommunal fagskoleutdanning
 Utdanningsdirektoratet:
   Søkere og inntak til videregående opplæring (VIGO)
 Fastlegeregisteret (NAV)
   Fastlegers listelengde, antall åpne lister, reservekapasitet og andel kvinnelige leger
 IPLOS (Helsedirektoratet)
   Pseudonymt individbasert register hvor SSB er databehandler på vegne av Helsedirektoratet.
   Inneholder mottakere og søkere av kommunale pleie- og omsorgstjenester. Tjenestetildeling
   og -omfang, brukernes bostandsbehov, alder, kjønn m.m.
 SSB ellers:
   Befolkningssammensetning/ -utvikling, statsborgerskap, osv.
   Enslige, skilte/separerte, innvandrere
   Bosettingsstruktur (tettstedsbefolkning, reisetid til kommunesenteret, pendlere)
   Arbeidsmarked (sysselsatte, arbeidsledige)
   Registerbasert personellrapportering (Aa-registeret)
   Nasjonal utdanningsdatabase (NUDB)
   Kystlinje utenom tettsteder (delvis basert på Statens kartverk)
   Jordbruksbedrifter, jordbruksareal i drift

7. Bevilgnings- og balanseregnskapet. Inndelingen i funksjoner- og arter, kapitler og sektorer

7A. Funksjonsinndeling 2014, kommuner, KF og IKS

Kommunene skal rapportere investerings- og driftsregnskapet på hhv. kontoklasse 0 og 1.
 Kommunale foretak (KF) og interkommunale selskaper (IKS) skal rapportere investerings- og driftsregnskapet på hhv. kontoklasse 4 og 3

Funksjon	Tekst
100	Politisk styring
110	Kontroll og revisjon
120	Administrasjon
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
130	Administrasjonslokaler
170	Årets premieavvik
171	Amortisering av tidligere års premieavvik
172	Pensjon
173	Premiefond
180	Diverse fellesutgifter
190	Interne serviceenheter
201	Førskole
202	Grunnskole
211	Styrket tilbud til førskolebarn
213	Voksenopplæring
215	Skolefritidstilbud
221	Førskolelokaler og skyss
222	Skolelokaler
223	Skoleskyss
231	Aktivitetstilbud barn og unge
232	Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste
233	Annet forebyggende helsearbeid
234	Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering
242	Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid

243	Tilbud til personer med rusproblemer
244	Barneverntjeneste
251	Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet
252	Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet
253	Helse- og omsorgstjenester i institusjon
254	Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
255	Medfinansiering somatiske tjenester
256	Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten
261	Institusjonslokaler
265	Kommunalt disponerte boliger
273	Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi
275	Introduksjonsordningen
276	Kvalifiseringsordningen
281	Økonomisk sosialhjelp
283	Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig
285	Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde
290	Interkommunale samarbeid (§ 27- samarbeid)
301	Plansaksbehandling
302	Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering
303	Kart og oppmåling
304	Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser
305	Eierseksjonering
315	Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak
320	Kommunal næringsvirksomhet
321	Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg
325	Tilrettelegging og bistand for næringslivet
329	Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling
330	Samferdselsbedrifter/transporttiltak
332	Kommunale veier
335	Rekreasjon i tettsted
338	Forebygging av branner og andre ulykker
339	Beredskap mot branner og andre ulykker
340	Produksjon av vann
345	Distribusjon av vann
350	Avløpsrensing
353	Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
354	Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l
355	Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall
360	Naturforvaltning og friluftsliv
365	Kulturminnevern
370	Bibliotek
373	Kino
375	Muséer
377	Kunstformidling
380	Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
381	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
383	Musikk- og kulturskoler
385	Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kulturbygg
386	Kommunale kulturbygg
390	Den norske kirke
392	Andre religiøse formål
393	Gravplasser og krematorier
800	Skatt på inntekt og formue
840	Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd
850	Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.

860	Motpost avskrivninger
870	Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)
880	Interne finansieringstransaksjoner
899	Årets regnskapsmessige merforbruk/mindreforbruk

Utgåtte funksjoner fra regnskapsåret 2013 til 2014

Funksjon 357 «Gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall» utgår. Dette tas i stedet med i funksjon 355 som endrer navn til «Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall».

Gyldige funksjoner kun i driftsregnskapet

Følgende funksjoner er kun gyldige i driftsregnskapet:

Funksjon 800	Skatt på inntekt og formue
Funksjon 840	Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd
Funksjon 860	Motpost avskrivninger

7B. Gruppering av funksjoner i tjenesteområder i KOSTRA – Kommuner.

Gruppering av funksjoner i kommuner brukes i følgende av KOSTRAs tabeller og i statistikkbanken:

- A. Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter - Nivå 2 og 3
- A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter - Nivå 2 og 3
- Faktaarket for det enkelte tjenesteområdet – Nivå 2 og 3

ADMINISTRASJON OG STYRING:

Funksjonene

100	Politisk styring
110	Kontroll og revisjon
120	Administrasjon
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltning
130	Administrasjonslokaler

BARNEHAGE:

Funksjonene

201	Førskole
211	Styrket tilbud til førskolebarn
221	Førskolelokaler og skyss

GRUNNSKOLE:

Funksjonene

202	Grunnskole
213	Voksenopplæring
215	Skolefritidstilbud
222	Skolelokaler
223	Skoleskyss

HELSE- OG OMSORG:

Funksjonene

232	Forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste
233	Annet forebyggende helsearbeid
241	Diagnose, behandling, re-/habilitering

- 234 Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og personer med funksjonsnedsettelse
- 253 Helse- og omsorgstjenester i institusjon
- 254 Helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende
- 255 Medfinansiering somatiske tjenester
- 256 Akutthjelp helse- og omsorgstjenesten
- 261 Institusjonslokaler

SOSIALTJENESTEN:

Funksjonene

- 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- 243 Tilbud til personer med rusproblemer
- 273 Arbeidsrettede tiltak i kommunal regi
- 275 Introduksjonsordningen
- 276 Kvalifiseringsordningen
- 281 Økonomisk sosialhjelp

BARNEVERN:

Funksjonene

- 244 Barneverntjeneste
- 251 Barneverntiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet
- 252 Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet

VANN, - AVLØP OG RENOVASJON / AVFALL:

Funksjonene

- 340 Produksjon av vann
- 345 Distribusjon av vann
- 350 Avløpsrensing
- 353 Avløpsnett/innsamling av avløpsvann
- 354 Tømming av slamavskillere, septiktanker o.l
- 355 Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall

FYSISK PLANLEGGING / KULTURMINNE / NATUR / NÆRMILJØ:

Funksjonene

- 301 Plansaksbehandling
- 302 Bygge- og delesaksbehandling og seksjonering
- 303 Kart og oppmåling
- 304 Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser
- 305 Eierseksjonering
- 335 Rekreasjon i tettsted
- 360 Naturforvaltning og friluftsliv
- 365 Kulturminnevern

KULTUR:

Funksjonene

- 231 Aktivitetstilbud barn og unge
- 370 Biblioteket
- 373 Kino
- 375 Muséer
- 377 Kunstformidling
- 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg
- 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg
- 383 Musikk- og kulturskoler
- 385 Andre kulturaktiviteter og tilskudd til andres kultur- og idrettsbygg
- 386 Kommunale kulturbygg

KIRKE:

Funksjonene

- 390 Den norske kirke

- 392 Andre religiøse formål
- 393 Gravplasser og krematorier

SAMFERDSEL:

Funksjonene

- 330 Samferdselsbedrifter/transporttiltak
- 332 Kommunale veier

BOLIG:

Funksjonene

- 265 Kommunalt disponerte boliger
- 283 Bistand til etablering og opprettholdes av egen bolig
- 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak

NÆRING:

Funksjonene

- 320 Kommunal næringsvirksomhet
- 321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg
- 325 Tilrettelegging og bistand for næringslivet
- 329 Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling

BRANN - OG ULYKKESVERN:

Funksjonene

- 338 Forebygging av branner og andre ulykker
- 339 Beredskap mot branner og andre ulykker

TJENESTER UTENFOR ORDINÆRT KOMMUNALT ANSVARSOMRÅDE:

Funksjon

- 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde

INTERKOMMUNALE SAMARBEID (§ 27 – SAMARBEID)

Funksjon

- 290 Interkommunale samarbeid (§27 – samarbeid)

Fellesutgifter på funksjonene 170..190 og finansfunksjonene (800- serien) inngår ikke i noen av de definerte utgiftsområdene. Funksjonene inngår i en del ulike regnskapsbegreper brukt i KOSTRA, for beregning av totale brutto driftsutgifter, brutto investeringsutgifter osv.

7C. Funksjonsinndeling 2014, fylkeskommuner, FKF og IKS

Fylkeskommunene skal rapportere investerings- og driftsregnskapet på hhv. kontoklasse 0 og 1. Kommunale foretak (KF) og interfylkeskommunale selskaper (IKS) skal rapportere investerings- og driftsregnskapet på hhv. kontoklasse 4 og 3.

Funksjon	Tekst
400	Politisk styring
410	Kontroll og revisjon
420	Administrasjon
421	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
430	Administrasjonslokaler
460	Tjenester utenfor ordinært fylkeskommunalt ansvarsområde
465	Interfylkeskommunale samarbeid (§ 27-samarbeid)
470	Årets premieavvik
471	Amortisering av tidligere års premieavvik

472	Pensjon
473	Premiefond
480	Diverse fellesutgifter
490	Interne serviceenheter
510	Skolelokaler og internatbygninger
515	Fellesutgifter og støttefunksjoner knyttet til videregående opplæring
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og sosialfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
538	Allmennfaglige studieretninger (gammel ordning)
539	Yrkesfaglige studieretninger (gammel ordning)
554	Fagskole
559	Landslinjer
561	Oppfølgingstjenesten og Pedagogisk psykologisk tjeneste
562	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet
581	Voksenopplæring etter opplæringsloven
590	Andre formål
660	Tannhelsetjeneste - Fellesfunksjoner
665	Tannhelsetjeneste - Pasientbehandling
700	Tilrettelegging og støttefunksjoner for næringslivet
705	Finansieringsbistand overfor næringslivet
710	Fylkeskommunal næringsvirksomhet
711	Konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg
715	Lokal og regional utvikling
716	Friluftsliv og miljø
722	Fylkesveier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak
730	Bilruter
731	Fylkesveiferjer
732	Båtruter
733	Transport (ordninger) for funksjonshemmede
734	Sporveier og forstadsbaner
740	Bibliotek
750	Kulturminnevern
760	Muséer
771	Kunstformidling
772	Kunstproduksjon
775	Idrett
790	Andre kulturaktiviteter
800	Skatt på inntekt og formue
840	Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd
850	Generelt statstilskudd vedrørende flyktninger m.v.
860	Motpost avskrivninger

870	Renter/utbytte og lån (innlån og utlån)
880	Interne finansieringstransaksjoner
899	Årets regnskapsmessige merforbruk/mindreforbruk

Utgåtte funksjoner fra regnskapsåret 2013 til 2014

Funksjon 560 «Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring» utgår og erstattes av funksjonene 561 «Oppfølgingstjenesten og Pedagogisk psykologisk tjeneste» og 562 «Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring».

Gyldige funksjoner kun i driftsregnskapet

Følgende funksjoner er kun gyldige i driftsregnskapet:

Funksjon 800	Skatt på inntekt og formue
Funksjon 840	Statlig rammetilskudd og øvrige generelle statstilskudd
Funksjon 860	Motpost avskrivninger

7D. Gruppering av funksjoner i tjenesteområder i KOSTRA – Fylkeskommuner.

Gruppering av funksjoner i fylkeskommuner brukes i følgende av KOSTRA's tabeller og i statistikkbanken:

- A. Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter
- A1. Konsern - Finansielle nøkkeltall og adm., styring og fellesutgifter
- Faktaarket for det enkelte tjenesteområde

ADMINISTRASJON OG STYRING:

Funksjonene

400	Politisk styring
410	Kontroll og revisjon
420	Administrasjon
421	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen
430	Administrasjonslokaler

VIDEREGÅENDE OPPLÆRING:

Funksjonene

510	Skolelokaler og internater
515	Skoleforvaltning
520	Pedagogisk ledelse, pedagogiske fellesutgifter og gjesteelevsoppgjør
521	Studiespesialisering
522	Bygg- og anleggsteknikk
523	Elektrofag
524	Design og håndverk
525	Restaurant- og matfag
526	Helse- og sosialfag
527	Idrettsfag
528	Teknikk og industriell produksjon
529	Musikk, dans og drama
530	Medier og kommunikasjon
531	Naturbruk
532	Service og samferdsel
554	Fagskole
559	Landslinjer

561	Oppfølgingstjenesten og Pedagogisk psykologisk tjeneste
562	Spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring
570	Fagopplæring i arbeidslivet

- 581 Voksenopplæring etter opplæringsloven
- 590 Andre undervisningsformål

TANNHELSETJENESTEN:

Funksjonene

- 660 Tannhelsetjeneste - Fellesfunksjoner
- 665 Tannhelsetjeneste - Pasientbehandling

FYSISK PLANLEGGING, KULTURMINNE, NATUR OG NÆRMILJØ:

Funksjonene

- 715 Lokal og regionalutvikling
- 716 Friluftsliv og miljø
- 750 Kulturminnevern

KULTUR:

Funksjonene

- 740 Biblioteket
- 760 Muséer
- 771 Kunstformidling
- 772 Kunstproduksjon
- 775 Idrett
- 790 Andre kulturaktiviteter

SAMFERDSEL:

Funksjonene

- 722 Fylkesveier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak
- 730 Bilruter
- 731 Fylkesveiferjer
- 732 Båtruter
- 733 Transport (ordninger) for funksjonshemmede
- 734 Sporveier og forstadsbaner

NÆRING

Funksjonene

- 700 Tilrettelegging og støttefunksjoner for næringslivet
- 705 Finansieringsbistand overfor næringslivet
- 710 Fylkeskommunal næringsvirksomhet
- 711 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg

TJENESTER UTENFOR ORDINÆRT FYLKESKOMMUNALT ANSVARSOMRÅDE

Funksjon

- 460 Tjenester utenfor ordinært fylkeskommunalt ansvarsområde

INTERFYLKESKOMMUNALE SAMARBEID (§ 27 – SAMARBEID)

Funksjon

- 465 Interfylkeskommunale samarbeid (§27 – samarbeid)

Fellesutgifter på funksjonene 470..490 og finansfunksjonene (800- serien) inngår ikke i noen av de definerte utgiftsområdene. Funksjonene inngår i en del ulike regnskapsbegreper brukt i KOSTRA, for beregning av totale brutto driftsutgifter, brutto investeringsutgifter osv.

7E. Artsinndeling regnskapsåret 2014 - kommuner og fylkeskommuner, KF/FKF og IKS

Artene som er skrevet kursiv i hhv. kolonnen under kontoklasse 1 og 3 eller 0 og 4 er kun gyldig i det regnskapet. Alle andre arter benyttes i både drifts- og investeringsregnskap.

	Kontoklasse 1 og 3 DRIFTSREGNSKAP	Kontoklasse 0 og 4 INVESTERINGSREGNSKAP
UTGIFT/KOSTNAD		
Lønn	010 Fastlønn 020 Lønn til vikarer 030 Lønn til ekstrahjelp 040 Overtidslønn 050 Annen lønn og trekkpliktige godtgjørelser 070 Lønn vedlikehold	070 Lønn vedlikehold/nybygg og nyanlegg
	075 Lønn renhold 080 Godtgjørelse folkevalgte 089 Trekkpliktig/oppgavepliktig, ikke arbeidsgiveravgiftspliktig lønn	
Sosiale utgifter	090 Pensjonsinnskudd og trekkpliktige forsikringsordninger 099 Arbeidsgiveravgift	
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal tjenesteproduksjon	100 Kontormateriell 105 Undervisningsmateriell 110 Medisinsk forbruksmateriell 114 Medikamenter 115 Matvarer 120 Samlepost annet forbruksmateriell, råvarer og tjenester 130 Post, banktjenester, telefon, internett/bredbånd 140 Annonse, reklame, informasjon 150 Opplæring, kurs 160 Utgifter og godtgjørelser for reiser, diett, bil m.v. som er oppgavepliktige 165 Andre oppgavepliktige godtgjørelser 170 Transport/drift av egne og leide transportmidler (herunder anleggsmaskiner og lignende) 180 Strøm 181 Fjernvarme 182 Fyringsolje og fyringsparafin 183 Naturgass 184 Bioenergi 185 Forsikringer og utgifter til vakthold og sikring 190 Leie av lokaler og grunn 195 Avgifter, gebyrer, lisenser o.l.	
	200 Kjøp og finansiell leasing av driftsmidler 209 Medisinsk utstyr 210 Kjøp, leie og leasing av transportmidler	210 Kjøp av transportmidler
	220 Leie (operasjonell leasing) av driftsmidler 230 Vedlikehold, byggetjenester og nybygg	230 Vedlikehold, byggetjenester og
nybygg	240 Serviceavtaler, reparasjoner og vaktmestertjenester 250 Materialer til vedlikehold, påkostning og nybygg	250 Materialer til vedlikehold,
	påkostning og nybygg 260 Renholds- og vaskertjenester 270 Andre tjenester (som inngår i egenproduksjon)	
		280 Grunnerverv 285 Kjøp av eksisterende
bygg/anlegg	290 Internkjøp	
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	300 Kjøp fra staten 330 Kjøp fra fylkeskommuner 350 Kjøp fra kommuner 370 Kjøp fra andre (private) 375 Kjøp fra IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker	

	380 Kjøp fra foretak og bedrifter i egen kommune/fylkeskommune som fører særregnskap	
Overføringer	400 Overføring til staten 429 Merverdiavgift som gir rett til momskompensasjon 430 Overføring til fylkeskommuner 450 Overføring til kommuner 470 Overføring til andre (private) 475 Overføringer til IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker 480 Overføring til foretak og særbedrifter i egen kommune/fylkeskommune (490 Reserverte bevilgninger/avsetninger)	
Finansieringsutgifter, finansierings-transaksjoner	500 Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter 501 Konserninterne renteutgifter 509 <i>Tap finansielle instrumenter</i> 510 Avdragsutgifter 511 Konserninterne avdrag 520 Utlån 521 Konserninterne utlån	529 <i>Kjøp av aksjer og andeler</i> 530 <i>Dekning av tidligere års udekket</i> <i>regnskapsmessige merforbruk</i> 540 <i>Avsetninger til disposisjonsfond</i> 548 <i>Avsetninger til ubundne investeringsfond</i> 550 Avsetninger til bundne fond 570 <i>Overføring til investeringsregnskapet</i> 580 <i>Regnskapsmessig mindreforbruk</i> 580 <i>Udisponert</i> 589 <i>Rapportkontroll – positivt avvik (gjelder kun særbedrifter som fører etter regnskapsloven)</i> 590 <i>Avskrivninger</i>
INNTEKTER		
Salgsinntekter	600 Brukerbetaling for kommunale tjenester 620 Annet salg av varer og tjenester, gebyrer o.l. utenfor avgiftsområdet 629 Billettinntekter 630 Husleieinntekter, festeavgifter, utleie av lokaler 640 Avgiftspliktige gebyrer 650 Annet avgiftspliktig salg av varer og tjenester 660 Salg av driftsmidler	670 <i>Salg av fast eiendom</i> 690 Fordelte utgifter / Internsalg
Overføringer med krav til motytelse	700 Refusjon fra staten 710 Sykelønnsrefusjon 729 Kompensasjon for merverdiavgift 750 Refusjon fra kommuner 770 Refusjon fra andre (private) 775 Refusjon fra IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker 780 Refusjon fra foretak og bedrifter i egen kommune/fylkeskommune som fører særregnskap 790 Internsalg	730 Refusjon fra fylkeskommuner
Overføringer uten krav til motytelse	800 <i>Rammetilskudd</i> 810 Andre statlige overføringer 830 Overføring fra fylkeskommuner 850 Overføring fra kommuner 870 <i>Skatt på inntekt og formue</i> 874 Eiendomsskatt annen eiendom 875 Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer 877 <i>Andre direkte og indirekte skatter</i> 880 Overføringer fra foretak og bedrifter i egen kommune/fylkeskommune som fører særregnskap 890 Overføringer fra andre (private) 895 Overføringer fra IKS der kommunen/fylkeskommunen selv er deltaker	

**Finansinntekter,
finansierings-
transaksjoner**

900 Renteinntekter
901 Konserninterne renteinntekter
905 Utbytte og eieruttak
909 *Gevinst finansielle instrumenter*

910 Bruk av lån

920 Mottatte avdrag på utlån
921 Mottatte avdrag på konserninterne utlån

930 *Bruk av tidligere års
regnskapsmessige mindreforbruk*
940 Bruk av disposisjonsfond

950 Bruk av bundne driftsfond

980 *Regnskapsmessig merforbruk*
989 *Rapportkontroll – negativt avvik ((gjelder kun særbedrifter som fører etter regnskapsloven)*
990 *Motpost avskrivninger*

911 Bruk av konserninterne lån

929 *Salg av aksjer og andeler*
930 *Bruk av tidligere års udisponert*

948 Bruk av ubundne investeringsfond

958 Bruk av bundne investeringsfond
970 *Overføringer fra driftsregnskapet*
980 *Udekket*

Utgåtte arter fra regnskapsåret 2013 til 2014

Art 728 «Kompensasjon moms påløpt investeringsregnskapet» utgår. Dette innlemmes i art 729 som endres fra å bare gjelde for driftsregnskapet, til å gjelde både for drifts- og investeringsregnskapet. Art 729 endrer også navn til «Kompensasjon for merverdiavgift».

Gyldige arter i henholdsvis drifts- og investeringsregnskapet

Følgende arter er kun gyldige i **investeringsregnskapet** (kontoklasse = 0)

Art 529 Kjøp av aksjer og andeler
Art 548 Avsetninger til ubundne investeringsfond

Art 670 Salg av fast eiendom
Art 910 Bruk av lån
Art 911 Bruk av konserninterne lån
Art 929 Salg av aksjer og andeler
Art 948 Bruk av ubundne investeringsfond
Art 958 Bruk av bundne investeringsfond
Art 970 Overføring fra driftsregnskapet

Følgende arter er kun gyldige i **driftsregnskapet** (kontoklasse = 1)

Art 509 Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)
Art 540 Avsetninger til disposisjonsfond
Art 570 Overføring til investeringsregnskapet
Art 590 Avskrivninger

Art 800 Rammetilskudd
Art 870 Skatt på inntekt og formue
Art 874 Eiendomsskatt "Verk og bruk"
Art 875 Eiendomsskatt "Annen fast eiendom"
Art 877 Andre direkte og indirekte skatter
Art 909 Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)
Art 990 Motpost avskrivninger

7F. Kapittelinnndeling 2014 - kommuner og fylkeskommuner, KF/FKF og IKS

Kommunene skal rapportere balanseregnskapet på kontoklasse 2. Kommunale foretak (KF), fylkeskommunale foretak (FKF) og interkommunale selskaper (IKS) skal rapportere balanseregnskapet på kontoklasse 5.

Kapittel	Tekst

EIENDELER:

Omløpsmidler:

2.10 og 5.10	Kasse, postgiro, bankinnskudd
2.11 og 5.11	Obligasjoner
2.12 og 5.12	Sertifikater
2.13 og 5.13	Kortsiktige fordringer
2.15 og 5.15	Derivater
5.17	Varer
2.18 og 5.18	Aksjer og andeler
2.19 og 5.19	Premieavvik

Anleggsmidler:

2.20 og 5.20	Pensjonsmidler
2.21 og 5.21	Aksjer og andeler
2.22 og 5.22	Utlån
2.24 og 5.24	Utstyr, maskiner og transportmidler
2.27 og 5.27	Faste eiendommer og anlegg
5.28	Immaterielle eiendeler

GJELD OG EGENKAPITAL:

Kortsiktig gjeld:

2.31 og 5.31	Kassekredittlån
2.32 og 5.32	Annen kortsiktig gjeld
2.34 og 5.34	Derivater
2.39 og 5.39	Premieavvik

Langsiktig gjeld:

2.40 og 5.40	Pensjonsforpliktelse
2.41 og 5.41	Ihendehaverobligasjonslån
2.43 og 5.43	Sertifikatlån
2.45 og 5.45	Andre lån
5.46	Avsetning for forpliktelser

Egenkapital:

2.51 og 5.51	Bundne driftsfond
2.53 og 5.53	Ubundne investeringsfond
2.55 og 5.55	Bundne investeringsfond
2.56 og 5.56	Disposisjonsfond
2.580 og 5.580	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)
2.581 og 5.581	Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)
2.5900 og 5.5900	Regnskapsmessig merforbruk
2.5950 og 5.5950	Regnskapsmessig mindreforbruk
2.5960 og 5.5960	Udisponert i investeringsregnskapet
2.5970 og 5.5970	Udekket i investeringsregnskapet
2.5990 og 5.5990	Kapitalkonto

Memoriakonti:

2.9100 og 5.9100	Memoriakonto for ubrukte lånemidler
2.9200 og 5.9200	Andre memoriakonti
2.9999 og 5.9999	Motkonto for memoriakonti

7G. Sektorinndeling 2014 - kommuner og fylkeskommuner, KF/FKF og IKS

Sektor	Tekst
110	Statens forretningsdrift og statlig eide aksjeselskaper mv.
151	Kommunale foretak med ubegrenset ansvar
152	Kommunale aksjeselskaper mv
200	Private aksjeselskaper mv. personlige foretak og private produsentorienterte organisasjoner uten profittformål
320	Banker
355	Kredittforetak og finansieringsselskaper
395	Statlige låneinstitutter og Norges Bank
430	Verdipapirfond
450	Investeringsselskaper og aktive eierfond / PE-fond
499	Finansielle holdingselskaper og øvrige finansielle foretak unntatt forsikring
550	Livsforsikringsselskaper og pensjonskasser
570	Skade forsikring s-selskaper
610	Stats- og trygdeforvaltningen
640	Sektor for skatteinnkreving
650	Fylkeskommuner og kommuner
890	Personlig næringsdrivende, borettslag, lønnstakere, pensjonister, trygdede, studenter o.a samt ideelle organisasjoner
900	Utlandske sektorer i alt
000	Kasse
070	Ikke disponible bankinnskudd
080	Interimskonto

Utgåtte kapitler fra regnskapsåret 2013 til 2014

Det er ingen utgåtte kapitler.

Utgåtte sektorer fra regnskapsåret 2013 til 2014

Det er ingen utgåtte sektorer.

8. Henvendelser

Finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter	Anne Brit Thorud	21 09 45 10	ath@ssb.no
	Corretta Alouch Arodi	21 09 43 38	cos@ssb.no
	Anni S. Fretheim	21 09 44 05	stf@ssb.no
	Marte Helliksen Hvamb	40 90 26 67	mhh@ssb.no
Finansielle nøkkeltall, administrasjon, styring og fellesutgifter, konsern	Anni S. Fretheim	21 09 44 05	stf@ssb.no
	Marte Helliksen Hvamb	40 90 26 67	mhh@ssb.no
	Anne Brit Thorud	21 09 45 10	ath@ssb.no
	Corretta Alouch Arodi	21 09 43 38	cos@ssb.no
Kjøp av tjenester	Anne Brit Thorud	21 09 45 10	ath@ssb.no
	Marte Helliksen Hvamb	40 90 26 67	mhh@ssb.no
	Corretta Alouch Arodi	21 09 43 38	cos@ssb.no
	Anni S. Fretheim	21 09 44 05	stf@ssb.no
Eiendomsforvaltning, kommunal eiendomsdrift og eiendomsskatt	Else Bredeli	40 90 26 53	ehf@ssb.no
	Marte Helliksen Hvamb	40 90 26 67	mhh@ssb.no

Gebyrsatser og brukerbetaling	Jon Scheistrøen (barnehagetakster)	21 09 42 54	jsc@ssb.no
	Dag Ragnvald Abrahamsen (pleie og omsorg, egenbetaling for praktisk bistand)	21 09 42 11	kommunal-helse-omsorg@ssb.no
	Simen Sæterdal (gebyrer, vann, avløp og renovasjon)	21 09 47 46	sse@ssb.no
	Jørn Kristian Undelstvedt (fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø)	62 88 50 84	mailto:jku@ssb.no
	Anni S. Fretheim	21 09 44 05	stf@ssb.no
Hovedoversikter	Anne Brit Thorud	21 09 45 10	ath@ssb.no
	Corretta Alouch Arodi	21 09 43 38	cos@ssb.no
Hovedoversikter, konsern	Anni S. Fretheim	21 09 44 05	stf@ssb.no
	Marte Helliksen Hvamb	40 90 26 67	mhh@ssb.no
Barnehager	Elin Såheim Bjørkli	62 88 51 06	ebj@ssb.no
	Hossein Moafi	62 88 52 71	mho@ssb.no
Grunnskoleopplæring	Rachel Ekren	62 88 56 26	rhe@ssb.no
	Rita Aanerud	62 88 53 15	ria@ssb.no
Psykisk helsearbeid og rusarbeid	Linda Allertsen Dag Abrahamsen	21 09 44 57 21 09 42 11	kommunal-helse-omsorg@ssb.no
Kommunehelse	Trond Ekorud Dag Abrahamsen	21 09 43 99 21 09 42 11	
Pleie og omsorg	Dag Abrahamsen Brith Sundby	21 09 42 11 21 09 45 49	
Sosialkontor og kvalifiseringsstønad	Torild Irene Kårstad Harald Tønseth	21 09 49 26 21 09 46 36	tik@ssb.no hat@ssb.no
Introduksjonsstønad	Kari Kraakenes	21 09 47 86	kkra@ssb.no
Barnevern	Tone Dyrhaug	21 09 47 71	dyr@ssb.no
Vann, avløp og renovasjon/avfall	Eva Vinju (renovasjon/avfall)	62 88 54 76	evv@ssb.no
	Gisle Berge (vann og avløp)	62 88 53 16	gib@ssb.no
	Manju Chaudhary (selvkost VAR)	62 88 53 10	nju@ssb.no
Fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø	Jørn Kristian Undelstvedt	62 88 50 84	jku@ssb.no
	Svein Homstvedt	21 09 49 66	hom@ssb.no
Kultur	Cato Hernes Jensen	62 88 51 45	cje@ssb.no

	Liv Taule	62 88 53 00	lfo@ssb.no
Kirke	Liv Taule (skjema 28)	62 88 53 00	lfo@ssb.no
	Corretta Aluoch Arodi (skjemaene 31A-31B, filuttrekk 0F-0G)	21 09 43 38	cos@ssb.no
Samferdsel	Asbjørn Wethal	62 88 54 15	aww@ssb.no
	Jan Monsrud	62 88 54 07	jam@ssb.no
	Inger Runden	62 88 51 78	iru@ssb.no
Bolig	Unni Grebstad	21 09 44 36	ugr@ssb.no
Tilrettelegging og bistand for næringslivet	Corretta Aluoch Arodi	21 09 43 38	cos@ssb.no
Brann og ulykkesvern	Trond Ekornrud	21 09 43 99	eko@ssb.no
Fylkeshelsetjeneste: Tannhelsetjenesten	Trond Ekornrud	21 09 43 99	eko@ssb.no
Videregående opplæring	Birgit Bjørkeng	62 88 52 57	bbo@ssb.no
Informasjonsteknologi	Kjell Lorentzen	62 88 55 01	kjl@ssb.no
Landbruk	Berit Bjørlo	62 88 55 07	bbj@ssb.no
IPLOS	Dag Abrahamsen	21 09 42 11	iplos@ssb.no
Klima og energi	Henning Høie	21 09 49 43	hei@ssb.no
	Lisbet Høgset	21 09 42 53	lho@ssb.no
Lokale folkeavstemninger	Anders Grøndahl	62 88 50 53	agr@ssb.no
Lånefond	Anne Brit Thorud	21 09 45 10	ath@ssb.no
Fordringer og gjeld overfor utlandet	Jostein Birkelund	21 09 42 93	jbi@ssb.no

9. Teknisk brukerveiledning for presentasjonen på nivå 1 og 2

Tall via FAKTAARK eller STATISTIKKBANKEN?

KOSTRAS nøkkeltall publiseres både i egne faktaark/tabeller og i tabeller i Statistikkbanken.

Funksjonaliteten er forskjellig for de to løsningene:

KOSTRAS faktaark:

Fordeler

- God oversikt over alle nøkkeltallene i den tabellen du velger
- Tall for en kommune, sammenlignet med snitt for kommunegruppen, fylket og landet
- Informasjon om hvordan nøkkeltallet er definert og hvor dataene er hentet fra
- Egen knapp viser spredningstall for alle kommuner som har rapportert
- Stolpediagram for de valgte regionene med tidsserie
- Valgte regioner vil bli "husket" og komme opp som valgte regioner ved neste gangs bruk av faktaarkene

Ulemper

- Endringer i region må gjøres for en kolonne om gangen
- Endringer i tid må gjøres for en kolonne om gangen

Statistikkbanken

Fordeler

- Fleksibel mht valg av antall kommuner
- Fleksibel mht valg av antall år
- Mulig å lagre søk, for eksempel av valgte variabler eller regioner.

Ulemper

- Mindre oversikt over mulige nøkkeltall/variable
- Informasjonen ligger mer gjemt
- Snitt må velges spesielt (krever kunnskap om hvilken kommunegruppe som er aktuell å sammenligne kommunene med)

9A. Valg av startkommune til KOSTRAs faktaark

Første gang en åpner nøkkeltallstabellene må det velges start(fylkes)kommune. I søkefeltet kan det søkes både på (fylkes)kommunenummer og på (fylkes)kommunenavn. Figuren viser det bildet som kommer opp når brukeren går inn på kommuner. Startkommune velges enten direkte ved å klikke på kommune under "Region" eller ved å skrive kommunenummer, alternativt kommunenavn i feltet til venstre for >>søk. Klikk deretter på søk, marker kommunen som kommer opp under "Region" og klikk >>ok.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Velg region

- 010100 : Halden
- 010400 : Moss
- 010500 : Sørpsborg
- 010600 : Fredrikstad
- 011100 : Hvaler
- 011800 : Aremark
- 011900 : Marker
- 012100 : Rømskog
- 012200 : Trøgstad
- 012300 : Spydeberg
- 012400 : Askim
- 012500 : Eidsberg
- 012700 : Skiptvet
- 012800 : Rakkestad
- 013500 : Råde
- 013600 : Rygge
- 013700 : Våler
- 013800 : Hobøl
- 021100 : Vestby
- 021300 : Ski

OK

Søk

Når startkommune er valgt vil tabellen vise standardoppsett med 2013-tall for startkommunen i første kolonne, mens de øvrige kolonnene viser gjennomsnittstall for det aktuelle fylket, for den aktuelle kommunegruppen og for landet med og uten Oslo.

	Halden	Kostragruppe 13	Østfold	Landet uten Oslo	Landet
	2012	2012	2012	2012	2012

For fylkeskommunene viser standardoppsettet 2013-tall for start(fylkes-)kommunen i første kolonne, mens de øvrige kolonnene viser gjennomsnittstall for landsdelen og for landet med og uten Oslo.

9B. Endring av tabellhodet

Endring av innholdet i første kolonne

Første kolonne kan skiftes ut med en annen (fylkes)kommune. Trykk på kommunenavnet i tabellhodet, og velg kommune. Trykk på **Standardoppsett** for å få opp kommunegruppen og fylket som den nye startkommunen tilhører. Tilsvarende prosedyre følges for fylkeskommunene.

Innholdet i første kolonne kan også byttes ut med data for tidligere år. Tidsserier foreligger fom. 1999 for de fleste områder, fra det år kommunen kom med i KOSTRA. Trykk på årstallet i tabellhodet og velg år.

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Velg rapporteringsår

2012
2011
2010
2009
2008
2007
2006
2005
2004
2003
2002
2001
2000
1999

OK

Utvivelse av / endringer i tabellhodet - Sammenlikning av flere kommuner - Tidsserier - Egne kommunegrupper

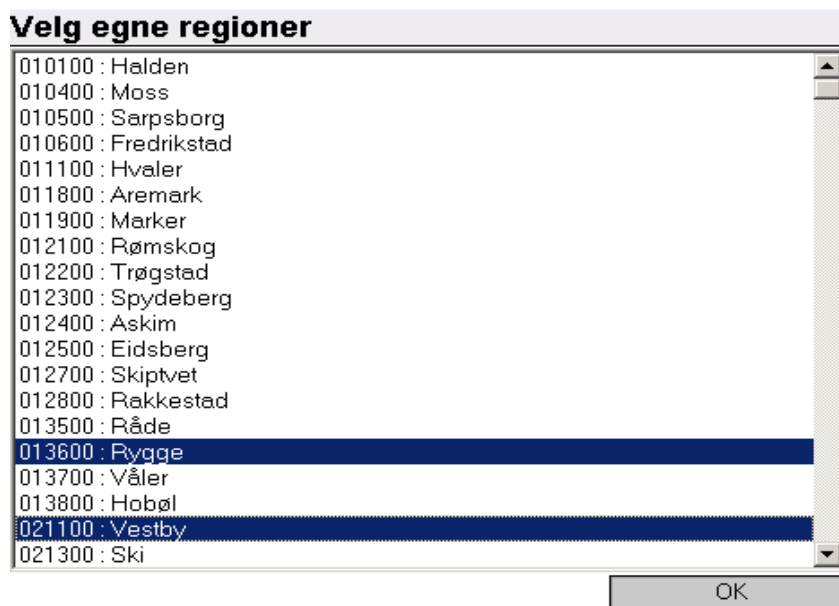
-Tabellhodet kan utvides ved trykke lenken **+** (Legg til ny kolonne). Tabellen (jf. over) med alle kommuner (ev. fylkeskommuner) og "andre områder" blir da vist. En kan så velge en annen (fylkes)kommune som sammenlikningsgrunnlag. Prosessen kan gjentas, slik at en får opp en tabell med flere (fylkes)kommuner.

-En kan også legge til nye kolonner med gruppegjennomsnitt og fylkesgjennomsnitt. Disse velges fra "andre områder" i tabellen.

-Tidsserier kan legges inn i tabellen ved å legge til ny kolonne og velge samme kommune som står oppe fra før. Trykk så på årstallet i tabellhodet, og velg år.

-Gjennomsnitt for egendefinerte kommunegrupper kan utarbeides ved å trykke på **Eget gjennomsnitt**

Marker de kommunene som skal med i gruppegjennomsnittet i listen og trykk **OK** for å velge dem.

-Hvilke kommuner som er med i en gjennomsnittsberegning framkommer ved å trykke **?** i kolonneoverskriften.

-Kolonner kan slettes ved å trykke på kryssknappen **x** ved siden av årstallet.

Man får ikke egendefinerte gjennomsnitt dersom en av de valgte kommunene har estimerte tall. En må velge minimum to kommuner med estimerte tall for å eget gjennomsnitt.

Tilbake til standardoppsett

Ved å trykke "Standardoppsett" kommer en tilbake til standardoppsettet for den (fylkes)kommunen som står i første kolonne.

9C. Informasjon om de enkelte nøkkeltall

Informasjon om det enkelte nøkkeltall (forklaring, datakilder, detaljert beregningsmåte mv.) framkommer ved å trykke på i-knappen **i** bak teksten til nøkkeltallet.

Fotnoter til enkelte nøkkeltall framkommer ved å trykke på f-knappen **f** bak teksten til nøkkeltallet.

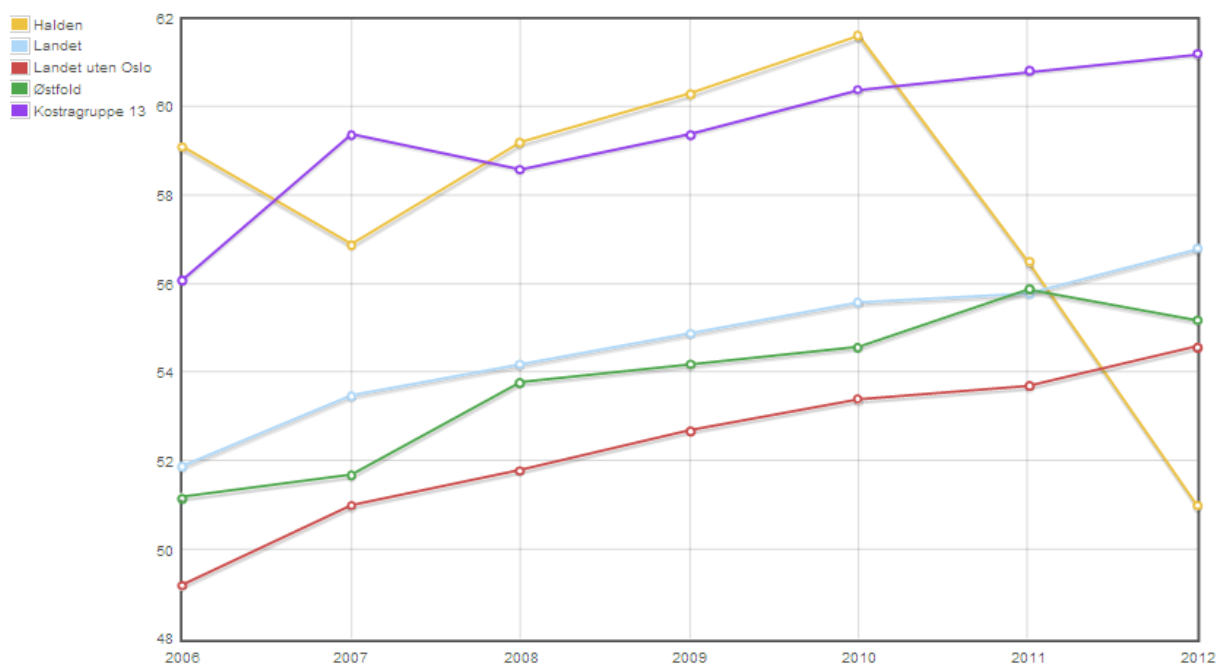
Utskriftsvennlig versjon med oversikt over informasjon/fotnoter til alle nøkkeltall i et faktaark fås ved å trykke på **Informasjon** øverst i arket.

I enkelte tilfeller er det lagt inn viktig informasjon som gjelder flere nøkkeltall nederst i faktaarket.

Alle kvalitetsindikatorene er merket med en informasjonsknapp **k**. Her framgår det hvilken gruppe indikatoren tilhører, og det er det lagt inn en forklaring på hva indikatoren sier om kvalitet, sterke og svake sider og hva den kan benyttes til.

Figur som viser tidsserie for det enkelte nøkkeltall kommer opp ved å trykke **s**. Tidsserien vil omfatte de kolonner som er hentet opp i tabellen.

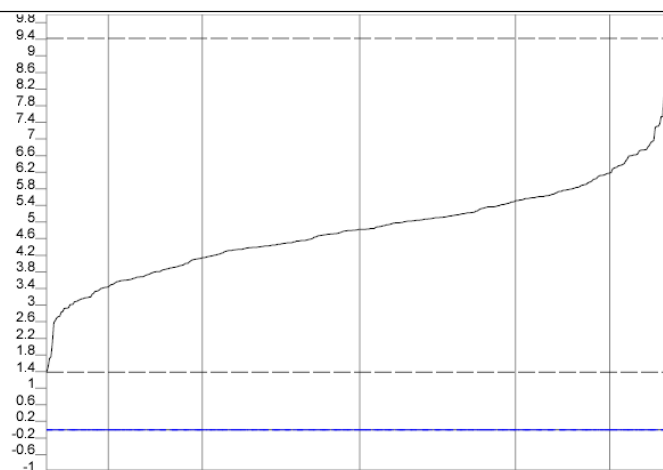
Tidsserie for Andel elever i kommunal SFO med 100% plass

Figur som viser spredningen på dataene for hvert nøkkeltall kommer opp ved å trykke **d**. Grafen vil vise antall observasjoner, høyeste og laveste rapporterte verdi, median og hvilke verdier hhv 50 og 80 prosent av kommunene ligger innenfor.

Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), i prosent av samlede netto driftsutgifter, konsern for 2010

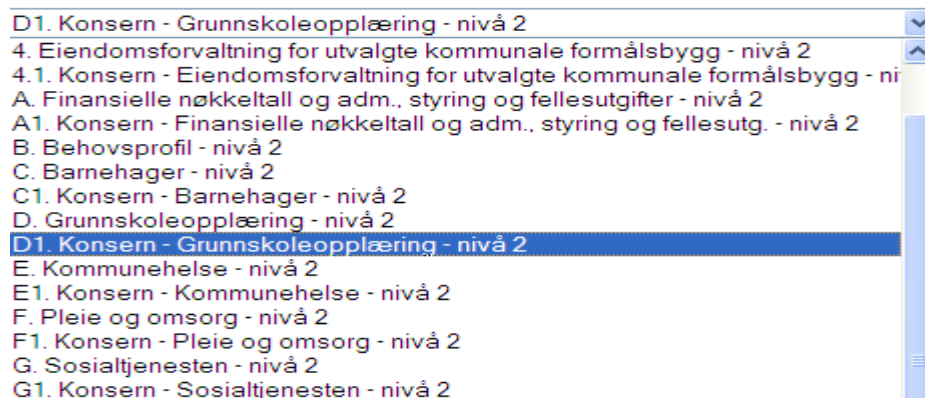
Antall observasjoner	426.0
Minimumsverdi	1.4
10 Prosentil	3.4
1. Kvantil	4.1
Median	4.8
3. Kvantil	5.5
90 Prosentil	6.2
Maksimumsverdi	9.4

Antall observasjoner	antall kommuner som har sendt inn data
Minimumsverdi	den laveste observerte verdi i datamaterialet
10 Prosentil	10 prosent av observasjonene har den oppgitte verdi eller lavere
1.Kvartil	25 prosent av observasjonene har den oppgitte verdi eller lavere
Median	50 prosent av observasjonene har den oppgitte verdi eller lavere
3.Kvartil	75 prosent av observasjonene har den oppgitte verdi eller lavere
90 Prosentil	90 prosent av observasjonene har den oppgitte verdi eller lavere
Maksimumsverdi	den høyeste observerte verdi i datamaterialet

9D. Navigasjon mellom faktaark og nivåer

Nøkkeltallene på nivå 2 er delt inn i områder. Trykk på pilknappen øverst på siden for å velge ønsket område fra rullegardinmeny.

Trykk på radioboksene øverst på siden for å skifte mellom nivåene:

☒ Utvalgte Nøkkeltall ☐ Detaljerte nøkkeltall ☐ Kvalitet ☐ Grunnlagsdata

Lenker til annen statistikk

Nederst i faktaarkene på nivå 2 er det lagt inn lenker til annen relevant statistikk.

Det er også lagt inn andre lenker:

- Veiledning: Gir direkte tilgang til veiledningssidene
- Standardtegn i tabeller: Gir opplysninger om innholdet i de brukte standardtegn
- Programvare for videre bearbeiding: Gir tilgang til gratis nedlasting av PC-Axis og PX-Map.

Utskrift av faktaarket

For å få en utskriftsvennlig versjon av faktaarket trykkes øverst i høyre hjørne. Dersom det er valgt flere kolonner enn det er plass til på ett ark, vil utskriften likevel fordele seg på flere sider.

Overføring til andre filformater

Nederst i faktaarkene ligger det også muligheter for å laste ned faktaarket i andre filformater. Velg filformat og årgang fra rullegardinmenyen og lagre tabellen. Ved nedlasting av *alle regioner* til PC-Axis eller Excel kan ulike årganger velges. Ved nedlasting av gjeldende faktaark med de kolonner som er hentet fram kan kun årstall som er valgt i faktaarket tidligere velges.

Filformat	PC-Axis (.px)	▼
Velg regioner	Denne tabellen	▼
Velg tid	Denne tabellen	▼

9E. Fra Statistikkbanken

Statistikkbanken nås fra SSBs hjemmeside, på adressen <http://www.ssb.no/>. KOSTRAs nøkkeltall og grunnlagsdata ligger som en egen fane under Offentlig sektor. Veiledning for bruk av Statistikkbanken ligger på samme siden over statistikkområdene.

10. Teknisk brukerveiledning for publiseringen på nivå 3

10A. Utvalgelse av data

Nivå 3 kan nås på ulike måter: Gå direkte SSBs hjemmeside og velge KOSTRA/KOSTRA-databasen (faktaarkene)/Grunnlagsdata og detaljerte data for egne sammenstillinger:

Kommune-Stat-Rapportering

KOSTRA-databasen - Nøkkeltall og grunnlagsdata

Publisert: 15. juni 2012

▲ Første gang du åpner nøkkeltallstabellene må du velge en (fylkes) kommune som utgangspunkt for visningen. Du kan søke både på navn og på kommunenummer i søkefeltet.

Reviderte nøkkeltall og grunnlagsdata, 15.06.12

[MER PÅ SSB.NO](#)

[KOSTRA](#)

[Brukerveiledning til KOSTRA-tabellene](#)

Tall for kommuner

- [Utvalgte nøkkeltall](#)
- [Detaljerte nøkkeltall](#)
- [Kvalitet](#)
- [Grunnlagsdata og detaljerte data for egne sammenstillinger](#)

Tall for fylkeskommuner

- [Utvalgte nøkkeltall](#)
- [Detaljerte nøkkeltall](#)
- [Kvalitet](#)
- [Grunnlagsdata og detaljerte data for egne sammenstillinger](#)

Tall for bydeler i Oslo

- [Utvalgte nøkkeltall](#)
- [Detaljerte nøkkeltall](#)
- [Grunnlagsdata og detaljerte data for egne sammenstillinger](#)

Eller kryss av oppe i hodet i et faktaark for ønsket region og nivå 3:

D1. Konsern - Grunnskoleopplæring - nivå 2

Reviderte tall per 17.10.2013

☐ Fylkeskommune	☒ Kommune	☐ Bydel	☐ Institusjon: Videregående opplæring	OK	Eget gjennomsnitt	Standardoppsett
☐ Utvalgte Nøkkeltall	☒ Detaljerte nøkkeltall	☐ Kvalitet	☐ Grunnlagsdata	OK	Skriv ut	Informasjon
D1. Konsern - Grunnskoleopplæring - nivå 2				OK	Vis linjenummer	

Begge valgene vil føre til en side med lenker til alle nivå 3-ark valgte region:

Reviderte tall per 17.10.2013

☐ Fylkeskommune	☒ Kommune	☐ Bydel	☐ Institusjon: Videregående opplæring	OK
☐ Utvalgte Nøkkeltall	☐ Detaljerte nøkkeltall	☐ Kvalitet	☒ Grunnlagsdata	OK

Statistikkbanktabell Faktaark: Trykk på lenken for å velge variabler, kommuner og årgang

04691	1. Gebysatser/brukerbetaling - nivå 3
04679	2. Kjøp av tjenester - nivå 3
08841	2.1. Konsern - Kjøp av tjenester - nivå 3
07140	4. Eiendomsforvaltning for utvalgte kommunale formålsbygg - nivå 3

I alle faktaark med detaljerte nøkkeltall, kommer en også direkte til nivå 2 eller 3 for dette tjenesteområdet i Statistikkbanken ved å trykke på lenken nederst (under selve faktaarket):

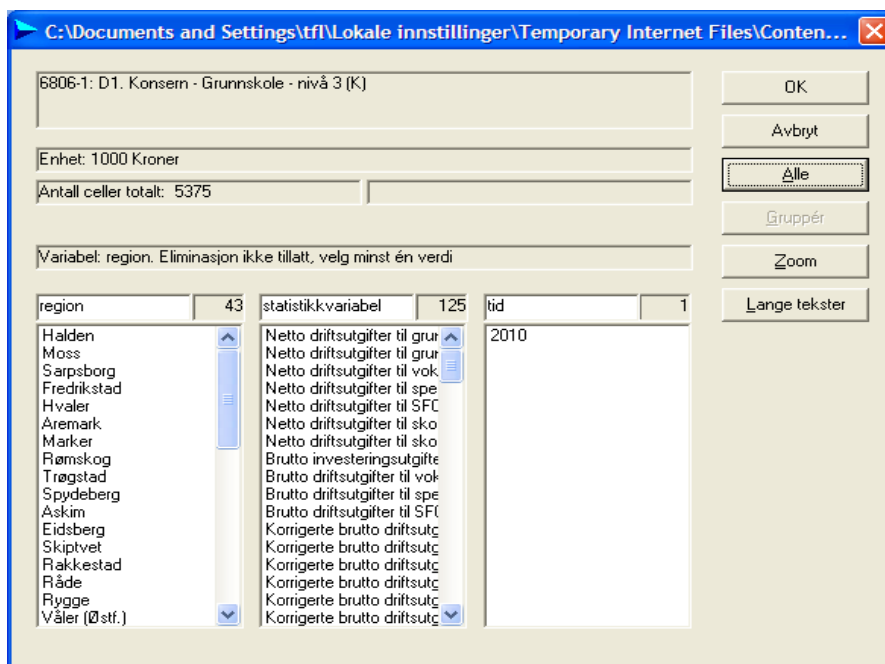

For hjelp til bruk av Statistikkbanken, trykk på lenken [Hvordan velge](#) til høyre over tabellen.

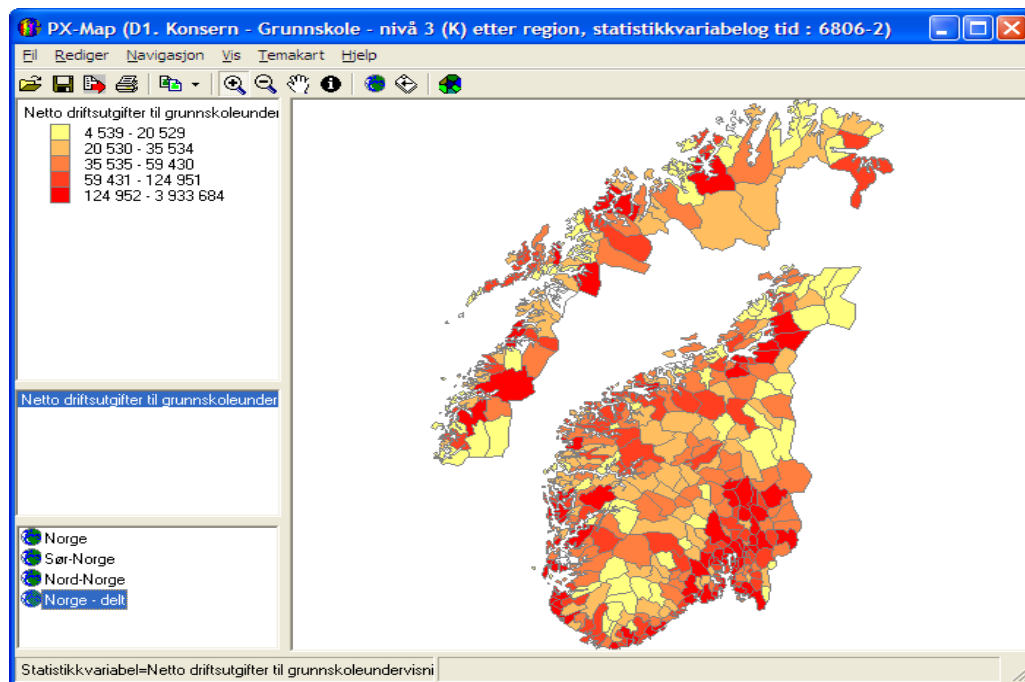
10B. PC-Axis og PX-Map

PC-Axis har flere likhetstrekk med Excel, men har en del annen funksjonalitet for behandling av statistiske data. Det er bl.a. enkelt å pivotere tabeller, og å utarbeide grafiske presentasjoner.

Ved nedlasting til PC-Axis er det ikke de samme begrensningene for tabellstørrelse som for PX-Web-tabeller. En kan lagre hele tabellen som PC-Axis-tabell, og deretter sortere ut de indikatorer, regioner og årganger en vil ha med i enkelttabeller.

PC-Axis-tabeller kan dessuten benyttes til å lage temakart, ved hjelp av programvaren PX-Map. Det er tilrettelagt for temakart over fylker, kommuner og bydeler. Visningen vil fokusere på valgte regioner.

Programvarene PC-Axis og PX-Map kan gratis lastes ned fra SSB, se nederst i faktaarket:
[Programvare for videre bearbeiding](#)